๑๕ นาทีทอง

โดย กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ

294.3076
ก674สค

๘๖๙๒

๑๕ นาทีทอง

โดย กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ

ห้องสมุดอนุสรณ์งานศพ วัดบวรนิเวศวิหาร

พิมพ์เป็นธรรมานุสรณ์
ในงานฌาปนกิจศพ

คุณศิริมา ปุญญฤทธิ์

ณ เมรุวัดมกุฎกษัตริยาราม
นครหลวงกรุงเทพธนบุรี
วันพุธที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

เลขหมู่ 294.3076
ก.674 ส.ฅ.
เลขทะเบียน 016328

อนุโมทนากถา

ในงานฌาปนกิจศพ คุณโยม ศิริมา ปุญญฤทธิ์ ณ. เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันพุธที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ คุณศรีสกุล บรรจงจิตร ได้แจ้งความประสงค์ขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง "๑๕ นาทีทอง" เพื่อเป็นธรรมบรรณาการแด่ท่านที่เคารพนับถือ ที่ให้เกียรติมาในงานจำนวน ๕๐๐ เล่ม ข้าพเจ้ายินดีอนุญาตและอนุโมทนาในส่วนกุศลแด่ท่านเจ้าภาพที่ได้มีจิตศรัทธาพิมพ์แจกเป็นธรรมทานครั้งนี้ เท่ากับว่าท่านได้มีส่วนช่วยเผยแพร่หลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ-เจ้าอีกทางหนึ่ง เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านแล้วยังเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูกตเวทิตา-ธรรมและเป็นอนุสรณ์แด่ผู้วายชนม์อีกโสดหนึ่งด้วย

ในการศึกษาธรรมและปฏิบัติธรรมตามหลักในทางพระพุทธศาสนา บางครั้งก็เป็นปัญหาที่จะต้องหาคำตอบ

ให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง ถึงแม้ว่าการปฏิบัตินั้นจะมิได้เกี่ยวกับการบรรลุมรรคผลนิพานขั้นสูงก็ตาม แต่ก็ทำให้เกิดปัญหาค้างใจอยู่บ่อย ๆ หนังสือ ๑๕ นาทีทอง ที่ท่านถืออยู่ในมือขณะนี้ อุบัติขึ้นอันสืบเนื่องมาจากรายการวิทยุ รายการนาทีทอง สถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๐ อันเป็นศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัยที่จัดขึ้นเพื่อตอบปัญหาทางอากาศ ได้รับปัญหาต่าง ๆ จากท่านผู้ฟังมากมาย บางปัญหาก็เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ตนจะพึง ปฏิบัติต่อ พระพุทธศาสนาบ้าง บางปัญหาก็เกี่ยวกับเรื่องครอบครัว และต่อสังคมและงานที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ง่ายสำหรับบางท่าน แต่ก็เป็นความยากของเจ้าของปัญหาที่จะปฏิบัติ ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์ แก่ท่าน สาธุชนบ้าง เพราะได้รวบ รวมพิมพ์ทั้งคำถามและคำตอบไปในรายการดังกล่าว ประโยชน์อันใดจะพึงมีจากธรรมทานส่วนนี้ และทักษิณานุปทานที่

ท่านเจ้าภาพได้บำเพ็ญ ขอกุศลผลบุญจงสำเร็จประโยชน์แด่ดวงวิญญาณคุณโยมศิริมา ปุญญฤทธิ์ในสัมปรายภพตามคติวิสัย สมดังมโนปณิธานของท่านเจ้าภาพจงทุกประการ

(กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ)
จิตตภาวันวิทยาลัย เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา
อ. บางละมุง จ. ชลบุรี

๑๔ พ.ย. ๑๕

คุณแม่ศิริ ปุญญฤทธิ์

ชาตะ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๓๗

มรณะ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๑๕

ประวัติ

คุณแม่ ศิริ เกิดวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2437 ณ บ้าน "ศรียันตคาม" ตำบลสพานหัน ถนนจักรเพ็ชร นครหลวงกรุงเทพธนบุรี ในสกุล ศรีไชยยันต์ เป็นบุตร คุณตา พระยาเสนาภูเบศร์ (อังกาบ ศรีไชยยันต์) และ คุณยายวัน ศรีไชยยันต์ ได้สมรสกับขมื่นโกศลมัชชกิจ (ตุ๊ ปุญญฤทธิ์) มีบุตร 1 คนคือ วิไลศรี ทองคำพันธุ์ (ปุญญฤทธิ์) คุณแม่ศิริ ได้ถึงแก่กรรมด้วยอาการของเส้นเลือดตีบ เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2515 เวลา 22.15 น. ณ ที่บ้านฝั่งธนบุรี

ขออานิสงส์แห่งกุศลกรรมซึ่งบุตร หลาน ญาติและมิตร ได้ร่วมใจกันบำเพ็ญอุทิศให้ ได้โปรดเป็นปัจจัยนำให้คุณแม่ศิริได้ไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพด้วยเทอญ ฯ

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ธรรมนูญ และ คุณสุคนธ์ ประไพวงศ์ นายแพทย์วิชนารถ เพชรบุตร คุณอารี ธรมธัช คุณสุภี สุขสงวน คุณนุชรินทร์ เรืองตระกูล

ในความกรุณาไปตรวจรักษา และเยี่ยมเยียน ณ ที่บ้านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเยี่ยมเยียน ร่วมใจกันบำเพ็ญกุศล ตลอดจนทุกท่านที่มาเป็นเกียรติในงานพิธีศพ คุณแม่ศิริ เป็นอย่างสูง สิ่งใดที่บกพร่อง เจ้าภาพขออภัยด้วย

พ.ต.ต. อนุสนธิ์ – วิไลศรี ทองคำพันธ์

ตระกูล "ศรีไชยยันต์ และ สายสัมพันธ์"

หลวงจีนประชา (ทองอยู่) ยกกระบัตรเมืองนครไชยศรี

- หลวงศรีไชยบาน (ขุนเณร)
  - นางอิ่ม
    - นางโลหะ (อุ่น)
      1. คุณหญิง ประชากิจกรจักร์ (นิล โอสถานนท์)
      2. นางพร้อม โอสถานนท์
  - นางนุ้ย
    1. นางเหรียญ
    2. นายหลี
    3. พระยาภูมิพิไชย (เฮง ศรีไชยยันต์)
    4. นายอำนาจ ศรีไชยยันต์
    5. นางไหล โรจนวิภาต
- นายยี่สุ่น
  - พระยาเสนาภูเบศร์ (อังกาบ ศรีไชยยันต์)
    1. พระยาเทพรัตนรินทร (เคลิ้ม ศรีไชยยันต์)
    2. นายเคลือบ ศรีไชยยันต์
    3. ด.ญ. สอาด
    4. นางไสว อาทรธำรงค์
    5. ขุนอนุรักษ์สาลี (ชิต ศรีไชยยันต์)
    6. นางศิริ ปุญญฤทธิ์
    7. นางสวัสดิ์ภักดี (ชื้น ศุกรสมิต)
- เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (พุ่ม)
  - ไม่มีบุตรและธิดา
- นางสาวหนู

อาลัยคุณยาย

14 กันยายน 2499 ที่หน่อยได้เกิดมาเป็นหลานคุณยาย หน่อยคิดว่าพอจำความได้ก็เห็นคุณยายเป็นคนแรก คุณยายเคยพูดอยู่เสมอว่า **"เลี้ยงมาตั้งแต่เท้าเท่าฝาหอย จนเดี๋ยวนี้โตกว่าเท้ายายแล้ว"** ซึ่งหน่อยก็คิดว่าระยะเวลานั้นมันยังสั้นเกินไป คุณยายเลี้ยงหน่อยมาอย่างดีที่สุดเท่าที่คุณยายจะเลี้ยงได้ ตอนเล็ก ๆ หน่อยยังจำได้คุณยายเคยซักเสื้อรีดเสื้อทำทุกอย่างให้หน่อย แล้วหน่อยล่ะ หน่อยมีโอกาสทำให้คุณยายได้มันก็เป็นเวลาอันน้อยนิด วันเกิดของหน่อยคุณยายให้ของหน่อย แต่หน่อยไม่เคยมีโอกาสให้คุณยายเลย คุณยายเป็น ผู้ให้แต่ฝ่ายเดียว หน่อยพยายามที่จะให้คุณยายได้เป็นผู้รับบ้าง แต่หน่อยก็ไม่มีโอกาสเสียแล้ว บุญคุณของคุณยายหน่อยไม่ได้ทดแทนเลย ถึงจะมีบางอย่างมันก็ไม่เพียงพอ ซึ่งหน่อยเสียใจอย่างมาก แต่หน่อยนึกอยู่เสมอว่าคุณยายยังไม่ตาย คุณยายยังอยู่เพื่อรอดูหน่อย ทุกสิ่งทุกอย่างที่คุณยายได้สั่งสอน หน่อยไม่ลืมและจะทำตามอย่างดีที่สุด

ด้วยอานิสงส์แห่งผลบุญกุศลที่หน่อยและคุณยายร่วมทำกันมา ขอได้เป็นปัจจัยนำคุณยายสู่สุคติสัมปรายภพ ขอให้หน่อยได้เกิดเป็นหลานคุณยายทุกชาติไป

17 กันยา ได้มาพราก

คุณยายจากหลานไปให้ใจหาย
สะอื้นเศร้าทุกข์ใจไม่เว้นวาย
สุดเสียดายไม่อาจลืมเดือนกันยา

อนิจจาแต่นี้ทุกสิ่งสิ้น
ต้องพังภิณฑ์ทลายไปใจห่วงหา
โอ้ คุณยาย ที่รักดังชีวา
มรณาหนีหลานไปไกลสุดทาง

ครั้งยังอยู่คุณยายเคยได้สอนสั่ง
คอยระวังห่วงใยหลานทุกอย่าง
ความดีใดสอนไว้ให้ทุกทาง
ทั้งคอยวางระเบียบสิ้นยามกินนอน

16 ปีที่ได้เกิดมาเป็นหลาน
ทุกทิวารมีแต่สุขสโมสร
ไม่เคยมีทุกข์ใดมาราญรอน
อยากวิงวอนขอคืนวันนั้นกลับมา

รักทุกสิ่งห่วงทุกอย่างที่ยายให้
จะเก็บไว้แทนตัวยามหวนหา
ถึงจากไปแต่ใจหลานยังตรึงตรา
นึกถึงคราเคยอยู่ร่วมรวมน้ำใจ

บุญที่ได้ทำไว้ในชาตินี้
หรือชาติที่แล้วมาหรือชาติไหน
เป็นกุศลดลนำคุณยายไป
สู่ภพใหม่สุคตินิรันดร.

รักคุณยายมากที่สุด

—หน่อย—

(สุนันทา ทองคำพันธ์)

นาทีทอง

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒที่เคารพ

ดิฉันได้ฟังท่านอาจารย์ตอบบั๋ญหาท่านผู้หนึ่ง มีบั๋ญหาหลายข้อด้วยกัน แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ดิฉันสนใจมาก คือเรื่องของกรรม "กรรม" ทำให้ดิฉันพอจะเข้าใจบ้างแล้วเกี่ยวกับเรื่องของกรรม และผลของกรรมที่แต่ละคนได้ทำเอาไว้อันประกอบด้วยกรรมดีบ้างกรรมชั่วบ้าง คราวนี้มาถึงคราวของดิฉันเกิดสงสัยบ้างค่ะ ท่านอาจารย์คะ ดิฉันเคยตั้งบั๋ญหาถามตัวเองเมื่อนานมาแล้ว จนกระทั่งบัดนี้ก็ตอบไม่ได้เรื่องเป็นอย่างงี้ค่ะ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองที่ผ่านไปนั้น ที่ประเทศญี่ปุ่น คือ ฮิโรชิมา และ นางาซากิถูกบอมบ์ด้วยลูกระเบิดปรมาณู ทำให้ประชาชนล้มตายลงพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก และบาดเจ็บพิกลพิการเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน เพราะเหตุใดคะ ที่ทำให้ประชาชนพลเมืองฮิโรชิมาและ

นางาซากิมาล้มตาย และบาดเจ็บลงด้วยอาวุธชนิดเดียวกน จะเป็นเพราะว่าเขาเหล่านั้น ทำกรรมชนิด เดียว กันมา หรือ อย่างไร แล้วทำไมเวลาสิ้นสุดลงของอายุก็มาจบลงพร้อม ๆ กันด้วย ถ้าเป็นจำนวนสิบจำนวนร้อยก็ไม่อัศจรรย์เท่าไร แต่นี่คนทั้งเมืองเชียวนะคะ นี่แหละค่ะเป็นปัญหาที่ดิฉันไม่สามารถจะหาคำตอบให้กับตัวเองได้

อีกเรื่องหนึ่งคือ ดิฉันเห็นสามีภรรยาคู่หนึ่งใจบุญสุนทานมากค่ะ แต่มีลูกชายที่มีนิสัยตรงกันข้ามราวขาวกับดำ หรือหน้ามือกับหลังมืออะไรทำนองนั้นแหละค่ะ เพราะอะไรจึงเป็นอย่างนั้นคะ ดิฉันเคยได้ยินผู้ใหญ่พูดเสมอ ๆ ว่า "ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น" หรือ "ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่" แสดงว่าคำโบราณนั้นไม่จริงเสมอไป หรืออย่างไรคะ

ทั้งสอง เรื่อง ที่ดิฉัน กราบ เรียน ถาม ท่าน อาจารย์ มานี้ ดิฉันสงสัยมากจริง ๆ ค่ะ ขอความกรุณาท่านอาจารย์ช่วยตอบปัญหาให้หายข้องใจด้วยนะคะ

ท้ายที่สุดนี้ดิฉัน ขออัญเชิญคุณพระรัตนตรัยจงคุ้มครองรักษาท่านอาจารย์ และผู้ร่วมงานของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนานี้ ให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไป.

ด้วยความเคารพอย่างสูง
ลัดดาวัลย์ อนันตสุข

ตอบ

เรื่อง ของกรรม ในทาง พระพุทธศาสนา นั้นเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและเป็นเรื่องของอาจินไตยอยู่ ยากอย่างยิ่งที่เราจะไปเห็นแจ้งในเรื่องเหล่านี้ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องเกี่ยวกับกรรมในทางพระพุทธศาสนาจึงมักจะเป็น ปัญหาที่ยืนยันโดยกระจ่างชัดได้ยากอย่างยิ่ง แต่เราก็พอจะอาศัยการคาดคะเนโดยเหตุผลได้ การคาดคะเนโดยเหตุผลนั้นก็ต้องอาศัยพุทธวัจนะที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า "บุคคลหว่านพืชเช่นใดก็ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ผู้ทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่ว" คำว่าหว่านพืชเช่นใดก็ได้รับ

ผลเช่นนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงเหตุและผลว่าย่อมจะตรงกันอยู่เสมอ เช่นความดีที่ทำลงไป**เป็นเหตุ**ก็ย่อมได้รับความดี**เป็นผล**ตอบแทน ถ้าบุคคลใดกระทำกรรมชั่วลงไปเป็นเหตุ ก็ย่อมจะต้องได้รับผลคือกรรมชั่วเป็นผลตอบแทน เหตุผลดังกล่าวนี้เป็นการชี้ให้เห็นถึงกรรมและผลของกรรมว่าย่อมมีลักษณะตรงกัน เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วบุคคลที่ประกอบกรรมดีกันอยู่โดยทั่วไปนั้น ก็ย่อมจะต้องได้รับผลเช่นเดียวกัน ประชาชนชาวญี่ปุ่นที่ต้องตายลงเพราะระเบิดปรมาณูนั้น เราก็พอจะสันนิษฐานโดยอาศัยพุทธพจน์บทนี้ได้ว่า เพราะเขาเหล่านั้นเคยฆ่าสัตว์มาก่อนแล้วเขาก็ต้องถูกฆ่าอย่างนี้ การที่เขาฆ่าสัตว์จะใช้อาวุธอะไรฆ่านั้นไม่สำคัญ ที่สำคัญที่สุดก็คือเขาได้ทำอะไรให้สัตว์เหล่านั้นตายลงด้วยการฆ่าของเขาเอง ในสมัยก่อนไม่มีระเบิดปรมาณูไปฆ่าหรอก แต่เพราะเขาชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เขาจึง ต้องตาย ในลักษณะ ที่ต้องถูก คนอื่น ฆ่า เขาเช่นเดียวกัน เรื่องวัฏฏะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อนกันอยู่ เพราะว่าบุคคลที่ท่องเที่ยว เวียนว่ายตายเกิดกันอยู่ในวัฏฏะสงสาร ย่อมจะประกอบกรรมกันมาไม่เหมือนกัน

แต่ละคนก็ย่อมจะมีกรรมเป็นของตนเอง และมีความสัมพันธ์กันมาอย่างลึกซึ้ง คือเราไม่อาจสามารถที่จะรู้โดยแจ่มแจ้งได้ เพราะอันนี้ไม่ใช่วิสัยของเราซึ่งเป็นพุทธสาวก แต่ว่าเป็นของพุทธวิสัย โดยเฉพาะพระพุทธเจ้าย่อมทรงทราบเรื่องอย่างนี้ได้ดี เพราะฉะนั้นอาตมาขอตอบโดยอนุมานใช้เหตุผลตามพุทธวัจนะว่า เขาเหล่านี้คงจะเคยฆ่าสัตว์มาก่อนแล้ว ย่อมจะมาถูกเขาฆ่าในลักษณะต่าง ๆ กัน

เรื่องภาษิตของคนโบราณที่ว่า **ลูกไม้ย่อมหล่นไม่ไกลต้น** และ **ดูช้างให้ดูหาง จะดูนางให้ดูแม่** นั้นเป็นคำพังเพยที่พูดกันเกี่ยวกับการดูอุปนิสัยใจคอ ซึ่งส่วนมากแล้วคนโบราณคดีถือว่า รากฐานของ ชีวิตของ แต่ละบุคคลนั้นมีส่วนสำคัญมากอยู่ แต่ก็ไม่จริงเสมอไป คือบางทีมารดาบิดาดีแต่ลูกไม่ดีก็มี หรือมารดาบิดาไม่ดีแต่ลูกดีหรือเกินแต่ว่าท่านถือเอาส่วนมากว่า ถ้าพ่อแม่เขาเป็นคนดีแล้วลูกก็มักจะเป็นคนดีไปด้วย โดยคนโบราณถือว่าลูกทุก คนนั้น เจริญ เติบโตขึ้นมาก็โดยพ่อแม่ อบรม สั่งสอน ลูกจะดีชั่วก็อยู่ที่พ่อแม่ ถ้าพ่อแม่เป็นคนดีลูกก็จะต้อง

ดีตามไปด้วย นี่เป็นเรื่องของสมัยโบราณ เพราะสังคมของคนสมัยโบราณ นั้นเลี้ยงลูกมาด้วยน้ำมือจริง ๆ แล้วก็ใกล้ชิดกับลูกจนเติบใหญ่จนกว่าลูกนี้จะมีครอบครัวแยกย้ายกันไป ฉะนั้นนิสัยใจคอของลูกจึงได้ใกล้กับมารดาบิดามาก ถ้ามารดาบิดาเป็นบุคคลที่ใจบุญสุนทาน ลูกที่เกิดมาก็ย่อมจะใจบุญสุนทานไปด้วย และยังได้รับการอบรมพร่ำสอน เกี่ยวกับเรื่องทาน การบุญ การกุศล ก็ย่อม จะเป็นบุคคลที่ตั้งมั่นอยู่ในทานหรือการบุญการกุศลต่อไป อันนี้เป็นประเพณีที่เราได้กระทำกันมาตั้งแต่ดึกและเป็นไปเช่นนี้มาแล้วตั้งแต่โบราณ แต่ว่าในสมัยนี้บางทีลูก ๆ ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรือบางทีพ่อแม่นั้นมีเวลาคลุกคลีที่จะอบรมสั่งสอนลูกน้อยเหลือเกิน เพราะฉะนั้นลูกบางคนถึงพ่อแม่จะดีแสนดีมีเกียรติสูงส่งสักเพียงใดก็ตาม แต่ลูกที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่โดยใกล้ชิดอาจจะไปคบคนอื่นมาก เมื่อคบคนอื่นมาก นิสัยก็ห่างเหินจากพ่อแม่ไป

บางทีพ่อแม่เป็นคนมีศีลมีธรรม เป็นคนอ่อนโยนมีหิริโอตตัปปะ แต่ว่าลูก ๆ กลายเป็นคนหยาบกระด้างอย่างนี้ก็มีอยู่ เป็นเพราะว่าชีวิตของการคลุกคลีระหว่าง

พ่อแม่กับลูก ๆ นั้นมีน้อยนั่นเอง จึงเป็นเหตุทำให้นิสัยใจคอเปลี่ยนแปลงไป หรือบางทีพ่อแม่มีงานภาระกิจที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมมาก เช่นบางครอบครัวที่พ่อบ้านจะต้องรับใช้ราชการบ้านเมืองมากจนกระทั่งเวลาที่จะคลุกคลีอยู่กับลูก ๆ ไม่ค่อยจะมี แม่บ้านก็ต้องออกไปทำหน้าที่ช่วยกันสงเคราะห์สังคม เป็นนักสังคมสงเคราะห์บ้าง บางทีก็เลยขาดการอบรมลูก ๆ ไป ลูก ๆ ก็เลยไปคบเพื่อนที่ไม่ดีเป็นอันธพาล ผลสุดท้ายก็เลยพากันไปในทางที่ไม่ดี อันนี้ย่อมมีอยู่และก็เกิดมาจากอิทธิพลของการคบค้าสมาคม คือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ซึ่งมีอิทธิพลผลักดันให้ลูกต้องมีอุปนิสัยใจคอต่างจากพ่อแม่ สมัยนี้คำพังเพยก็ดูเหมือนจะใช้ผลได้น้อยที่สุด แต่ว่าในชนบทนั้นเรายังใช้คำพังเพยอันนี้ได้ว่า จะดูช้างให้ดูหางจะดูนางให้ดูแม่ ก็หมายความว่าดูลูกสาวของใครก็ให้ดูแม่ว่ามีนิสัยอย่างไร เพราะว่าลูกกับแม่นั้นย่อมมีนิสัยใกล้เคียงกันอยู่เสมอ ในที่บางแห่งก็ยังจะพอใช้กันได้อยู่ ไม่ใช่ว่าจะเสื่อมไปเสียทีเดียว

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒที่เคารพอย่างสูง

แต่ก่อนนั้นดิฉันเคยมีความเชื่ออย่างเลือนลางเต็มทีในเรื่องของชาติหน้า ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะทำให้ดิฉันปักใจเชื่ออย่างจริงจังได้ แต่ถึงกระนั้นเวลาทำบุญไม่ว่าจะเป็นเลี้ยงพระทอดกฐิน หรือทอดผ้าป่า ดิฉันก็อดที่จะตั้งจิตอธิษฐานขอให้ชาติหน้าสุขสบายไม่ได้ ดิฉันอยากจะได้เหตุผลดี ๆ จากท่านอาจารย์ค่ะ เพราะดิฉันก็พร้อมที่จะเชื่ออยู่แล้ว แต่การเชื่อที่ขาดเหตุผลดิฉันคงจะนำไปสั่งสอนลูกหลานไม่ได้จริงไหมคะ และเมื่อท่านอาจารย์ให้เหตุผลว่าชาติหน้ามีจริงอย่างไรแล้ว ดิฉันก็มีเรื่องที่จะกราบเรียนถามไปอีก คือดิฉันและสามีมีความรักใคร่กลมเกลียวปรองดองกันดี ไม่เคยมีปากเสียงกันอย่างรุนแรงเลย เถียงกันนิด ๆ หน่อยก็พอมีบ้าง ดิฉันคิดว่าถ้าดิฉันจะตั้งจิตอธิษฐานขอเกิดไปพบกันอีกในชาติหน้า จะมีทางเป็นไปได้ไหมคะ หรือว่าจะต้องมีการทำบุญทำทานอย่างไรเป็นการประกอบคำอธิษฐานนั้นจึงประสพผลสำเร็จ เพราะถ้าหากว่าท่านอาจารย์ว่าชาติหน้ามีจริง เรื่องที่ดิฉันจะขอ

ไปเกิดร่วมกันอีกกับคนที่เรารักก็คงจะไม่เป็นเรื่องไร้แก่นสารหรือเป็นเรื่องที่น่าหัวเราะเยาะอย่างไรนะคะ

ดิฉันหวังว่า จดหมายฉบับนี้คงจะไม่ไร้สาระจนเกินไปจนถึงกับท่านอาจารย์จะไม่พิจารณานะคะ ขอกราบขอบพระคุณมาพร้อมกับจดหมายฉบับนี้ค่ะ

ด้วยความเคารพอย่างสูง
นงลักษณ์ เทอดธรรม

ตอบ

จดหมายของคุณนงลักษณ์ไม่ใช่เป็นจดหมายที่ไร้สาระดอก มีสาระมาก เพราะว่าในปัจจุบันนี้ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องชาติหน้าก็ยังรู้สึกว่าเชื่อกันอย่างไม่ค่อยสนิทใจแม้ในหมู่พุทธศาสนิกชน คุณคงจะเคยเห็นหนังสือแจกไว้เป็นบรรณาการต่อท่านที่ไปร่วมในงานเผาศพ จะมีคำไว้อาลัยมากมาย และในคำไว้อาลัยนั้นผู้เขียนก็มักจะเขียนไปด้วยความรู้สึกจากใจจริงเช่น บางทีก็อธิษฐานแล้วเขียนไปว่าถ้าชาติหน้ามีจริงก็ขอให้ลูกเกิดพบกับคุณพ่อคุณแม่อีกหรือ

ถ้าชาติ หน้ามีจริง ก็ขอให้เราได้ พบกันใน ฐานะเป็น พี่น้อง หรือสามีภรรยากัน ยังมีคำว่า**ถ้าชาติหน้ามีจริง**แสดงว่า ผู้เขียนก็ยังลังเลใจ เหมือนกันว่า ชาติหน้า จะมีจริง หรือไม่มี แต่ก็เขียนไปว่าถ้ามีจริงก็ขอให้เกิดพบกันทุกชาติ ไป แสดง ให้ เห็นว่า ความสงสัย เกี่ยวกับ เรื่องชาติ หน้านั้น ยังคงมีอยู่ ภายในจิตใจของพุทธศาสนาสนิกชนหลายท่านด้วยกัน และ บางท่านนั้นไม่เชื่อว่าชาติหน้า จะมีอยู่ปฏิเสธหมด ถือว่าตาย แล้วก็สูญสิ้นกันไป ไม่เกิดใหม่อีกในชาติหน้า ความเลือนลาง ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นของธรรมดาเหลือเกิน เพราะว่าจิตใจ ของเราเองที่อยู่ในฐานะของความเป็นปุถุชน และยังไม่รู้ แจ้งแทงตลอดในสัจจธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมมีความ สงสัยอย่างนี้เว้นไว้แต่พระอริยบุคคล เช่น พระโสดาบัน เท่านั้น ท่านจึงจะหมดความสงสัยเกี่ยวกับเรื่องของชาติ หน้า ปุถุชนน่ะย่อมเป็นของธรรมดาว่า จะต้องสงสัยแน่ว่า มีหรือไม่มี แต่ว่าถ้าเราจะปล่อยให้ความสงสัยเหล่านี้ครอบ งำจิตใจของเราต่อไป โดยเราไม่แสวงหาเหตุผลที่ถูกต้อง แล้ว ก็เป็นเรื่องที่จะไม่เกิดผลดีแก่จิตใจของเราอย่างมากที เดียว เพราะอย่างน้อยที่สุดก็จะเป็นเหตุทำให้เราเมินเฉย

ต่อการสร้างบุญสร้างกุศลหรือต่อการ ประกอบคุณงามความดีต่าง ๆ เพื่อที่เราจะได้รับผลต่อไปในโลกหน้า หรือในภายภาคหน้า เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราสงสัยก็ต้องศึกษา การศึกษาเพื่อขจัดความสงสัยนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด อาตมาจะให้เหตุผลแก่คุณเพียงชั่วระยะเวลาของรายการนาทีทองอันสั้น ก็ยังไม่อาจสามารถปลดเปลื้องความสงสัยในจิตใจของคุณได้ดอก นอกจากคุณจะต้องศึกษาในพระธรรมอย่างแท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก็คือจะต้องศึกษาพระอภิธรรม ถ้าศึกษาพระอภิธรรมแล้วไม่ต้องให้มีใครมาบอกดอกว่าชาติหน้าจะมีจริงหรือไม่จริง การศึกษาของคุณจะเป็นเหตุทำให้คุณนี้มีความรู้ความเข้าใจขึ้น แล้วก็คุณนั่นแหละจะเป็นผู้ตอบปัญหา แก่ตัวคุณเอง ว่าชาติ หน้าจะมีจริงหรือไม่มี

เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าต้องการเหตุผลที่ดี ที่จะขจัดความสงสัยต่าง ๆ หรือความเชื่ออย่างเลือนลางภายในจิตใจของคุณให้หมดไปได้นั้น ก็ขอแนะนำให้คุณไปศึกษาพระอภิธรรม ณ วันอาทิตย์ ที่ตำหนักสมเด็จวัดมหาธาตุ ฯ ตั้งแต่ ๙.๓๐ น. เป็นต้นไป ตอนภาคบ่ายจะมีบรรยายพระ

อภิธรรมบ้าง บรรยายพระไตรปิฎกบ้าง อภิปรายธรรมะบ้าง ก็ควรที่จะได้ใช้เวลาของคุณให้เป็นประโยชน์ แล้วคุณก็จะหมดความสงสัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หรือจะรับฟังวิทยุยาวเกราะศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย ขนาดคลื่น ๗๘๕ เวลา ๑๙.๓๐ น. ทุกวันก็ได้ พยายามศึกษาให้เข้าใจหมั่นฟังบ่อย ๆ เมื่อเราเข้าใจดีแล้ว ความสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องชาติหน้าก็คงจะหมดไปเช่นเดียวกัน อาตมานั้นมีความเชื่อและที่เชื่อนี้ไม่ได้หมายความว่าจะมีญาณอันใดอันหนึ่งที่เห็นว่าชาติหน้ามีจริง แต่ที่เชื่อนั้นก็เชื่อในเหตุผลในที่นี้ก็คือเหตุที่ทำให้ผลเกิด ที่สืบเนื่องติดต่อกันมานับภพนับชาติไม่มีที่สิ้นสุด เพราะว่าตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น เริ่มแรกตั้งแต่วิญญาณของเราหยั่งลงสู่การปฏิสนธิเป็นต้นมาก็ให้เกิดรูป ก่อให้เกิดอายตนะต่าง ๆ เราต้องมีการกระทบกับอารมณ์มีความรู้สึกเป็นสุขเป็นทุกข์ และมีความรู้สึกยินดีในความทุกข์เหล่านั้นหรือบางครั้งจะเกิดความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ แล้วเราก็ประกอบกรรมลงไป เมื่อประกอบกรรมลงไปทั้งดีและชั่วก็ย่อมจะมีการเกิดใหม่สืบต่อไปอีก เวียนว่าย ตายเกิดกันไป

อย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าสภาวะธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปด้วยเหตุและผล สืบเนื่องติดต่อกันไปจากขณะหนึ่งไปอีกขณะหนึ่ง จากชาตินี้ไปสู่ชาติหน้าอย่างนี้มีอยู่เป็นสันตติ คือมีการสืบต่อกันตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุด จนกว่าเราจะบรรลุถึงซึ่งพระนิพพาน ถ้าเราศึกษาดูสภาพชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันนี้จะเป็นเครื่องบอกได้ดีที่สุดว่า ชาติหน้าจะมีจริงหรือไม่มี

คุณนงลักษณ์ลองสังเกตดูก็แล้วกันว่า ชีวิตของคนที่เกิดมาในโลกปัจจุบันนี้ ชวนให้เราเกิดความสงสัยอยู่หลายอย่าง สภาพของชีวิตมนุษย์ที่เป็นอยู่ก็แตกต่างกัน ความเป็นอยู่ไม่เหมือนกันแล้ว อะไรเล่าที่จำแนกให้ชีวิตของมนุษย์นี้แตกต่างกันไปถึงเพียงนั้น อะไรเป็นเครื่องจำแนกทั้ง ๆ ที่ทุกคนก็เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน แล้วก็มีอะไรต่าง ๆ เช่นอวัยวะน้อยใหญ่เหมือนกัน แต่ว่าสิ่งที่ได้รับในชีวิตของแต่ละบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน บางคนมีความสุข บางคนมีความทุกข์ บางคนมั่งมีศรีสุข บางคนยากจนค่นแค้น บางคนฉลาดบางคนโง่เขลา อะไรเล่าที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์เราต้องแตกต่างกันไปอย่างนี้ ถ้าสิ่งนั้นไม่

ใช่การกระทำของตัวเอง ที่ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า กรรมแต่ชาติปางก่อน แล้วก็ส่งผลมาให้ตนเองได้รับผลในปัจจุบัน ชาติก่อนนั้นเป็นเหตุ ชาติปัจจุบันนี้เป็นผล ถ้าชาติก่อนไม่มีชาตินี้ก็คงจะมีไม่ได้เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าเพราะชาติก่อนมีอยู่ ชาตินี้จึงมีและเพราะชาตินี้มี ชาติหน้าจึงมีต่อไป

หลักพระพุทธศาสนานั้นถือเหตุผลเป็นใหญ่คือทุกอย่างจะเกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้ หรือจะมีใครสร้างสรรก็ไม่ได้ นอกจากสิ่งนั้นจะมีเหตุภายในตัวของมันเอง เช่นชีวิตของเราที่เกิดขึ้นมานี้ก็ต้องมีเหตุทำให้เกิด และเหตุในที่นี้เราอย่าคิดเพียงสั้น ๆ ว่าคือมารดา บิดาเป็นผู้สร้างเหตุแล้วเราก็เกิดมา ความจริงมารดาบิดาเป็นเหตุประกอบเท่านั้นเอง แต่เหตุที่แท้จริงที่ทำให้เราเกิดนั้นน่ะมีอยู่ เราอย่าถือว่า มารดาบิดาเป็นเหตุทำให้เราเกิดมานั้นไม่ถูก เพราะบางทีมารดาบิดาบางคู่ บางคนก็พยายามสร้างเหตุแต่ก็ไม่มีสัตว์มาเกิดก็มี เพราะฉะนั้นสัตว์ที่เกิดมานี้น่ะไม่ใช่เพราะมารดาบิดาเท่านั้น ยังมีเหตุอื่นที่ลึกซึ้งลงไปอีก ตามหลักทางพระพุทธศาสนาถือว่า ถ้าตราบใดภายในจิต

ของเรายังมี**อวิชชา**คือความไม่รู้ใน **สัจจธรรม** ไม่รู้ในความจริงที่**เป็นทุกข์ที่เป็นเหตุที่ทำให้ทุกข์เกิด ที่เป็นความดับทุกข์** และ **เป็นทางที่จะไปสู่ความดับทุกข์** ถ้าความไม่รู้ อย่างนี้ ยังมีอยู่ ตราบใด ก็จะเป็น เหตุหนึ่งที่ทำให้สัตว์นี้งมงายในความเกิดอีก แล้วก็สร้างกรรมที่จะทำให้เกิดต่อไปอีก

เพราะไม่รู้จึงเป็น เหตุทำให้เรา อยากได้ ในสิ่งที่ เป็นสุข ความอยากนั้นเป็นเรื่องของ**ตัณหา** ความอยากนี้แหละเป็นเหตุที่ทำให้เราอยากเกิดในภพภูมิที่เป็นสุข อยากจะเกิดในภูมิที่สบาย เมื่อความอยากมีอยู่ความยึดมั่นในสิ่งที่อยากก็ย่อมจะมี เมื่อมีความยึดมั่นก็เป็นเหตุทำให้เรานี้ประกอบกรรมลงไป เมื่อประกอบกรรมลงไปผลของกรรมก็ย่อมจะมี นี่แหละจึงเป็นเหตุทำให้เรานี้เกิดกันไม่มีที่สิ้นสุด ที่เราเชื่อว่าชาติหน้ามีก็เพราะว่าชาตินี้มี ถ้าชาตินี้ไม่มีชาติหน้าก็ต้องไม่มีเหมือนกัน ที่เราเชื่อว่าวันพรุ่งนี้มีทั้ง ๆ ที่เราก็ไม่เคยเห็นพรุ่งนี้กันมาก่อน เราเห็นครั้งใดก็เป็นวันนี้ทุกที แต่ทำไมเราจึงเชื่อว่าพรุ่งนี้ยังมีอยู่ ซึ่งเราก็ให้ ความหวังกับใครอีกหลายคนว่าพรุ่งนี้ค่อยพบกัน

พรุ่งนี้จะทำนั่น แม้แต่ให้ความหวังแก่ตัวเราเองว่าพรุ่งนี้เราจะอยู่เพื่อทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ทั้ง ๆ ที่เราไม่เคยเห็น พรุ่งนี้เลย แต่ทำไมเราจึงเชื่อว่าพรุ่งนี้มี ที่เราเชื่อก็เพราะเหตุว่า การโคจรของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ยังมีอยู่ตะวันที่ลับขอบฟ้าไปในวันนี้ และดวงจันทร์ที่ขึ้นจากขอบฟ้าด้านตะวันออกค่ำคืนวันนี้มันก็จะต้องลับหายไป ในรุ่งอรุณดวงอาทิตย์ก็จะโผล่ขึ้นมาในทิศตะวันออกใหม่ เวียนวนต่อไปอย่างนี้เราจึงมีความหวังว่าวันพรุ่งนี้ยังมีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ทุกท่านไม่เคยเห็นแต่เราเชื่อการโคจรของดวงจันทร์ของดวงอาทิตย์ เราจึงเชื่อว่าพรุ่งนี้ยังมีอยู่ ที่เราเชื่อว่าชาติหน้ามีจริงก็เพราะเหตุว่าชาตินี้มีอยู่ เมื่อเราจากชาตินี้ก็ต้องไปสู่ชาติหน้าต่อไปอีก เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะสงสารอย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุด เกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิดกันต่อไป เว้นไว้แต่ผู้ที่สิ้นเหตุปัจจัยในชาตินี้แล้ว คือผู้ที่ทำลายอวิชชาคือความไม่รู้ ตัณหา อุปาทาน และกรรมได้แล้ว ผู้นั้นและจะไม่มีชาติหน้าอีกต่อไป ผู้ที่กระทำที่สุดแห่งทุกข์ได้นั้นคือ พระอรหันตขีณาสพ

ส่วนการที่เราจะ อธิษฐาน จิตให้ พบกัน ทุกภพ ทุกชาติ

ระหว่างสามีภรรยานั้นเป็นเรื่องที่ไม่เหลวไหล ถ้าเราทำเหตุให้ถึงพร้อมแล้วก็ทำได้จริง ๆ เช่นสามีภรรยาที่จะพบกันทุกภพทุกชาติ ท่านตรัสว่าจะต้อง**มีศีล**คือความประพฤติเสมอกัน จะต้องมี**ทิฐิ**คือความเห็นเสมอกัน เพราะบุคคลที่มีศีลคือความประพฤติดีเหมือนกัน มีทิฐิคือสัมมาทิฐิเสมอกันนั้น บุคคลผู้นั้นย่อมจะประกอบกรรมดีทำบุญทำทานเท่าเทียมกัน แล้วชาติหน้าก็พบกันได้ จากการประพฤติดีปฏิบัติชอบเท่าเทียมดังกล่าว แต่ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งประพฤติดี อีกฝ่ายหนึ่งไม่ประพฤติก็ไม่มีทางที่จะพบกันได้เลย ต่อให้เกิดสักเท่าไรก็ไม่มีทางพบกัน เพราะว่าการกระทำของ แต่ละบุคคลย่อมแยกชีวิตนี้ให้แตก ต่างออกไป นี่ก็เป็นเรื่องของความจริงไม่เหลวไหลไร้สาระดอก ถ้าเราอธิษฐานจะพบกัน แต่คุณจะอธิษฐานไปทำไมในเมื่อความเกิดใหม่เป็นทุกข์อย่างนี้ ควรจะได้อธิษฐานหาทางสิ้นสุดแห่งทุกข์ร่วมกันจะดีกว่า เพราะตราบใดชาติคือความเกิดยังมีอยู่ความทุกข์ก็จะต้องมี เกิดมาแล้วก็แก่ แก่แล้วก็เจ็บ เจ็บแล้วก็ตาย ควรจะอธิษฐานเพื่อจะได้บรรลุถึงมรรคผลนิพพาน ดูเหมือนจะดีกว่า สุขกว่านี้ อาตมาก็ขอแนะนำคุณนงลักษณ์ไว้เพียงนี้

ถาม

กราบเท้าท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒโฒที่เคารพอย่างสูง

ท่านอาจารย์ครับเมื่อครั้งก่อนนี้ กระผมเป็นผู้หนึ่งที่เดินทางผิด กระผมคิดว่าคนที่เดินทางถูกนั้นคงต้องเคยเดินทางผิดมาก่อนใช่ไหมครับ เหตุที่กระผมเดินทางผิดเมื่อครั้งที่แล้วๆ มา ก็เพราะว่ากระผมยังเป็นเด็กอยู่ผ่านชีวิตมาน้อยและไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของ "ศีล" และ "ธรรม" เลยก็ว่าได้ เมื่อเป็นดังนี้ก็ย่อมจะทำอะไรต่ออะไรไปโดยคิดว่า ตนทำไม่ผิดใช่ไหมครับ ท่านอาจารย์ครับกระผมขอสารภาพว่าได้ทำบาปกรรมมาตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งขณะนี้กระผมอายุได้ ๑๙ ปี กระผมคิดว่าได้กระทำบาปมามากพอดีข้อห้ามของศีล ๕ นั้นกระผมได้ละเมิดหมดทั้ง ๕ ข้อเลยครับ

เมื่อเร็ว ๆ มานี้เองกระผมได้เปิดวิทยุของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา ของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัยนี้ฟัง และก็ได้ฟังรายการธรรมะต่าง ๆ รวมทั้งการตอบปัญหาในรายการนาทีทอ งนี้ด้วย แหละครับจึงทำให้กระผมเห็นแสงสว่างในชีวิต และกระทำให้กระผมได้สำนึกถึง

บาปกรรมที่ได้เคยกระทำมา จึงอยากจะแก้ไขตัวเองให้ดีขึ้น ขณะนี้กระผมได้กระทำตัวให้อยู่ **ในศีลในธรรม** ทำบุญทำทานและรักษาศีลโดยไม่ยอมกระทำบาปอีก

ท่านอาจารย์ครับกระผมได้ฟังพระท่านเทศน์ว่า คนที่ทำผิดศีล ๕ ข้อนั้น เมื่อตายไปแล้วก็จะต้องไปตกนรกหมกไหม้นานแสนนาน เมื่อกระผมได้ยินดังนั้นทำให้กระผมไม่สบายใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะกระผมได้เคยละเมิดมาแล้วทั้ง ๕ ข้อ ทำให้กระผมคิดว่าเมื่อกระผมตายไปแล้วจะต้องไปตกนรก กระผมใคร่จะเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ในเมื่อคนเรากระทำผิดไปแล้วสำนึกตัวได้ และได้แก้ไขปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นความผิด และบาปกรรมอันนั้นจะไม่ลดน้อยหรือเบาบางลงบ้างเชียวหรือครับ และจะต้องไปตกนรกจริง ๆ ดังที่พระท่านเทศน์หรือเปล่าครับ อย่างเช่นในกรณีของกระผมที่ได้สำนึกตัวแล้ว และบัดนี้ก็ปฏิบัติตนเป็นคนดีแล้วขอความกรุณาท่านอาจารย์ช่วยตอบให้กระผมได้สบายใจด้วยเถิดครับ

สุดท้ายนี้กระผมขอให้คุณพระศรีรัตนตรัย จงปกปักรักษาอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสถานีทุกท่านให้ปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

กฤษณา

ตอบ

เรื่องของศีลธรรมนั้นเป็นเรื่องของบุญกุศล แต่ว่าชีวิตของปุถุชนนั้น น้อยคนนัก ที่จะรักษา บุญกุศล ส่วนนี้ได้โดยสมบูรณ์แบบ เพราะปุถุชนนั้นย่อมจะมีการทำชั่วทำบาปกันมาก่อนเป็นส่วนมากทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าจิตของปุถุชนนั้นยังมีอาสวะกิเลสอยู่ แต่บาปหรือชั่วนั้นไหนแล้วแต่อำนาจของกิเลสที่มีอยู่ภายใน จิตใจของแต่ละบุคคล ที่จะบัญชาการให้กระทำ ภายหลังถ้าหากว่าผู้ใดก็ตามได้เล็งเห็นถึงการกระทำแต่อดีตว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี ก็คิดที่จะกลับเนื้อกลับตัวใหม่ การกลับตัวใหม่ด้วยการมาประพฤติดีปฏิบัติชอบนั้น พระสัมมาพุทธเจ้าทรงสรรเสริญเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าผู้ที่เคยทำบาปชั่วมาก่อน แล้วกลับเนื้อกลับตัว

เป็นคนดีได้ เป็นที่สรรเสริญของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาตมาขออนุโมทนาด้วยที่คุณกฤษณา ซึ่งอายุเพียง ๑๙ ปี แต่ก็ได้มีจิตสำนึกถึงการกระทำของตัวเองแต่กาลก่อนที่ผ่านพ้นมาว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี แล้วก็กลับเนื้อกลับตัวใหม่ ที่ขออนุโมทนาในที่นี้ก็เพราะว่าอายุของคุณยังน้อยยังอยู่ในวัยหนุ่มเพียง ๑๙ ปีเท่านั้น แต่ก็ยังสามารถสำนึกผิดในบาปกรรมที่กระทำมาก่อน แล้วก็สำรวมเพื่อประกอบแต่ความดีต่อไปใหม่ ทั้งนี้ก็เพราะบุคคลเช่นคุณในโลกนี้มีน้อยเหลือเกิน บางคนทำบาปกรรมหรือทำความชั่วมากมาตั้งแต่อายุหลายสิบปีมาแล้ว ก็ยังไม่อาจสามารถที่จะสำนึกในการกระทำความชั่วเช่นนั้นได้ ยังคงประกอบกรรมชั่วต่อไปจนกระทั่งตนเองต้องตายจากโลกนี้ไปอย่างน่าอนาถ ก็ไม่อาจสามารถที่จะกลับตัวเองใหม่ได้หรือไม่อาจสำนึกผิดในความชั่วของตัวเลย บุคคลเช่นนี้เป็นบุคคลที่น่าสงสารเป็นอย่างยิ่งเพราะฉะนั้นที่คุณกลับตัวได้แต่อายุยังน้อย อาตมาจึงขออนุโมทนาไว้ในที่นี้เป็นอย่างยิ่ง เป็นบุญของคุณเหลือเกินแล้วที่คุณได้สำนึกในอดีตกาลก่อนว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี อาตมาปีติยินดี ว่าศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของเรา

ได้ทำประโยชน์ให้แก่สาธุชนเป็นจำนวนมาก อย่างน้อยก็เป็นแนวทางที่ทำให้สาธุชนหลายท่านละจากความชั่วมากระทำความดี อันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมมนุษย์นี้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขหรือกำเนิดผู้ดีงาม รู้สึกปีติโสมนัสและมีกำลังใจในการที่ จะดำเนิน งาน เผยแพร่ พระพุทธศาสนา นี้ยิ่งขึ้นต่อไปอีก เรื่องการทำชั่วแล้วภายหลังกลับตัวกระทำความดีนั้นเป็นที่สรรเสริญ ขององค์ สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งนัก ในสมัยพุทธกาลก็เคยมีตัวอย่างมาแล้ว เช่นอย่างองคุลีมาลเป็นต้น ทั้ง ๆ ที่องคุลีมาลเป็นบุคคลที่ทำบาปทำกรรมมามาก ฆ่าคนเหมือนอย่างกับผักปลา ล้มหายตายจากกันไปเยอะแยะ แต่ภายหลังก็ได้กลับเนื้อกับตัวได้หันมาประพฤติคุณงามความดี

พระพุทธเจ้าก็ตรัสสรรเสริญไว้ อย่างเช่นที่ตรัสไว้ในพระสุตตันตปิฎก ความตอนหนึ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

"ผู้ใดทำกรรมชั่วไว้แล้วภายหลังละได้ด้วยความดี ผู้นั้นย่อมทำโลกนี้ให้สว่าง เหมือนพระจันทร์พ้นจากหมอก

เมฆ ส่องโลกนี้ให้สว่างฉะนั้น" นี่เป็นพุทธวจนะที่พระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส สรรเสริญ บุคคล ที่เคยทำ กรรมชั่วมา
ก่อน แต่ภายหลังก็ละได้ ด้วยการกระทำความดี บุคคล
ผู้นี้เหมือนทำโลกให้สว่างดุจดั่งพระจันทร์พ้นจากหมอกเมฆ
ส่องโลกให้สว่างฉะนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าได้ตรัสสรรเสริญยกย่องบุคคลที่เคยกระทำชั่วทำ
บาปมาแล้ว และภายหลังได้กลับตัวเป็นคนดี สำรามในการ
ประกอบกรรมต่อไปใหม่ ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าตามธรรมดา
บุคคล ที่ประกอบชั่วมาก่อนย่อมจะเกิดขึ้นด้วยอำนาจของ
อาสวะกิเลส แต่ภายหลังเมื่อมีสติสัมปชัญญะรู้ว่าการกระทำ
เช่นนั้นไม่ดีเป็นความชั่วแล้วก็กลับตัวเป็นคนดีต่อไป พระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงสรรเสริญบุคคลประเภทนี้ การละ
ความชั่วนั้นจะต้องละด้วยการทำความดี ฉะนั้นเมื่อสำนึก
ถึงว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ดี แล้วเราก็มา
ประพฤติกรรมดีต่อไป ก็เชื่อว่าเป็นการละความชั่วด้วยดี
บุคคลที่ละความชั่วด้วยความดีอย่างนี้ พระพุทธเจ้าตรัส
สรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง คือที่ว่าทำโลกนี้ให้สว่างหมายถึงว่า

ทำโลกนี้ให้พ้น จากความ มืดมัวได้ ประชาชน ไม่ ต้องตกอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัว หรือหวาดระแวงจากบุคคลที่ประพฤติผิดหรือทุจริตคิดร้ายเบียดเบียน สังคมให้ เดือดร้อนอยู่ นอกจาก จะทำให้โลกสว่างไสว แล้วยังจะทำให้ ชีวิตของตนเองนี้สว่างไสวมากขึ้น เพราะว่าชีวิตของคนที่ประกอบแต่กรรมชั่วหรือทำบาปนั้น การทำบาปทำให้ชีวิตมืดมนทำให้วิถีทางของชีวิตนี้ไม่แจ่มใส ฉะนั้นบุคคลที่ละจากการทำบาป มากระทำบุญ จึงเท่ากับเป็นการทำให้โลกนี้สว่างไสวขึ้น บุคคลที่ทำบุญหรือสร้างแต่คุณงามความดีนั้นย่อมจะเป็นทางสวรรค์เห็นทางแห่งนิพพานได้แจ่มชัดว่า อนาคตก็สดใสชีวิตนี้ไม่มืดมัวเหมือนคนที่ทำบาป เราจะสังเกตได้ว่าคนที่ทำบาปทำชั่วอนาคตมืดมนจริง ๆ จุดหมายปลายทางของคนเหล่านี้คือคุกตะราง แล้วก็ยังไม่ทราบเหมือนกันว่าอนาคตจะเป็นไปอย่างไร ส่วนคนที่ประกอบแต่คุณงามความดีนั้น เขามองเห็นอนาคตอย่างทลุปรุโปร่ง ชีวิตในปัจจุบันก็จะมีแต่ความสดใสเจริญรุ่งเรือง เพราะผลแห่งการประกอบแต่คุณงามความดี เมื่อละจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้าแล้วก็จะมีแต่ความผาสุข มีแต่ความบันเทิงใจในโลกสวรรค์

ฉะนั้นบุคคลที่ละความชั่วแล้วมาประกอบคุณงามความดี พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสสรรเสริญยกย่องเป็นอย่างยิ่งเพราะบุคคลเช่นนั้นทำโลกให้สว่างไสวขึ้น ส่วนผู้ที่ทำบาปอยู่เนืองนิจเป็นอาจิณต์ย่อมไม่ต้องสงสัยเลยว่าจะไม่ตกนรกต้องตกนรกแน่นอน บุคคลทำชั่วแล้วต้องตกนรกแน่ แต่ในกรณีของคุณกฤษณานี้ คุณยังสำนึกในบาปที่คุณได้ทำขึ้นแล้วก็กลับตัวใหม่ประกอบแต่บุญ แต่กุศล คุณงาม ความดีข้อนี้ ก็มีข้อ ยกเว้นว่า ถ้า ความดี ของ บุคคล ที่ ประกอบ ไว้มีอำนาจสูงกว่าความชั่วแล้ว ความดีก็ย่อมจะต้องให้ผลก่อนและเมื่อความดี ให้ผลก็ ไม่ต้องไปตกนรก ก็ใช่จะหมายความว่าจะลบล้างความชั่วที่ทำมาก็หาไม่ ต่างกันแต่ว่าความดีย่อมจะให้ผลก่อน แล้วความดีนั่นแหละจะส่งไปโลกสวรรค์ได้ เพราะฉะนั้นคุณกฤษณาไม่ต้องวิตกดอกว่าคุณจะตกนรก ความดีที่คุณประกอบไว้ภายหลังจากที่คุณสำนึกผิดแล้วนี่แหละจะช่วยไม่ให้คุณตกนรก เพราะฉะนั้นก็ขอให้สะสมกรรมดีไว้ให้มาก ให้มีกำลังเหนือกว่าความชั่วที่ตนเองได้ทำมาก่อน แล้วก็เป็นที่แน่นอนใจได้ว่าเราจะ

ไม่ต้องตกนรกและไปสู่อบายภูมิ จะมีแต่ความผาสุกมีแต่ความบันเทิงใจในโลกสวรรค์เท่านั้น ไม่ต้องวิตกกังวลไป เพราะเราได้สำนึกในความผิดที่เราได้เคยกระทำมาแล้ว แล้วเราก็ได้ประกอบกรรมดี ๆ ก็ย่อมจะส่งผลให้เราไม่ต้องตกนรก ไม่ต้องกลุ้มใจดอก ก้มหน้าก้มตากระทำความดีไปก็แล้วกัน อย่าทอดทิ้งธุระ การบุญการกุศลหมั่นทำอยู่เสมอ ทำบุญทำทานรักษาศีลเจริญภาวนา ชำระจิตใจของเราให้ผ่องใส นี่แหละจะเป็นที่พึ่งของเราได้ ขออนุโมทนาต่อคุณกฤษณาด้วยที่กลับตัวได้ แล้วก็เข้ามาประพฤติดีปฏิบัติชอบ คิดว่าสาธุชนเป็นจำนวนมากก็คงจะได้อนุโมทนาต่อคุณกฤษณาด้วยที่กลับตัวได้ แล้วก็เข้ามาประพฤติดีปฏิบัติชอบ คิดว่าสาธุชนเป็นจำนวนมากก็คงจะได้อนุโมทนาต่อคุณกฤษณาเพราะว่ายังอยู่ในวัยเด็กแท้ ๆ เป็นบุคคลที่หาได้ยากอย่างยิ่ง ที่จะได้นึกถึงซึ่งบาปกรรมที่ได้ทำไว้ได้นี้ เพราะว่าหลาย ๆ ท่านด้วยกัน ทำบาปจนแก่ตายก็ไม่สามารถที่จะกลับตัวได้ แต่ว่าคุณกฤษณากลับตัวได้แต่อายุยังน้อยจึงควรที่สาธุชนจะได้อนุโมทนาโดยทั่วกัน

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

ขณะนี้กระผมกำลังเรียนหนังสืออยู่ และได้ฟังรายการธรรมะ ของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาอยู่หลายรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการนาฬีทอง ที่ท่านอาจารย์เป็นผู้ตอบปัญหาอยู่ กระผมได้ติดตามมารับฟังเสมอ ทำให้เกิดความสบายใจขึ้นบ้างในบางครั้ง การที่กระผมได้มีจดหมายมาถึงท่านอาจารย์นี้ก็เพราะกระผมไม่ทราบว่า ใจของตัวเองได้เป็นอะไรไปแล้วในขณะนี้ ไม่ว่าจะเห็นรูปอะไรต่าง ๆ หรือได้ยินเสียงอะไรต่ออะไร กระผมรู้สึกเป็นทุกข์เป็นร้อนไปหมด เกิดมีความรู้สึกขัดใจอย่างไรพิกล กระผมไม่ทราบว่ากระผมเกิดมีจิตใจผิดปกติหรืออย่างไร แต่ก็พยายามปลอบใจตัวเองว่า เรื่องความทุกข์โทมนัส ที่เกิดขึ้นในจิตใจของเรานั้นเป็นเรื่องธรรมดา อาจจะเกิดขึ้นกับเราหรือใคร ๆ ก็ได้ทั้งนั้น ก็ทำให้จิตใจสบายไปได้ชั่วขณะหนึ่ง แต่แล้วไม่ช้าไม่นานก็เกิดความรู้สึกอย่างนั้นขึ้นมาใหม่อีก นอกจากจะทำให้เกิดความทุกข์โทมนัสแล้ว

กระผมยังหมดกำลังใจที่จะทำอะไรต่ออะไรหมด แม้กระทั่งการเรียนก็ไม่มีกำลังใจจะเรียนได้เต็มที่

กระผมคิดว่าที่กระผมเป็นดังนี้ คงเพราะกรรมเก่าตามมาสนองกระมัง กระผมควรจะปล่อยให้ความรู้สึกอย่างนี้เกาะกุมใจอยู่ตลอดไปตามเวรตามกรรม หรือควรจะแก้ไขอย่างไร แต่ด้วยใจจริงแล้วกระผมปรารถนาจะให้ความรู้สึกทุกข์ร้อนนี้หมดสิ้นไปจากใจมากกว่า กระผมควรจะทำอย่างไรดีจึงจะเลิกทุกข์โศกด้วยเรื่องที่ไร้สาระเสียที ขืนปล่อยให้จิตใจมีแต่ทุกข์โทมนัสเรื่อย ๆ ไป ก็จะเป็นการขัดกับการเรียนอย่างร้ายแรง ท่านอาจารย์กรุณาแนะนำกระผมด้วย ว่ากระผมควรจะปฏิบัติอย่างไร กระผมจะทนไม่ไหวอยู่แล้วครับ

สุดท้ายนี้ขอให้ท่านอาจารย์ช่วยให้ความสว่างแก่กระผมในรายการนาทีทอง และขอให้ท่านอาจารย์ได้รับความสุขในธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้วยความเคารพและนับถืออย่างสูง

แดง

ตอบ

ถ้าจะพูดถึงเรื่องของความทุกข์ในจิตใจของมนุษย์เราในปัจจุบันนี้แล้ว ย่อมเกิดมาจากหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกัน คุณแดง เจ้าของปัญหา รายการนาฬิทอง ในวันนี้ ไม่ได้บอกสาเหตุแห่งความทุกข์ต่าง ๆ มา ทราบแต่เพียงว่ารู้สึกไม่สบายใจเป็นบางครั้งบางคราว ซึ่งความจริงแล้วทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิด แก่ชีวิตของเราโดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ความรู้สึกในทางจิตใจนั้นย่อมมีเหตุทั้งสิ้น และเหตุที่ทำให้เราต้องกลุ้มใจในบาง ขณะนั้นอาจจะ เป็นเหตุในปัจจุบันนี้ก็ได้ เพราะฉะนั้นถ้าหาก ว่าคุณแดง ค้นคว้าหาสาเหตุ แห่งความกลุ้มใจในปัจจุบันนี้ว่าอะไรเป็นเหตุทำให้เรา กลุ้มใจไม่สบายใจขึ้นมา เราก็จะพบว่าอะไรเป็นเหตุ การได้เห็นได้ยินในสิ่งต่าง ๆ มากมายหลายอย่างที่มีอยู่แวดล้อมตัวเรา ย่อมมีทั้งสิ่งที่ถูกใจและสิ่งที่ ไม่ถูกใจ สิ่งใดที่เราถูกใจเราก็รู้สึกโสมนัสสิ่งใดที่ไม่ถูกใจเราก็รู้สึกโทมนัสรู้สึกเป็นทุกข์ สิ่งที่ถูกใจก็ดีก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ เป็นทุกข์ที่เกิด ขึ้นโดยทั่ว ๆ ไปทั้งสิ้น ฉะนั้นการได้เห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือได้ยินสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ตาม ถ้าหากว่าเราไม่ยึดถือจนเกินไปเราก็ไม่ต้อง

ทุกข์ร้อน ไม่ต้องเกิดความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีในจิตใจขึ้น ฉะนั้นควรที่จะได้ศึกษาหาเหตุว่าอะไรทำให้คุณกลุ้มใจ หรือเกิดความทุกข์ใจขึ้นมา เพราะว่าอยู่เฉย ๆ ความทุกข์จะเกิดขึ้นนั้นเป็นไปไม่ได้ดอก ย่อมมีอะไรเป็นเหตุแล้วเหตุในที่นี้ ถ้ากล่าวโดยสภาวะธรรมแล้วก็ได้แก่อารมณ์ คำว่าอารมณ์ในที่นี้ค่อนข้างจะกว้างขวางไปสักหน่อย คือธรรมชาติของจิตนั้นย่อมจะมีอารมณ์อยู่เสมอ แต่ว่าจิตนี้จะรับอารมณ์ในทางใดทางหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นอารมณ์ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ จะเป็นทางใดทางหนึ่งก็จะต้องรับรู้อารมณ์เช่นนี้อยู่เสมอ การรับรู้อารมณ์ที่ดีก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความสบายใจขึ้น ถ้ารับรู้อารมณ์ที่ไม่ดีก็เป็นสิ่งหนึ่ง ที่ทำให้เกิด ความทุกข์ใจขึ้นมา ฉะนั้นความทุกข์ของคุณแดงนี้คงจะเกิดมาจากไปรับอารมณ์ที่ไม่ดีมาก็ได้ จึงเป็นเหตุทำให้เกิดความทุกข์ ถ้าเราจะพิจารณา ว่าความทุกข์ที่เราได้รับในปัจจุบันนี้เกิดมาจากเพราะกรรมเก่าที่สนองก็รู้สึกว่าจะห่างไกลมาก ควรจะหาสาเหตุในปัจจุบันดีกว่า ว่ามีอะไรบ้างที่ทำให้ไม่สบายใจเชื่อแน่เหลือเกินว่าเหตุอันใกล้ชิดย่อมจะมีอยู่ เราควรดับ

เหตุนั้นเสียเมื่อดับเหตุนั้นได้ ผลคือความไม่สบายใจหรือความทุกข์ร้อนใจก็คงจะดับไปเอง

ขอให้ข้อคิดแก่คุณแดงชั่วระยะเวลานาทีทองที่มีอยู่ คือชีวิตของคนเราที่อุบัติเกิดขึ้นมาในโลกนี้ ถ้าหากว่าเรายึดมั่นถือมั่นอะไรมากก็เป็นเหตุทำให้เกิดความทุกข์ทั้งสิ้น ไม่ว่าสิ่งนั้นเราจะรักแสนรักสักเพียงไรก็ตาม ถ้าเราไปยึดมั่นถือมั่นมากเราก็เป็นทุกข์ หรือถ้าสิ่งที่เราไม่รักเราไปยึดถือเราก็เป็นทุกข์อีก ไม่มีสิ่งใดที่เราไปยึดถือแล้วจะไม่เกิดความทุกข์ขึ้น ฉะนั้นเมื่อเรายึดมั่นสิ่งใดก็จะเป็นเหตุแห่งความทุกข์ในสิ่งนั้น เราจึงไม่ควรไปยึดมั่นเพราะว่ายึดมั่นแล้วจะทำให้เราเป็นทุกข์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนเราไว้ว่า ไม่มีสิ่งใดดอกที่เราไปยึดมั่นแล้วไม่เกิดความทุกข์ อกุศลทั้งปวงยิ่งจะทำให้เกิดความทุกข์มาก ฉะนั้นจึงควรทำจิตใจนี้ให้สบาย การทำจิตใจให้สบายนั้นถือเป็นผลกำไรของชีวิต แต่การปล่อยจิตใจให้เป็นทุกข์ปล่อยให้ความทุกข์เข้าครอบงำจิตใจอยู่เสมอ ๆ นั้น ชื่อว่าเป็นการขาดทุนอย่างย่อยยับ เพราะชีวิตของคนที่ตกเป็นทาสของความทุกข์ความเร่าร้อนต่างๆ นั้นย่อมจะทำให้จิตใจวุ่นวายไปตามอำนาจของอารมณ์ และผลสุดท้ายเราก็จะต้องเป็นทุกข์ใน

อารมณ์เหล่านั้นที่มาปรากฏเกิดขึ้นแก่เรา ฉะนั้นจึงสมควรทำจิตใจให้สบาย และวิธีทำจิตใจให้สบายที่สุดนั้นก็คืออย่าไปยึดถืออะไรต่าง ๆ ในโลกนี้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย เรามีชีวิตอยู่ในโลกควรจะแสวงหาความสงบในทางจิตใจให้มาก และในการแสวงหาความสงบนี้ ในทางศาสนาของเราก็มีสอนไว้อย่างพร้อมมูล ที่เราจะสามารถแสวงหาความสงบเหล่านั้นมาเป็นสมบัติของเราได้ ประการต้นที่สุดอย่าทำบาป การทำบาปนั้นนำมาซึ่งความทุกข์ในจิตใจ และจะเป็นเหตุทำให้เรานี้เป็นทุกข์ต่อไปถึงชาติหน้าต่อไปอีก ควรที่จะได้งดเว้นจากการทำบาปนี้เสีย เมื่อไม่ทำบาปแล้วก็ ควรทำบุญทำกุศลไว้ การทำบุญทำให้จิตใจเป็นสุขทำให้จิตใจสบาย

นอกจากเราจะทำบุญขั้นธรรมดาสามัญทั่วๆ ไปโดยการบริจาคทานรักษาศีล หรือเจริญภาวนาในบางครั้งบางขณะก็ขอให้เราสร้างกุศลให้สูงขึ้นไปอีก ด้วยการทำจิตใจของเราให้ผ่องใสจากความเศร้าหมองต่าง ๆ อย่าไปถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนกระทั่งทำให้เรานี้เป็นทุกข์, คลายความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นให้มากแล้วเราจะเป็นสุข การชำระล้างจิตใจให้ปราศจากอุปทานหรือความ ยึดถือนั้นมีความจำเป็น

มากสำหรับชีวิตของเรา ถ้าเราสามารถปล่อยวางอะไรได้มากแล้วเราก็จะมีกุศลมากขึ้น, กรรมเก่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรที่จะไปคิดไปสนใจให้มากนัก ควรที่จะแก้ไขในปัจจุบันดีกว่า ชีวิตของใคร ๆ ก็เกิดมาด้วยอำนาจของกรรมทั้งนั้น เราจะต้องใช้ปัญญาและความเพียรเพื่อที่จะสร้างสรรความสงบสุขให้เกิดขึ้นแก่จิตใจของเรา ไม่ใช่ว่าเมื่อเราเป็นทุกข์แล้วก็ปล่อยไปตามยถากรรม โดยยอมเสวยทุกขเวทนาอย่างนี้ตลอดไป ไม่มีสติปัญญามาแก้ไขความทุกข์ เมื่อใช้ความพากเพียรปฏิบัติเพื่อให้พ้นทุกข์เราต้องใช้ความเพียรด้วยปัญญาด้วยเราจึงจะสามารถพ้นไปจากความทุกข์ได้

ฉะนั้นก็ขอให้คุณแดงจงใช้ความพากเพียรใช้สติปัญญาอย่าไปเก็บเอาอารมณ์ไม่ดีทั้งหลายมาใส่ไว้ในใจจนกระทั่งทำให้เกิดความทุกข์ พยายามทำจิตใจให้สบายเข้าไว้ เพราะว่าเวลาที่เราเป็นอยู่อย่างเป็นสุขนั้น เรามีโอกาสที่จะสร้างคุณงามความดีให้เป็นอนุสรณ์แก่ชีวิตหลายอย่าง ก็ควรที่จะได้ทำจิตใจให้เป็นสุขแล้วก็สร้างสรรกำลังใจให้เกิดขึ้นด้วยคุณงามความดีที่เราบำเพ็ญต่อสู้กับชีวิตนี้ต่อไป กว่าเราจะจากโลกนี้ไปอย่างคนที่ถึงพร้อมแล้วด้วยคุณงามความดีทุกอย่าง

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันได้ฟังรายการธรรมของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของท่านอาจารย์เป็นประจำทุกวัน ดิฉันมีความสงสัยในรายการ "โบรณาท่านว่าไว้" ของนาวาตรีอ่อน บุญญพันธ์ ที่ออกอากาศคืนวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ซึ่งพูดถึงคำว่า "รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา" ซึ่งมีคุณสุพจน์เป็นผู้ซักถาม ดิฉันรู้สึกว่านาวาตรีอ่อนซึ่งเป็นผู้ตอบ ตอบไม่ตรงกับคำถามของคุณสุพจน์เลย ดิฉันซึ่งเป็นผู้ฟังอยู่ทางบ้านก็เลยฟังไม่ได้ใจความของคำว่า "รักดีหามจั่ว รักชั่วหาม-เสา" ความหมายที่แท้จริงของคำพังเพยนี้อะไรกันแน่ ดิฉันจึงใคร่ที่จะได้ความหมายที่ชัดเจน จากท่านอาจารย์ค่ะ หวังว่าท่านจะกรุณาตอบให้ดิฉันทราบด้วยนะคะ อย่างน้อยที่สุดก็ยังจะได้ประโยชน์สำหรับผู้ฟังอื่น ๆ อีกด้วยค่ะ

สุดท้ายนี้ดิฉันขอกราบนมัสการมาด้วยความเคารพ และขอให้ท่านอาจารย์และผู้จัดรายการนี้จงประสบแต่ความสุขด้วยจตุรพิธพรทุกเมื่อ.

นมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ล.ส.

ตอบ

จดหมายของผู้ที่ใช้นามว่า ล.ส. เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับคำพังเพย ซึ่งในคืนที่นาวาตรีอ่อนได้สนทนากับคุณสุพจน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ อาตมาก็ไม่ได้ฟังในความหมายของคำว่า รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา ความจริงคำพังเพยนี้อาตมาก็เคยได้เสนอ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กับผู้รู้หลายท่านก็รู้สึกว่าได้ให้ความรู้ไป คนละอย่าง คน ละแนว แต่ว่าเมื่อสรุปรวมความแล้วว่าคนที่รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสานั้นก็พอที่จะเทียบได้กับการประกอบกรรมอยู่สองอย่างคือความดีกับความชั่ว ข้อนี้ขอให้คุณเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเสาเสียก่อน ตามธรรมดาเรือนนี้จะตั้งอยู่ได้ก็ต้องอาศัยเสาอาศัยจั่ว หมายถึง ส่วนบนของหลังคา ที่จะรองรับหลังคาไว้เสานั้นหมายถึงเสาที่ยืนต้น ที่รองรับสิ่งอื่นทุกอย่างที่อยู่บนเรือนรวมทั้งจั่วด้วย จั่วน่ะตั้งอยู่บนเสาอีกทีหนึ่ง สำหรับจั่วกับเสาทั้งสองอย่างนี้ถ้าพูดถึงความลำบากในการแบกการ—หามแล้วจั่วรู้สึกว่าจะแบกลำบากกว่าเสา คือจั่วมีส่วนที่ค่อนข้างจะเกะกะ รุงรังอยู่ ไม่มีเกะกะหลายชิ้น ส่วนเสานั้นน่ะหามสบายหรือว่าแบกสบาย เพราะว่าไม่มีอะไรเกะกะแต่ถ้า

พูดถึงน้ำหนักจั่วกับเสาแล้ว จั่วก็เบากว่าเสา เสาหนักกว่าจั่ว ถ้าพูดถึงความเบาความหนักของวัตถุแล้วก็มาเทียบกับความเบาความหนัก ของจิตใจ เราจะเห็นได้ชัดเจน ขึ้นเกี่ยวกับคำพังเพยของคนโบราณข้อนี้คือระหว่างความดีกับความชั่วนี้ เราลองสังเกตในจิตใจของเราก็ได้ว่า ในบางขณะที่เราประกอบกรรมดีลงไปเราก็รู้สึกว่าจิตใจของเราเบาโปร่งสบายที่สุด เช่นอย่างเราสร้างกุศลอย่างใดอย่างหนึ่งพอเราไปทำบุญกลับมาจะเป็นบุญที่วัดหรือที่ไหนก็ตามที่เราทำสำเร็จลงแล้วเราก็รู้สึกว่าจิตใจของเรานี้มันสบายมาก แต่ว่าตรงกันข้ามกับเวลาเราทำบาปหรือการกระทำความผิด จะเป็นการผิดกฎหมายหรือผิดวินัยหรือจะเป็นการผิดศีลธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตามจิตใจของผู้ที่กระทำรู้สึกหนักเหมือนกับมีก้อนหินมาถ่วงไว้ให้หนักอยู่ตลอดเวลา ที่เราพูดกันติดปากว่ารู้สึกหนักอกหนักใจเหลือเกิน ก็เพราะว่าบาปความชั่วหรืออกุศลนั้นน่ะทำให้จิตใจของบุคคลที่กระทำมีความรู้สึกว่าหนัก กุศลที่ทำแล้วรู้สึกเบา คงเทียบได้กับคนหามจั่วกับหามเสา จั่วเป็นของเบา เสาเป็นของหนัก การทำความดีก็เหมือนกับคนหามจั่ว คนทำความชั่วก็เหมือน

กับคนหามเสา เพราะว่าตัวเองจะต้องทูนของที่หนักอยู่ตลอดเวลา

ฉะนั้นถ้าจะพูดว่า รักดีหามจั่ว คำว่ารักดีในที่นี้ก็คือรักความสุขสบาย เพราะว่า ความดี เป็น ชื่อของ ความสุขความสบายบุคคลที่รักความดีหรือรักความสุขก็จะต้องประ-กอบแต่ความดี ถ้าหากว่าเรารักความสุขความสบายที่จะเกิดขึ้นแก่ชีวิตของเราแล้วเราก็จะต้องประกอบแต่คุณงามความดีลงไป ถ้าเราไม่ทำความดีจะมีความสุขได้อย่างไรมีความสุขไม่ได้มีความเบาใจไม่ได้ บุคคลที่เห็นว่าความสุขหรือ ความ เบาใจ เป็น ของดี ก็ต้อง ประกอบ กรรมดี เข้าในลักษณะที่ว่ารักดีต้องหามจั่ว ก็หมายความว่าถ้ารักอยากจะได้ดีรักอยากจะมีความสุขเราก็ต้องหมั่นสร้างบุญสร้างกุศลซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เราเบาใจ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่รักชั่วชั่วในที่นี้ก็คือรักที่จะมีความทุกข์ รักที่จะมีความหนักใจก็ต้องประกอบความชั่ว แล้วก็เท่ากับเอาตัวเองไปหามเสาซึ่งเป็นของหนักที่สุดหนักทั้งชาตินี้หนักทั้งชาติหน้า เพราะว่าบุคคลที่มีความชั่วน่ะก็ย่อมจะได้รับความหนักใจทั้งใน–ชาตินี้ เมื่อตายจากโลกนี้ไปแล้วก็ต้องไปรับความหนักใจ

ในโลกหน้าต่อไปอีก นี้เป็นความหมายของคนโบราณ คำพังเพยบทนี้ก็เทียบได้กับธรรมะทั้งสองอย่าง คือกุศลและอกุศล หรือบุญกับบาป บุคคลที่ปรารถนาความสุขก็จะต้องทำบุญ บุคคลที่ปรารถนาความทุกข์ก็ต้องทำบาป ระหว่างบุญกับบาปทั้งสองอย่าง ท่านผู้ฟังลองคิดดูก็แล้วกันว่าท่านจะปรารถนาสิ่งใดคิดว่าหลาย ๆ ท่านก็คงจะปรารถนาที่จะมีความสุข ไม่ปรารถนาที่จะมีความทุกข์ก็ต้องทำบุญ คนที่ปรารถนาจะมีความสุขก็ต้องทำบุญ ถ้าไม่ทำบุญจะมีความสุขได้อย่างไร ส่วนคนที่ไปทำบาปไว้ก็ต้องเป็นทุกข์ เพราะว่าบาปนำไปสู่ความทุกข์นำไปสู่ความหนักอกหนักใจแก่บุคคลที่กระทำ

ฉะนั้นระหว่าง บุญกับ บาป ทั้งสองอย่าง เราก็เลือกเอาว่า เราจะเอาบุญดีหรือจะเอาบาปดี ถ้าเราเอาบุญเราก็มีความเบาใจถ้าเราเอาบาป คือไปทำบาปก็ต้องหนักใจ เพราะบาปจะถ่วงให้เราลงสู่อบายภูมิ บุญซึ่งเป็นของเบาใจส่งให้เราขึ้นสู่สวรรค์ ฉะนั้นคนที่ทำบาปทำชั่วก็ต้องลงต่ำคนที่ทำความดีก็ได้อยู่ที่สูง ถ้าเทียบกับจั่วและเสาแล้วเสาอยู่ต่ำกว่าจั่ว ๆ อยู่สูง เสาอยู่ต่ำก็พอที่จะเทียบได้อีกอย่างหนึ่งว่า คนที่ทำ ความดี ชีวิตก็ ย่อม จะเจริญ รุ่งเรือง ย่อมสูง

ด้วยเกียรติยศ ชื่อเสียงวงศ์สกุล ย่อมไปสู่ที่สูงเหมือนจั่วที่อยู่เบื้องบน ส่วนคนที่ทำความชั่วก็ย่อมจะตกต่ำอยู่ในที่ต่ำต้อยซึ่งต่ำทั้งเกียรติชื่อเสียง ต่ำทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะว่าตนเองได้กระทำชั่วหรือกระทำบาปลงไป ฉะนั้นคำพังเพยของคนโบราณที่ว่า รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา จึงเทียบได้กับความดีกับความชั่ว หรือเทียบได้กับบุญและกุศลทั้งสองอย่าง ความสูงความต่ำของชีวิตจะบังเกิดขึ้นอยู่ที่การกระทำ คือกรรมส่วนนี้ อันนี้ก็เป็นความเข้าใจของอาตมาเองจะถือเป็นถูกนักก็ไม่ได้ คือขอฝากไว้กับท่านผู้รู้ทั้งหลายได้พิจารณาก็แล้วกัน เพราะว่าอันนี้เป็นคำพังเพยที่เราได้พูดกันมาแต่โบราณแล้วเท่าที่อาตมาตีความหมายและพอที่จะหาความเข้าใจในแง่ของธรรมะก็เป็นอย่างที่ได้อธิบายมาแล้ว จะเป็นที่ถูกต้องหรือไม่ ก็ขอฝากผู้รู้ได้พิจารณาด้วย และก็คิดว่าคุณ ล.ส. ก็คงจะพอเข้าใจขึ้นบ้างพอสมควรว่ามีเหตุผลพอที่คุณจะเชื่อหรือพอที่จะเป็นหลักปฏิบัติได้ใหม่ ที่ให้ไปวันนี้ถ้าหากว่ายังไม่เพียงพอแล้วก็ไม่เป็นอะไร ก็ขอให้คุณได้ถามท่านผู้รู้ต่อไปใหม่ แล้วก็ถ้าอาตมาได้รับทราบจากทัศนะที่ดีกว่านี้ก็จะนำมาเผยแพร่ นำมาเล่าสู่กันฟังในโอกาสหน้าต่อไป.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

ผมได้ฟังรายการธรรมจากสถานีวิทยุยานเกราะ ๒๘๕ ผมรู้สึกศรัทธาท่านมากครับ ท่านเป็นพระภิกษุที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพบูชา สำหรับผมอย่างยิ่งทีเดียวครับ วันเกิดของผมปี ๒๕๑๑ นี้ตั้งใจไว้ว่าจะอาราธนาท่านไปแสดงปาฐกถาธรรม ที่หอประชุมพุทธวิหาร จังหวัดเพชรบุรี เป็นการบำเพ็ญการกุศลตามหลักพระพุทธโอวาท คือการให้ธรรมเป็นทาน หวังว่าเมื่อวันนั้นมาถึง หลายคนที่จังหวัดเพชรบุรีจะได้ฟังจากท่านอาจารย์นะครับ

วันนี้ขอกราบเรียนถามปัญหาสักสองข้อนะครับ จะตอบออกอากาศก็ได้ จะได้ฟังทั่ว ๆ กัน

๑) ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชของประเทศไทย เริ่มมีมาแต่สมัยใด และสมเด็จพระเจ้าแตงโมเป็นสมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลใดแน่

๒) วันมาฆะบูชาวันเพ็ญเดือนสาม พระบรมศาสดาทรงแสดง "โอวาทปาฏิโมกข์" ท่านแสดงไว้ว่าอย่างไรบ้างและวินัยของสงฆ์ ๒๒๗ ข้อมีมาแต่เมื่อใด

ปัญหาของผมก็มีมาเพียงสองข้อเท่านี้แหละครับ หวังว่าจะได้รับฟังคำตอบจากท่านอาจารย์ในรายการนาฑีทองนะครับ

นมัสการมาด้วยความเคารพ

ส.ช.

ตอบ

สำหรับ ปัญหา ของคุณ ข้อที่ หนึ่งที่ ถามเกี่ยว กับเรื่องสมเด็จพระสังฆราชเริ่มมีมาแต่สมัยใดนั้น เรื่องสมเด็จพระสังฆราชเรา ตอนพระสังฆราชซึ่งเป็นสกลมหาสังฆ-ปรินายกหรือเป็นพระปกครองของพระสงฆ์ คือทำหน้าที่ปกครองพระสงฆ์นั้นเท่าที่เราได้ศึกษามาในประวัติศาสตร์เริ่มมีมาแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแล้ว สำหรับในประเทศไทยมีมาแต่กรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งถึงสมัยรัตน-โกสินทร์ สำหรับสมเด็จพระเจ้าแตงโม ซึ่งเป็นพระสังฆ-ราชนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่องประวัติของสมเด็จ พระเจ้า แตงโมนี้ เท่าที่อาตมา ได้เคยอ่าน ค้นคว้ามาแต่ก็จำลางเลือนเต็มทีก็ยังไม่แน่ใจนักว่าท่านเป็นชาวเพชร

บุรีเช่นเดียวกับคุณนี่แหละ เป็นเด็กที่ซัดเซพเนจรไปถึงกรุงศรีอยุธยาแล้วภายหลังได้บวช และได้เป็นสมเด็จพระสังฆราช แต่ว่าจะเป็นในรัชกาลใดนี้อาตมาจำไม่ได้ สำหรับปัญหาข้อที่หนึ่งนี้จึงไม่สามารถที่จะให้ความกระจ่างแก่คุณได้ในวันนี้ โอกาสจะได้ค้นคว้านำเรื่องสมเด็จพระสังฆราชแห่งประเทศไทย และสังฆราชแตงโมมาเล่าสู่กันฟัง เพราะว่าวันนี้เล่าไปก็เกรงว่าจะผิดพลาด

สำหรับปัญหาข้อที่สองวันเพ็ญมาฆะบูชาพระบรมศาสดาได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์นะ ได้แก่อะไรบ้าง เรื่องโอวาทนี้ได้แก่โอวาทที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้เป็นหลักปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์อย่างกว้าง ๆ ซึ่งจากการแสดงเรื่องศีลที่มีมาจำนวน ๒๒๗ ข้อจากพระวินัยปิฎก สำหรับโอวาทปาฏิโมกข์ หรือคติบทแรกที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงก็คือ เรื่องหัวใจของพระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์จะนำเอาไปเผยแพร่เพื่อประโยชน์แก่สาธุชนโดยทั่วไป แสดงถึงคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาโดยย่อ มีคติบาลีที่พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า สพฺพปาปสฺส อกรณํ กุสลสฺสูปสมฺปทา สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธานสาสนํ

การไม่ทำบาปทั้งปวง ๑ การยังกุศลให้ถึงพร้อม ๑ การชำระจิตของตนให้หมดจด ๑ สามประการนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย นี้เป็นโอวาทปฏิโมกข์คติที่หนึ่งคือเป็นการย่อคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้หลักใหญ่ ๆ สาม หลักนี้ แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่อุบัติเกิดขึ้นมาแต่อดีตนับไม่ถ้วน ก็สั่งสอนอยู่ในหลักทั้งสามนี้ ชาวโลกควรประพฤติปฏิบัติก็คือ ข้อแรกไม่ควรทำบาปเว้นจากการทำบาป ข้อที่สองก็คือควรทำความดีหรือกุศลให้ถึงพร้อม ข้อที่สามก็คือชำระจิตของเราให้ผ่องใส ถ้ามนุษย์ทุกคนปฏิบัติเช่นนี้ ความสงบสุขก็จะเกิดขึ้น สำหรับโอวาทคติที่สองพระองค์แสดงว่า ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา นิพพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา น หิ ปพฺพชิโต ปรูปฆาตี สมโณ โหติ ปรํ วิเหฐยนฺโต ความอดทนเป็นตบะอันยอดเยี่ยม พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่า นิพพานยอดเยี่ยมผู้ยังฆ่าสัตว์อื่นเบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะหรือเป็นบรรพชิต ผู้ไม่เบียดเบียนสัตว์อื่นจึงชื่อว่าสมณะ เป็นโอวาทปาฏิโมกข์คตินี้ คือได้ยกย่องถึงความอดทนว่าเป็นตบะ ในที่นี้หมายความว่าเป็นทางที่แผดเผากิเลสอย่างยอดเยี่ยม

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์กล่าวว่านิพพานเป็นยอด เพราะว่านิพพานนั้นยังสัตว์ให้พ้นไปจากความทุกข์ และได้ชี้ว่าท่านผู้ใดก็ตามยังเบียดเบียนยังฆ่าสัตว์อยู่ผู้นั้นไม่ชื่อว่าเป็นสมณะหรือไม่ชื่อว่าเป็นบรรพชิต นี้เป็นโอวาทปาฏิโมกข์คติที่สอง ส่วนโอวาทปาฏิโมกข์คติถึงตอนสุดท้ายคือคติครั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า การไม่ไปทำร้าย ความสำรวมในปาฏิโมกข์ ความรู้จักประมาณในภัตตาหาร การนั่งนอนอันสงบ การประกอบความเพียรในสมาบัติ "อันเป็นอภิจิต" นี้เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นคติครั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงแก่พระสงฆ์ซึ่งเป็นโอวาท คือได้แสดงแก่พระสงฆ์ซึ่งเป็นโอวาท คือได้ชี้ให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่จะไปเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นจะต้องไม่กล่าวร้ายไม่ประทุษร้ายผู้อื่น การเผยแพร่ต้องไม่ใช้วาจาไปกล่าวร้ายและพร้อมกันนั้นก็ไม่ใช้ร่างกายไปทำสงครามหรือไปเบียดเบียนศาสนาอื่น ให้พระสงฆ์สำรวมในพระปาฏิโมกข์คือสิกขาบทที่มีมาในพระปาฏิโมกข์ แล้วก็ให้รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร ให้พยายามประพฤติอยู่ในเสนาสนะ

อันเงียบสงัดแล้วก็หมั่น ประกอบ ความเพียร คือ หมั่นเจริญสมาบัติ อัน เป็น ส่วน ของอภิจิต เพื่อชำระ จิตของตนเองให้ผ่องใส นี่เป็นโอวาทที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เทศนาไว้ในวันเพ็ญกลางเดือนสามหรือที่เราเรียกกันว่าวันมาฆะบูชา

สำหรับเรื่องวินัยของสงฆ์หรือศีลที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัตินั้นจำนวน ๒๒๗ ข้อ อันนี้เป็นพระพุทธประวัติที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติขึ้นทั้งสิ้น มีมาแต่สมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ภายหลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วก็ไม่มีการบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมา แล้วไม่มีการตัดตอนไป ยังคงมีอยู่ ๒๒๗ ข้อตามเดิม ทั้งนี้ก็เพราะว่ามติของพระมหาเถระเจ้าที่สังคายนากันครั้งแรกที่เป็นปฐมสังคายนา ซึ่งมีพระมหากัสสปะเถระ เจ้าเป็น ประธาน ใน การ สัมนาครั้งนั้น ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าสิกขาบทวินัยอันใดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ บัญญัติไว้ ไม่ควรตัดตอนและไม่ควรบัญญัติเพิ่มเติม ทั้ง ๆ ที่มีพระพุทธานุญาตไว้ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่าภายหลังจากที่พระองค์เสด็จดับขันธ์ไปแล้วถ้าสิกขาบทอันใดเล็กน้อยที่พระสงฆ์เห็นว่าไม่มีประโยชน์ก็ให้ตัดทิ้งได้ แต่พระอานนท์ไม่ได้ทูลถามสิกขาบทข้อไหน

เล็กน้อย ผลสุดท้ายพระอรหันต์ที่เข้ากระทำสังคายนาก็ไม่สามารถจะตกลงกันได้ เพราะบางท่านก็บอกว่าสิกขาบทเล็กน้อยน่ะ ตั้งแต่สังฆาทิเสสมานี่เล็กน้อยทั้งหมด สิกขาบทที่หนักที่จะต้องรักษาไว้ก็คือปาราชิกเพียง ๔ ข้อเท่านั้น นอกนั้นไม่จำเป็นต้องรักษา เป็นสิกขาบทเล็กน้อย บางท่านก็แสดงข้อคิดเห็นว่าตั้งแต่ นิสสัยปาตตีย์ เป็นสิกขาบทเล็กน้อย บางท่านก็บอกว่าตั้งแต่ปาจิตตีย์เป็นสิกขาบทเล็กน้อย บางท่านก็บอกว่าตั้งแต่ ปาฏิเทสนิยะทุกกฎมาเป็นสิกขาบทเล็กน้อย ผลสุดท้ายก็เลยตกลงกันไม่ได้ ที่ประชุมก็เลย บอกว่าไม่ ควรจะ เพิกถอน หรือไม่ควรจะเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้แล้ว และเราก็เคารพรักษากันมา ๒๒๗ ข้อนี้ตราบเท่าถึงปัจจุบันนี้ ถ้าขึ้นชื่อว่าพระสงฆ์แล้วก็ต้องรักษา ๒๒๗ ข้อไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์นิกายไหน ถ้าเป็นเถระวาทแล้วจะต้องรักษา ๒๒๗ ข้อ จะไปบัญญัติเพิ่มเติมมาเป็น ๓๐๐ ข้อ จะไปตัดตอนทำเหลือ ๑๕๐ ข้อก็ไม่ได้ ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคารพในสิกขาบทบัญญัติและในพระศาสดาทั้งสิ้น ตั้งแต่ภายหลังพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ก็คงมีอยู่ตราบเท่าถึงปัจจุบันนี้ คิดว่าคงจะทำให้ให้สาธุชนเข้าใจดีขึ้น.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพยิ่ง

กระผม มีปัญหา ที่จะ กราบเรียน พระเดช พระคุณท่านอาจารย์สักสามข้อ หวังว่าท่านอาจารย์จะรับฟังและตอบให้กระผมทราบในรายการนาฑีทองนะครับ ปัญหาของกระผมมีดังนี้ครับ

๑) เมื่อวันที่ ๒๕ ก.พ. เวลาบ่ายสองโมงครึ่ง กระผมได้ฟังรายการ "เสียงจากหน่วยพัฒนาการทางจิต" ซึ่งท่านอาจารย์รัตนราโม ตอบผู้ที่ถามมาว่า "การที่ทหารเข้าสู่สนามรบ และต้องฆ่าฟันกันนั้นจะมีบาปไหม" ท่านอาจารย์รัตนราโมตอบว่า "เสียทรัพย์เพื่อรักษาไว้ซึ่งอวัยวะ... เสียอวัยวะเพื่อรักษาไว้ซึ่งชีวิต" ก็น่าฟังอยู่... แต่ท่านมิได้ต่อว่า เสียชีวิตหรือฆ่าศัตรูนั้นเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ประเทศ—ชาติ—ศาสนา และองค์พระมหากษัตริย์ ถ้าอย่างนี้ก็จะแนบเนียนน่าฟังมากขึ้น และไม่ถือเป็นบาป สุดท้ายท่านตอบว่า "ขอฝากไว้กับเจตนา" คำว่าเจตนาผมเคยฟังพระท่านเทศน์ว่ามีองค์ ๓ การออกรบแล้วฆ่าฟันกันเพื่อยับยั้งศัตรูย่อมครบองค์ ๓ เป็นเจตนาแล้วใช่ไหมครับ ที่จะว่า

ไม่บาปเพราะไม่มีเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน กระผมว่าฟังไม่ขึ้น ขออาราธนาท่านช่วยชี้แจงให้ขาวสะอาดอีกนิดเถอะครับ

๒) มีผู้ถามว่า "วิญญาณเดิมมีไหม" ท่านอาจารย์รัตนราโมก็ตอบว่าไม่มี เพราะวิญญาณย่อมเกิดดับ สืบ ต่อเนื่องกัน เป็น "สันตะติ" กระผมเคยฟังพระท่านเทศน์อีกเหมือนกันว่า "ปฏิสนธิวิญญาณ" จะมีขึ้นได้ ก็ด้วยผลของ "กุศลกรรม" และ "อกุศลกรรม" การที่ท่านอาจารย์รัตนราโมตอบว่า วิญญาณเดิมไม่มี ก็หมายความว่าไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต ไม่มีการรับผลของ "กรรมดี" "กรรมชั่ว" ใช่ไหมครับ เพราะเมื่อไม่มีวิญญาณเดิมก็หมายความว่า ไม่มี "ปฏิสนธิวิญญาณ" ก็เป็นอันว่าไม่ต้องรับผลของกรรมใด ๆ ทั้งสิ้นอย่างนั้น หรือ ครับรู้สึกว่ายังสงสัยอยู่มาก หรือจะเนื่องจากกระผมมีการศึกษาน้อยกระมังจึงฟังปัญหาในรายการของท่านอาจารย์รัตนราโมผิดไป จะอย่างไรก็ตามกระผมต้องกราบขออภัยจากท่านอา–จารย์ด้วย ถ้าจะกรุณาชี้แจงให้หายสงสัยก็จะเป็นพระคุณแก่กระผมเป็นอย่างยิ่ง

๓) เมื่อสมาทานอุโบสถศีลแล้ว มีพระท่านมาแสดงธรรมอีกทายกอาราธนาเบญจศีล ควรว่าตามพระท่านหรือไม่ เคยเห็นคนว่าตามเพียงจบไตรสรณาคม แล้วนิ่งเฉย บางท่านก็ว่าหมดทั้งองค์ศีล แต่บางท่านก็ไม่ว่ากระผมอยากจะทราบว่าควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูก ต้องตามพระวินัยท่านอาจารย์ช่วยกรุณาอธิบายให้ กระผมทราบด้วยครับ

กราบนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง
สนั่น เขมนันท์

ตอบ

สำ หรับ ปัญหา ข้อที่ หนึ่ง ของ คุณ สนั่น นั้นได้ถามเกี่ยวกับเรื่องการเสียสละชีวิตของทหารที่เข้าสู่สนามรบด้วยการฆ่าพื้นนั้น จะมีบาปหรือไม่แล้วก็สงสัยว่า ท่านรัตนราโมจะตอบไม่กระจ่าง ความจริงก็ตอบไปบ้าง แล้วเพียงแต่ว่ายังไม่ได้ชี้จุดลงไปเท่า นั้นเอง ว่าการ เสียสละอัน ใหญ่หลวงคือเสียสละชีวิตเพื่อรักษาประเทศชาติ ศาสนาและองค์พระมหากษัตริย์นั้นย่อมได้รับกุศลมากมายอย่างไร อาตมาจะขอยกตัวอย่างให้ท่านผู้ฟังได้เข้าใจเสียก่อน สมมุติว่าเราจะไป

ทำบุญ แต่ว่าผู้ที่ไปทำบุญด้วยการนำภัตตาหารไปถวายพระสงฆ์ที่วัดจำเป็นจะต้องทำบาปด้วยการฆ่าปลา ฆ่าไก่ เพื่อจะแกงไปถวายพระสงฆ์ท่าน แสดงว่าสาธุชนต้องทำบาปด้วยการทำปาณาติบาตไปแล้ว และก็แกงไปถวายพระ ถ้าถามอย่างว่าผู้ที่แกงไปถวายพระจะได้บาป หรือได้บุญโดยการ กระทำแล้ว เราจะต้อง ตอบว่าได้ทั้งบุญ และทั้งบาปนั้น คือ บาปที่ฆ่าสัตว์ ได้บุญตอนที่ไปถวายภัตตาหาร การทำบาปกับการทำบุญน่ะจะต้องแยกออกจากกัน ทำบาปก็ต้องเป็นบาป ทำบุญก็ต้องเป็นบุญ แต่เราจะต้องชั่งดูน้ำหนักว่า ระหว่างที่เราทำบาปลงไปเพียงเล็กน้อยแล้วก็ทำบุญอย่างมากมายนั้นน่ะจะคุ้มกันหรือไม่ ถ้าการทำบาป เล็กน้อยเราได้รับส่วนบุญมากก็เป็นอันว่าคุ้มกัน

ทหารที่ ออกรบ ถือว่า เป็นการ เสีย สละ อย่าง หนึ่งและเป็นเสียสละที่สูงที่สุด ซึ่งเป็นการเสียสละที่ยากอย่างยิ่ง คือการเสียสละชีวิต ทำไมทหารจึงต้องเสียสละชีวิตออกสู่สนามรบ ก็เพราะว่าทหารนั้นมีความห่วงใยประเทศชาติ ห่วงใยศาสนาและพระมหากษัตริย์ เมื่อเห็นว่าชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นของ สูงมีประโยชน์อำนวยความสุข

ให้แก่คนอีกตั้งหลายล้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือคนไทยจำนวน ๓๐ กว่าล้านนี้จะอยู่อย่างเป็นสุข พระพุทธศาสนาพระสงฆ์ สองแสนกว่ารูปจะอยู่อย่างเป็นสุขและองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นพระประมุขของชาติ จะอยู่เป็นมิ่งขวัญของประชาชาติสืบต่อไปนั้น ก็ต้องอาศัยความมั่นคงของประเทศชาติ ในเมื่อมีศัตรูที่จะมาทำลายความมั่นคงของชาติศาสนาพระมหากษัตริย์อย่างนี้ ทหารจึงต้องเสียสละชีวิตออกรบ

การออกรบนั้นเป็นของธรรมดา ที่จะต้องฆ่าฟันกัน การฆ่าคนนั้นน่ะเราถือว่าเป็นบาป เป็นบาปแน่นอน แต่ว่าฆ่าเพื่ออะไร ก็เพื่อที่จะรักษาประเทศชาติ ศาศนาและพระมหากษัตริย์ไว้ เมื่อมาเทียบกันกับบาปแล้วผลที่จะได้รับ คือการรักษาชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ถือว่าเป็นบุญนับว่าเป็นสิ่งที่ควรเสียสละ คือบาปน้อยแต่ว่าได้บุญมาก การกระทำบาปนั้นน่ะจะต้องประกอบด้วยเจตนาทั้งสามคือ ก่อนทำระหว่างที่จะไปทำกระทำบาปจะต้องคิดก่อนระหว่างทำก็ต้องคิดเมื่อทำแล้วก็คิดถึงบาปที่ตนทำ แต่ว่าการที่จะไปฆ่าคนหรือการเข้าสู่สงครามนั้นก็เป็นของธรรม

ดาที่เราจะต้องฆ่าสัตว์ตัดชีวิตข้าศึกให้ตาย เพราะว่าข้าศึกนั้นจะมาทำลายชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ของเรา ทหารก็ต้องออกไป เพื่อป้องกันไว้ เป็นการป้องกันนั่นเอง แม้ว่าบางครั้งจะไม่มีเจตนาอยากจะฆ่าแต่ก็ต้องฆ่า เพราะเห็นแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นการบาป ก็ถือว่า เป็นการ ทำบาป เพื่อได้ บุญอย่างมหาศาล คือรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ การที่บุคคลได้เสียสละชีวิตเพื่อรักษาชาติ ศาสนา พระมหา-กษัตริย์ จึงเป็นการเสียสละที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ เพราะว่าได้เสียสละส่วนน้อยเพื่อรักษาส่วนใหญ่โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง การ เสียสละชีวิต ของเรา เพื่อรักษา สถาบันเอาไว้ ก็เป็นสิ่งที่ควรยกย่องบูชา

สำหรับปัญหาข้อที่สองนี้ทาง พระพุทธศาสนา ไม่มีแม้คำว่า**จิตเดิม**ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก แต่มีพุทธภาษิตบทหนึ่งที่เราแปลผิดกันมานานแล้ว และเราก็แปลเพิ่มเติมกันไปเองเช่นพุทธภาษิตที่แสดงไว้ในสุตตันตปิฎก คัมภีร์อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงว่า ภิคเวจิตํ อย่างนี้เป็นอาทิ ซึ่งเราแปลกันว่าจิตเดิม– นี้ผุด

ผ่อง แต่มาเศร้าหมองด้วยอำนาจของอาคันตุกะกิเลสที่จรมา ซึ่งเราไปเติมคำว่า**เดิม**ลงไปเอง เดิมไม่มีอยู่ในรูปของพระบาลี และในรูปของสภาวะธรรม เพราะถ้ามีเดิมก็หมายความว่าจิตนั้นยังมีอยู่เป็นของเที่ยงไม่เกิดดับ ฉะนั้นที่ท่านรัตนราโมตอบไปว่า **จิตเดิม** ไม่มีนั้น เป็นการ ตอบถูกแล้ว เพราะว่าจิตเกิด จากปัจจัยเมื่อเกิด ขึ้นแล้ว ก็ตั้งอยู่แล้วก็ดับไปที่เรียกว่า อุปาทะ ฐีติ ภังคะ แต่ไม่ได้หมายความว่ากุศลกรรมที่ทำไว้ หรือกุศลกรรมที่ทำไว้จะไม่มีผลปฏิสนธิวิญญาณ นั้นเกิดขึ้นด้วยผลของกรรมที่ใน ปฏิจจสมุปปาท ใช้คำว่าสังขาร สังขารปัจจยาวิญญาณํ ซึ่งแปลว่าสังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ สังขารในที่นี้ ก็คือเจตนาที่เกิดขึ้นในกุศลจิต อันเป็นส่วนปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขารและอเนญชาภิสังขาร สังขาร ๓ นี่แหละที่เมื่อเป็นปัจจัยก็เป็นเหตุ ทำให้เกิด ปฏิสนธิ วิญญาณ คือวิญญาณที่ทำหน้าที่เกิด ปฏิสนธิวิญญาณไม่ใช่เป็น**วิญญาณเดิม**หรือไม่ใช่เป็น**จิตเดิม** แต่เป็นจิตที่เกิดขึ้นเพราะสังขารในอดีต สังขารในอดีตประเภทนั้นก็ดับไปแล้วเป็นช่วงแห่งสันตติที่เกิดสืบต่อกันมาชั่วขณะจิตหนึ่ง ๆ เท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีจิตเดิม ส่วนอดีตอนาคตหรือ

ปัจจุบันนั้นต้องมีแน่ เพราะว่าอดีตคือสิ่งที่ดับไปแล้วยังมีอยู่เช่นวิญญาณที่ดับไปแล้วก็ถือว่าเป็นวิญญาณในอดีต แต่ไม่ใช่อดีตที่ยังคงอยู่ ส่วนอนาคตนั้นหมายถึงสิ่งที่ยังไม่เกิด สิ่งที่ยังไม่ปรากฏ ปัจจุบันน่ะคือสิ่งที่กำลังเกิดอยู่กำลังปรา-กฏอยู่ เพราะฉะนั้นคำว่าอดีต ปัจจุบันอนาคตก็ต้องเข้าใจด้วยว่า อดีตอย่างไร ปัจจุบันอย่างไร อนาคตอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่อง กรรมดีกรรมชั่ว ที่สรรพสัตว์ได้ประกอบลงไปนั้นก็ยังมีอยู่ แต่ปฏิสนธิวิญญาณนั้นไม่ใช่จิตเดิมและก็ไม่ใช่เป็นของเที่ยงแท้ถาวรด้วย

สำหรับปัญหาข้อที่สาม ที่คุณถามมา เรื่องการสมาทานอุโบสถศีล เท่าที่เราเห็นกันอยู่เป็นหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง จะมีพระสงฆ์ท่านมาแสดงธรรมแล้ว ก็มีการอาราธนาเบญจศีล ผู้ที่ถืออุโบสถศีลก็รับได้ เมื่อรับถึงเบญจศีลในข้อที่สามแล้วก็เปลี่ยนจากกาเมเป็น อพรฺหมจริยาเมื่อพระท่าน สรุปถึงข้อสุราเมรัย ผู้ที่สมาทานอุโบสถศีลก็ว่าต่อไปจนกระทั่งครบถึงองค์ ๘ อันเป็นอุโบสถศีลก็ ไม่ผิดหรือจะไม่ว่าก็ได้ เพราะเหตุว่าตัวเองได้สมาทานไว้แล้วอย่างมั่นคง เมื่ออาราธนาแล้ว สำหรับท่านที่มาฟังธรรมะที่รักษาเบญจศีล จะสมา

ทานเท่านั้นก็ไม่น่าจะมีอะไรเป็นปัญหายุ่งยาก ในด้านการปฏิบัติถ้าผู้ปฏิบัติรักษาอุโบสถศีล แล้วก็สมาทานให้มั่นคงก็ย่อมเกิดกุศลเช่นเดียวกัน หรือจะสมาทานใหม่ก็ต้องสมา-ทานให้จบตลอดไป ถึงพระท่านไม่ให้เราก็ต้องสมาทานเองก็ถือว่าไม่ผิด.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒที่เคารพอย่างสูง

ก่อนอื่นดิฉันขอกราบเรียนให้ทราบว่า ดิฉันมีจิตศรัทธาในการงานอันเกี่ยวเนื่องด้วยธรรมะของท่านอาจารย์มาก ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียงศูนย์การเผยแพร่ พระพุทธศาสนา หรือจะเป็นการก่อสร้างวิทยาลัยที่บาง ละมุง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนา ด้วยกันทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้ดิฉันจึงขอมอบปัจจัย ๑๐๐ บาท เพื่อสมทบทุนของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัยด้วย

ดิฉันมีปัญหาที่จะกราบเรียน ถามในราย การนาฑีทองนี้เหมือนกัน แต่ก่อนที่จะถามปัญหา ดิฉันขอพูดเรื่องกิจธุระอีกเล็กน้อยนะคะ คือเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ ก.พ. นี้ ดิฉัน

ได้ฟังเรื่อง "สยามมาตาเทวี" ในรายการ "วัฒนธรรมและประเพณีไทย" จากศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัยนี้แหละค่ะ รู้สึกพอใจมาก เช่นคำที่ว่า......ของจงรักกัน......เหมือนดังบัวรักน้ำ... ฟังแล้วชื่นใจจริง ๆ ถ้าดิฉันจะขอต้นฉบับมาพิมพ์แจกในงานฉลอง "สำนักเนกขัมมาภิรมย์" เพื่อเป็นธรรมวิทยาทาน ดิฉันจะต้องขออนุญาตจากใคร ดิฉันนำไปพิมพ์นี้เป็นการพิมพ์แจกเพื่อการกุศลอย่างแท้จริง จึงหวังว่าท่านอาจารย์จะไม่รังเกียจที่จะสอบถามให้ด้วยนะคะ และเมื่อดิฉันทราบว่าได้รับอนุญาตแล้ว จะมารับด้วยตนเองที่วัดมหาธาตุ ฯ ขอประทานอภัยมา ณ ที่นี้ด้วยหากว่าจะเป็นการล่วงเกินต่อท่านอาจารย์ค่ะ แต่เพราะไม่ทราบจะติดต่อที่ใครดี จึงหวังเอาท่านอาจารย์เป็นที่พึ่งค่ะ

คราวนี้ดิฉันขอถามปัญหาธรรมะสักข้อหนึ่งนะคะ คำที่ว่า

การทำความดี เพื่อความดี กับ การทำความดี เพราะความดี นั้นอย่างไร

กระทำแล้วจะได้รับอานิสงส์อย่างไรต่างกันหรือไม่...

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ณ ที่นี้ด้วย

ด้วยความเคารพอย่างสูง

อุบาสิกา อุบล เข็มมงคล

ตอบ

ก่อนตอบ ปัญหาใน วันนี้ ขออนุโมทนา ขอบใจ อุบาสิกา อุบล ที่ได้เห็นว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นมีประโยชน์และก็ศรัทธาในงานส่วนนี้ ซึ่งสาธุชนหลาย ๆ ท่านที่มีจิตใจฝักใฝ่ในทางธรรมะก็ได้ให้กำลังใจเช่นนี้มาโดยตลอดและได้เห็นดีด้วยกับการก่อสร้างวิทยาลัยการเผยแพร พระพุทธศาสนาที่บางละมุง เพราะว่าสถาบันการศึกษาแห่งนี้ทางคณะกรรมการจัดสร้างขึ้นมาก็เพื่อที่จะให้ได้เป็นประโยชน์แต่พระพุทธศาสนาต่อไปในอนาคต เพื่อที่จะได้เป็นสถาบันผลิตสามเณรสืบต่ออายุพระพุทธ ศาสนา สืบต่อไป และช่วยกันเป็นกำลังเผยแพร่พระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวาง อาตมาขอขอบใจสาธุชนหลายท่านที่ได้มีจิตศรัทธาเห็นประโยชน์ในส่วนนี้ และได้ให้กำลังใจด้วยการ

บริจาคทรัพย์ ถึงบางท่านจะบริจาคมาน้อยแต่ก็ได้ให้กำลังใจมาอย่างสูง ด้วยการเสริมสร้างกำลังใจแก่อาตมาผู้ดำเนินงานด้านนี้มาโดยตลอด เพื่อที่จะให้งานชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไป และบางท่านก็ได้ให้กำลังใจด้วยการให้แก้ไขข้อข้องใจของผู้อื่นที่ยังไม่เข้าใจในเจตนารมณ์อันดี ที่พวกเราทำเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ให้เขาเหล่านั้นได้เข้าใจโดยถูกต้อง และก็จะได้ร่วมจิตร่วมใจกันทำประโยชน์ให้แก่พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ทำให้วิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของเรานี้ดำเนินใกล้บรรลุถึงซึ่งผลสำเร็จแล้ว เพราะว่าขณะนี้กำลังก่อสร้างอยู่อย่างเร่งรีบ คิดว่าถ้ากำลังสาธุชนได้ช่วยเหลือกันอยู่เสมอไม่ได้ขาด ในปี ๒๕๑๒ กลางปีเราก็คงจะได้ฉลองอาคารวิทยาลัยอันเป็นรูปอย่างสมบูรณ์ที่จะใช้ในสถาบัน การศึกษาได้อย่างถาวรสืบต่อไป

สำหรับเรื่องปัญหาเกี่ยวกับรายการวัฒนธรรมและประเพณีไทย ทางศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของเรานั้นรายการนี้ คุณวันทนา ทิพวัลย์ เป็นผู้จัด และอาตมาก็ไม่ได้พึ่งต้องขออภัยด้วย ซึ่งก็ได้สอบถามคุณวันทนา และก็จะให้คุณวันทนานำเรื่องนี้มาให้แก่คุณที่มี

ความปรารถนาและต้องการอยากจะได้ แต่ว่าสำหรับเรื่องสยามาตาเทวี นี้จะเป็นเรื่องของผู้ใดเขียนขึ้นก็จะต้องถามผู้จัดรายการก่อนว่าเอามาจากผู้ใดแล้ว จึงจะขออนุญาตจากเจ้าของเรื่อง ซึ่งคุณก็สามารถที่จะนำไปเผยแพร่ได้ เพราะเชื่อแน่เหลือเกินว่าผู้เขียนคงจะไม่หวงแหน ในเมื่อคุณมีเจตนาดีอันเป็นกุศลในการเผยแพร่วิทยาทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วก็เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีของไทย เพราะว่าศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา ของเรานี้ไม่ใช่ว่า จะมา นั่งเทศน์ ธรรมะกันทั้งวันก็หามิได้ ซึ่งบางท่านเข้าใจผิดคิดว่าศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาก็คงจะมีเทศน์กันตลอดวัน เราไม่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้อย่างนั้น เพราะว่าพระพุทธศาสนาของเรานั้นมีอยู่หลายแขนงด้วยกัน มีทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันนี้กำลังเสื่อมสูญลงไปมาก เราก็ต้องฟื้นฟูกันหลาย ๆ ด้านด้วยกัน แต่ว่าในรายการของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนานี้ จะมีสารประโยชน์แก่ท่านผู้ฟังทั้งสิ้น ทุก ๆ รายการแม้บางรายการจะเป็นคฤหัสถ์มาจัด ซึ่งเราได้จัดให้คฤหัสถ์เป็นผู้ที่รับผิดชอบในรายการนี้ก็ถือว่าเป็นสาระประโยชน์ จะไม่เป็นพิษเป็นภัย

แก่ท่านผู้ฟังทั้งสิ้น เป็นการเผยแพร่วิทยาทานในด้านต่างๆ อันจะเป็นเครื่องจรรโลงศีลธรรมจรรยา จรรโลงขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยเราให้คงอยู่คู่กันกับชาติไทยตลอดไป

สำหรับปัญหาของคุณที่ถามมานั้นเป็นปัญหาที่ใช้สำบัดสำนวนมาก เพราะว่าตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นบุคคลทำความดีก็ย่อมได้รับผลดี ทั้งนี้เราทำความดีเพื่ออะไร ข้อนี้ก็เป็นสำบัดสำนวนที่ใช้กัน ที่ว่าทำความดีเพื่อความดี ก็เพราะคนที่ทำความดีก็ต้องได้รับผลคือความดีทั้งนี้ความดีนั้น ถ้าเราจะถามกันว่าอะไรเป็นความดีเพราะว่าบางคนที่ทำความดีก็ปรารถนาลาภยศ สรรเสริญสุข ลาภยศ สรรเสริญสุข ก็เป็นความดีเหมือนกัน เพราะว่าลาภยศก็ดี สรรเสริญสุขก็ดี เพราะว่าโลกเขานับถือสิ่งทั้งหลายเหล่านี้จึงเป็นที่ปรารถนาของบุคคลที่ทำความดีลงไป มีหลาย ๆ ท่านเมื่อทำความดีก็ปรารถนาเพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ดีเหล่านี้มาเป็นผลตอบแทน แต่ว่าในทางพระพุทธศาสนาเรานั้นถือว่าผลที่ปรากฏเกิดขึ้นจากกระทำกรรมดีซึ่งอาจจะเป็นลาภเป็นยศสรรเสริญ เป็นสุข และอาจจะ

เป็นความปราบปลื้มปราโมทย์ปีติ ในจิตใจเป็นผลทำให้จิตใจของตนเองผุดผ่อง จนกระทั่งสามารถกวาดล้างอาสวะกิเลสให้หมดไปได้บรรลุถึงซึ่งพระนิพพานในที่สุด ก็เป็นความดีอีก เป็นความดีตามลำดับชั้นปัญหาว่าเราทำความดีเพื่อดีชั้นไหน, เพราะว่าความดีที่เราทำก็มีหลายชั้นความดีชั้นกามาวจรก็มี ความดีชั้นรูปาวจร ชั้นอรูปาวจร ชั้นโลกุตรก็มีและผลที่ปรากฏเกิดขึ้นจากการกระทำความดีก็มีถึง ๔ ชั้น ถ้าเราทำความดีชั้นกามาวจรกุศล เราก็ได้รับกามาวจรวิบาก คือได้รับผลแห่งความดีแค่ชั้น กามาวจร ถ้าเราทำความดีถึงชั้น รูปาวจร กุศลเราก็ได้ความดี ถึงชั้นรูปาวจร ถ้าเราทำความดีถึงชั้นอรูปาวจรกุศลด้วยการ บำเพ็ญอรูปฌาณให้เกิด เราก็ได้รับผลแห่งการกระทำดีเหล่านั้นด้วย อรูปาวจรวิบาก ถ้าเราทำความดีด้วย**โลกุตรกุศล** คืออบรมจิตใจของตนเองให้ สูงส่งแก่ กล้าสามารถ ทำลายล้าง อาสวะกิเลสได้ด้วยอำนาจของ**อริยมรรค** เราก็ ได้รับกุศลชั้น**โลกกุตรวิบาก** คือบรรลุถึงซึ่งมรรคผลนิพพาน

นี้พูดถึง ความดี ในแง่ของศาสนา แลในแง่ ของธรรมะก็ต้องเป็นไปตามนัยอย่างนี้ ส่วนความดีที่แท้จริง ลักษณะสมมุติที่เป็นสำนวนใช้พูดกันนั้น จะเป็นความดีประเภทใด

ก็ยากอย่างยิ่งที่จะยุติกันได้ ฉะนั้นการทำความดีเพื่อความดี ตามหลักของพระพุทธศาสนาก็ต้องทำอย่างนี้ ส่วนการทำความดีเพราะความดีนั้นอย่างไร ถ้าตามสำนวนของชาวโลกแล้วก็เพื่อที่จะให้ความดีนี้คงความดีอยู่ เหมือนกับคนที่สร้างความดีเพื่อ ที่จะให้เป็นอนุสาวรีย์แก่ชีวิตของตนเอง เพื่อฝากผลงานคือความไว้ดีในโลกก็เป็นได้ แต่คนที่มีความดีในใจแล้วย่อมจะทำความดีโดยทั่วกันทั้งสิ้น ทางธรรมะถือว่าถ้าจิตใจดี, พูดก็ดี, ทำก็ดี, คิดก็ดี ฉะนั้นการทำความดีเพราะความดีนั้นก็ถูกต้อง ความดีในที่นี้คงจะหมายถึงจิตใจดี เพราะว่าคนถ้าหากว่ามีจิตใจดีแล้ว พูดก็ตาม ทำก็ตามก็ต้องดีไปด้วย ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าถ้าใครจะทำความดีแล้วจะต้องมีจิตใจดี ต้องอบรมจิตใจให้ดีเสียก่อนแล้วจึงจะทำความดีได้สำเร็จ ส่วนความดีที่ทำไปแล้วนั้นจะมีอานิสงส์แตกต่างกันอย่างไร ข้อนี้ก็พิจารณาดูเอาเองก็แล้วกัน เพราะกามาวจรกุศลก็ได้รับผลชั้นกามาจร รูปาวจรก็ได้รับผลชั้นรูปาวจร อรูปาวจรก็ได้รับอานิสงส์ชั้นอรูปาวจวิบาก โลกุตตรกุศลก็ได้รับอานิสงส์ชั้นโลกุตรนี้เป็นอานิสงส์ที่แตกต่างกัน ซึ่งก็แตกต่างกันที่เหตุคือการ

กระทำ ฉะนั้นจะขอให้อาตมาตอบลงไปว่าจะมีอานิสงส์แตกต่างกันอย่างไรนั้นก็อยู่ที่เหตุ แล้วแต่เราจะสร้างเหตุคือกุศลประเภทไหน ถ้าหากว่าสร้างกุศลประเภทที่มีกำลังสูงก็ได้รับวิบากคือผลตอบแทนที่สูง ถ้ากระทำเหตุที่ต่ำที่อ่อนก็ได้รับวิบากที่อ่อนตามอำนาจของการกระทำ

ขอขอบใจที่ได้ใช้รายการนี้ให้เป็นประโยชน์ สำหรับวันนี้ก็คิดว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้ฟังบ้าง พอสมควรเวลาของรายการนาฬิกาทองก็เห็นถ้าจะพอสมควรขอจากท่านผู้ฟังไปแต่เพียงนี้ขอความผาสุขสวัสดี จงบังเกิดมีแด่ท่านผู้ฟังทุก ๆ ท่านสวัสดี.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันได้รับฟังรายการนาฬิกาทอง ที่ท่านอาจารย์เป็นผู้ตอบปัญหาเป็นประจำแทบจะทุกวัน รู้สึกว่าเป็นประโยชน์ดีมากเจ้าค่ะ ขณะนี้ดิฉันมีข้อข้องใจบางสิ่งบางอย่าง จึงใคร่จะขอรบกวนเรียนถามท่านอาจารย์ได้ โปรดตอบให้

ดิฉันหายข้องใจด้วยเถิดเจ้าค่ะ ดิฉันจะถามเป็นข้อ ๆ นะเจ้าค่ะ

๑) การฟังพระท่านเทศน์ หรือฟังรายการที่พระท่านพูดธรรมะต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางวิทยุนั้น ผู้ฟังทางบ้านจะอยู่ในอริยาบถต่าง ๆ จะได้ไหมคะ เช่น นั่ง นอน ยืน เดิน ทำงาน หรือรับประทานอาหาร อย่างนี้การฟังจะเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร และจะเป็นบาปหรือไม่เจ้าค่ะ

๒) มารดาของดิฉันเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ท่านมีอาชีพค้าขาย ท่านเป็นคนใจดีมีความซื่อตรงมาก ต่อมาท่านล้มเจ็บและถึงแก่กรรมไป ก่อนที่ท่านจะสิ้นไปนั้น ท่านได้เรียกดิฉันไปสั่งเสียว่า ท่านเป็นหนี้เขาจำนวนหนึ่งบาทกว่า กว่าเท่าไหร่ดิฉันก็จำไม่ได้แล้ว และเนื่องจากขณะนั้นดิฉันอายุได้เพียง ๑๒ ปีกว่าเท่านั้น คงจะเป็นเพราะเป็นเด็กจึงขาดความเอาใจใส่ และไม่ได้นำเงินไปใช้หนี้ตามที่แม่ได้สั่งไว้เมื่อก่อนตาย จนกระทั่งเจ้าหนี้ของแม่ก็ตายไปอีกคน ดิฉันได้มาคิดดูในขณะนี้ ทำให้จิตใจไม่ค่อยเป็นสุขนัก ไม่ทราบว่าบาปอันนี้จะตกอยู่กับดิฉันหรือเปล่าเจ้าคะ ดิฉันทำบุญครั้งใดก็ตรวจน้ำแผ่ส่วนกุศลไปให้ทุกครั้ง อย่างนี้จะช่วย

ได้ไหมเจ้าคะ และมารดาของดิฉันจะไปสู่สุคติได้หรือเปล่า เพราะดิฉันยังไม่ได้ใช้หนี้ให้ท่าน

๓) เรื่องวิญญาณ และเข้าทรงนั้นเป็นอย่างไร หมายถึงคนที่ตายแล้ว วิญญาณก็ไปเกิดโลกใหม่ใช่ไหมคะ คำว่าผูกวิญญาณมีความหมายอย่างไรหรือไม่เจ้าคะ คนที่บวชเป็นชีนั้น เพื่อความสงบเพื่อสร้างบุญ สร้างกุศล รักษาศีลปฏิบัติธรรมใช่หรือไม่ และถ้าเป็นแม่ชีมาทำพิธีเข้าทรงจะไม่ผิดศีล หรือเป็นบาปกรรมอย่างไรหรือเจ้าคะ ขอได้โปรดตอบให้ดิฉันหายสงสัยด้วยเจ้าค่ะ

ด้วยความเคารพอย่างสูง
ละออ จิระกิจ

ตอบ

เรื่องการฟังเทศน์ บางครั้งอยู่ทางบ้านจำเป็นจะต้องรับประทานอาหาร จำเป็นจะต้องประกอบกิจธุระ แต่ก็พอดีรายการวิทยุ พระสงฆ์แสดงธรรมะอยู่ใจหนึ่งก็อยากจะฟังธรรมะแต่พร้อมกันนั้นก็อยากจะประกอบกิจการงานไปด้วย ซึ่งบางทีก็นั่งขายของไปบ้างอะไรเหล่านี้ จะเป็น

บาปหรือเป็นโทษเป็นภัยหรือไม่ อย่างบางท่านลุกขึ้นไม่ได้ อาพาธจะต้องนอนอยู่อย่างนี้จะเป็นบาปหรือไม่ อันนี้ขอให้ท่านได้เข้าใจด้วยว่าการฟังธรรมะนั้นเราฟัง ด้วยความคารวะก็ถือว่าได้บุญได้กุศลทั้งนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ใจ ถ้าหากว่าเราทำจิตของเราให้ผ่องใส เพื่อที่จะฟังให้ได้ประโยชน์จากธรรมะนั้นจริง ๆ นั่นแหละเป็นการกระทำที่ถูกต้องที่สุด เพราะเป็นการเคารพในการสดับตรัสฟังพระธรรมมีความเคารพในธรรม ทั้งนี้ถ้าพูดถึงเคารพในธรรมะแล้วก็ไม่ใช่หมายความว่าจะต้องมานั่งพนมมือฟังด้วยความเคารพ นั่งพับเพียบพนมมือโดยไม่เปลี่ยนแปลงอิริยาบถก็หาไม่ เพราะว่าความเคารพนี้มีอยู่ ๓ ทางด้วยกัน ทางหนึ่งนี้ เคารพด้วยกาย เคารพด้วยกายในที่นี้ก็คือเอากายแสดงความเคารพ เช่นอย่างเรากราบไหว้พระสงฆ์ผู้ทรงศีล หรือกราบไหว้ปูชนียสถานที่ควรแก่การสักการะเคารพบูชาอย่างนี้เรียกว่าแสดงความเคารพทางกาย บางครั้งเราก็แสดงความเคารพทางวาจา คือใช้วาจาของเรานี่แหละเปล่งวาจาสรรเสริญ พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ อันนี้ก็เป็นการแสดงความเคารพทางวาจา, อีกทางหนึ่งคือการ

แสดงความเคารพในทางใจ ทางใจนี้หมายความว่า ทางกายเราก็ไม่มีโอกาสที่จะแสดงได้ ทางวาจาก็ไม่ได้แสดง แต่ว่ามีจิตนี่เคารพอยู่ ก็จัดว่าเป็นการแสดงความคารวะในทางธรรมเหมือนกัน

เพราะฉะนั้นการฟังธรรมะ แม้เราจะอยู่ในอิริยาบถใด เช่นบางท่านที่อยู่ทางบ้านอาจจะนั่งบ้างเดินบ้างยืนบ้างก็ขอให้เข้าใจว่าในเมื่อจิตของท่านฟังด้วยความเคารพแล้วก็ใช้ได้ไม่จัดว่าเป็นบาป เป็นบุญอย่างยิ่งทีเดียวไม่ว่าเราจะอยู่ในอิริยาบถไหน แม้แต่เวลานี้ที่ท่านฟังรายการนาฬิกาทองอยู่ก็นอนฟังได้ เพราะว่าบางท่านบอกว่าเอาวิทยุไปไว้ในมุ้งวางไว้ที่หัวนอนแล้วฟังจนหลับไป กระทั่งถึงรายการตอนเช้าอาจารย์สุจินต์ก็ปลุกอีกไม่ได้ปิดวิทยุอย่างนี้ก็มี ไม่เป็นอะไรดอกเป็นบุญทั้งนั้น เพราะว่าการเผยแพร่ธรรมะทางสถานีวิทยุนี้เราก็ถือว่าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ท่านผู้ฟังอยู่แล้ว มีหลายท่านด้วยกันไม่มีโอกาสจะไปวัด หลายท่านด้วยกันไปลำบากหรือไปแล้วก็ไม่ได้อะไรจากวัดก็มียิ่งในชนบทด้วยแล้วไปวัดก็ไม่ค่อยได้ไปฟังธรรมเท่าไหร่นักก็ไม่อยากจะไป ถ้าหากว่าอยู่ที่บ้านมีวิทยุแล้วเราเปิดวิทยุ

รับถึงมีรายการธรรมะที่เป็นประโยชน์ส่งไปถึงบ้านท่าน ๆ ก็ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง แม้ในบางขณะจะต้องทำครัวไปบ้าง รับประทานอาหารไปบ้างฟังไปก็มี ประโยชน์ซึ่งเราได้ใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตของเราอย่างแท้จริงไม่ปล่อยให้ประโยชน์เหล่านั้นได้ล่วงเลยไป หรือเสียไปอย่างนี้นับว่าเป็นการบุญการกุศลทั้งนั้น และก็เป็นผลดีแก่ผู้ฟัง

ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาก็มีวัตถุประสงค์อย่างนี้และก็ได้ทำประโยชน์มากมายด้วยกัน สาธุชนบางท่านที่มาทำบุญบอกว่าแหม อยู่ในป่าในดงห่างวัดห่างวัดเหลือเกินนาน ๆ จะได้เห็นพระเสียที แต่ว่าได้รับประโยชน์โดยได้พบพระทางวิทยุอยู่เสมอ ๆ พบแสงสว่างในทางธรรมะอยู่เสมอ อย่างนี้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุดแล้ว เพราะว่าการเผยแพร่พระธรรมของเรานั้น ได้ไปทุกซอกทุกมุมของสาธุชนที่มีจิตศรัทธา พร้อมที่จะน้อมรับแสงสว่างเหล่านี้ ซึ่งบางท้องถิ่นพระสงฆ์จาริกไปไม่ได้ แต่เสียงจากสถานีวิทยุของเราก็ยังไปเยี่ยมท่านจนถึงบ้าน และท่านก็ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เรื่องการจะเห็นพระหรือไม่ ๆ เป็นของสำคัญ ความสำคัญอยู่ที่ว่าเราได้เห็นธรรมะ ปฏิบัติตน

ดีปฏิบัติตนชอบตามหลักธรรมก็แล้วกัน เพราะว่าผู้ใดเห็นธรรมะผู้นั้นได้ชื่อว่าเห็นตถาคต แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธ-เจ้าเราก็ไม่เคยพบเคยเห็นท่าน แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า ผู้ใดเห็นธรรมะผู้นั้นได้ชื่อว่าเห็นเราตถาคต เห็นธรรรมในที่นี้ก็ถือมีจิตบรรลุถึงซึ่งธรรมะ เกิดแสงสว่างในจิตใจแล้ว เราก็ละเว้นจากการทำบาปโดยประการทั้งปวง ก็เท่ากับว่าเราได้เห็นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบุญเป็นกุศลเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาข้อที่สองนั้นเป็นปัญหาเรื่องการตายไป อย่างเป็นหนี้โดยที่ไม่มีเจตนาจะคดโกง เพียงแต่ว่าไม่มีโอกาสจะให้นั้นน่ะไม่ถือว่าเป็นบาปดอก แสดงให้เห็นว่าคุณแม่ของคุณก็มีความซื่อสัตว์ซื่อตรงตามที่คุณได้กล่าวมาแล้ว ทางที่ดีคุณก็ปฏิบัติหน้าที่ไปตามท่านก็แล้วกัน แม้จะไม่ทราบว่าใครเป็นหนี้แต่เราก็ได้เอาเงินปัจจัยเหล่านั้นน่ะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เสีย ถ้าเจ้าหนี้นั้นได้ตายไปแล้ว ก็ไม่เป็นไร คุณแม่คุณก็ไม่เป็นบาปดอกแล้วก็ไปสู่สุขคติได้ด้วย เพราะไม่มีเจตนาจะคดโกง ไม่ต้องวิตกกังวลอะไร

เรื่องการเข้าเจ้าทรงผีนั้น เป็นปัญหาที่เราถกเถียงกันมาแล้วหลายยุคหลายสมัย ที่คุณถามว่าวิญญาณการเข้าเจ้านั้นน่ะเป็นอย่างไร การเข้าทรงนั้นเป็นอย่างไรเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอัญเชิญสัตว์ภูมิอื่น เช่นเทวดาหรือว่าอสุรกายมาเข้าประทับทรงในร่างของมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์โลก การเข้าทรงด้วยการเข้าสิงนั้นน่ะ มีจริงตามหลักของพระพุทธศาสนาในพระวินัยนั้นก็มีอยู่ เพราะว่าในพระวินัยก็ได้ทรงอนุญาตไว้ว่า ถ้าพระสงฆ์ที่กำลังฟังพระปาฏิโมกข์อยู่ถูกผีเข้า ก็ให้งดสวดได้อย่างนี้เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าเรื่องการเข้าสิงสู่ร่างกายนั้นน่ะ มีอยู่แต่ว่าเรื่องการเชิญวิญญาณของท่านผู้นี้ท่านผู้นั้นมาเข้าทรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือท่านผู้ที่มีความสำคัญมาประทับทรงนั้น ก็รู้สึกว่ามีความเลื่อนลอยเต็มที่ คือเป็นเรื่องที่เราควรจะพิจารณาดูเหตุผลให้มากอย่าเพิ่งเชื่อให้มากเกินไปนัก เพราะว่าบุคคลที่จะมาเข้าทรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคล ที่มีความสำคัญ นั้นน่ะเขาจะไม่มาบ่อยครั้งดอก นาน ๆ จะมาเข้าครั้งหนึ่ง ถ้ามาแล้วก็มาทำประโยชน์มากเป็นกิจลักษณะ ไม่ใช่ว่ามาหมกมุ่นอยู่กันทั้งวัน ถ้าคนนั้นมาก็เชิญทรงได้คนนี้มาก็เชิญทรงได้ไม่ใช่

อย่างนั้น ถ้าหากว่าท่านห่วงใยท่านจะมาทรงท่านก็มาเป็นครั้งคราวเท่านั้นเอง

และโดยเฉพาะ บางท่าน ก็อยู่ สูงเกินกว่าที่ มนุษย์จะไปเชิญมา เช่นไปสู่พรหมโลกอย่างนี้เป็นต้น พระพรหมน่ะจะมาเข้าทรงอีกไม่ได้ดอก ไม่มาสู่กามภูมินี้แล้วส่วนสัตว์ที่เกิดขึ้นในกามภูมินี้ เช่นในจาตุมหาราชิกภูมินี้หรือดาวดึงษ์ละก็มาได้ ถ้าสูงกว่านั้นก็มาไม่ได้และก็ถ้ามาก็อาจจะมาสงเคราะห์มนุษย์ให้อยู่เย็นเป็นสุขก็เป็นได้ แต่ว่าอย่าเพิ่งเชื่อมากนัก เพราะเรื่องนี้อาตมาก็ค้นคว้าศึกษาอยู่เหมือนกัน ๑๐๐% เชื่อใน ๑% นั่นแหละ อีก ๙๙% ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของการหลอกลวงทั้งนั้น ซึ่งเราจะได้พิจารณาหาเหตุผลกัน, เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องเชื่อครึ่งหนึ่งต้องเก็บเอาไว้เสียครึ่งหนึ่ง อย่าเพิ่งเชื่อทั้งหมด, และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็มักจะมีการปลอมแปลงมากกว่า เป็นการแสวงหาอาชีพเพื่อที่จะเลี้ยงตนเองด้วยวิธีการที่แยบยลก็มีอยู่ เพราะฉะนั้นก็ขอให้คุณระวังก็แล้วกัน

สำหรับคนที่บวชชีบำเพ็ญธรรมรักษาศีลนั้นก็เพื่อที่จะมุ่งไปสู่ความสงบ ถ้าไปเข้าเจ้าทรงผีเสียแล้วก็ถือว่าเป็นผิด

ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ย่อมจะไม่บรรลุถึงซึ่งความสงบอย่างแท้จริง อาตมาขออนุโมทนาที่ได้ส่งเสริมกิจการในด้านการก่อสร้างวิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธ–ศาสนา ณ ที่นี้ด้วย ขออนุโมทนาโดยทั่วกัน.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพยิ่ง

ขณะนี้หนูมีความไม่สบายใจอย่างยิ่ง อยากจะเรียนถามปัญหาท่านอาจารย์ สัก ๕ ข้อ และขอให้ท่านอาจารย์ช่วยกรุณาตัดสินใจให้หนูที่ค่ะ

๑. การประพฤติปฏิบัติตัวแบบ "นางวิสาขา" คือมีการบริจาคทานเป็นอันมากและรักษาศีล ประกอบอีกทั้งเจริญภาวนา กับการ "บวชชี" อย่างไหนจะดีกว่ากัน

๒. การบวชชีที่ไม่มีทรัพย์สินเงินทองจะให้โทษอย่าง-ไร หรือไม่ค่ะ

๓. เตี่ยของหนูให้หนูไปงานโกนจุก ซึ่งเขาได้จัดงานเลี้ยงขึ้น เตี่ยไม่ได้ไปแต่ให้เงินไปช่วยทำบุญ ๒๐ บาท หนูเห็นว่าเตี่ยไม่ได้ไปทานเลี้ยงทำแค่ ๑๐ บาทก็พอ แต่เตี่ย

บอกว่าทำน้อยมันจะน่าเกลียด ต่อมาภายหลังหนูมานึกขึ้นได้ว่างานเลี้ยงเป็นการทำบุญด้วย หนูก็พลอยอนุโมทนาไปกับเขา แต่หนูได้ขัดขวางการทำบุญของเตี่ย บาปจะตกอยู่กับหนูมากไหมคะ หรือจะไม่เป็นบาปเลย

๔. การช่วยงานบวชนาค งานโกนจุก งานศพ กับงานเลี้ยง รับประทานอาหารเฉย ๆ ทุกอย่าง จะถือเป็นการทำบุญหรือไม่คะ

๕. เวลาก่อนนอน หนูไม่ได้สวดมนต์หน้าพระพุทธรูป แต่หนูสวดในที่นอนและกราบที่หมอนแทนจะผิดหรือเปล่าคะ และมีผู้พูดว่าต้นไม้มีวิญญาณ ถ้าอย่างนั้นเวลาหนูตัดดอกไม้ ผลไม้จะเป็นบาปไหมคะ

หนู จะ คอย รับ ฟัง คำตอบ ปัญหาทั้ง ๕ ข้อ จากท่านอาจารย์ในรายการนาฬีทอง ค่ะ

ขอนมัสการท่านอาจารย์มาด้วยความเคารพและบูชา

ดวงตา ตระกูลวัฒนกุล

ตอบ

การบวชชีกับการปฏิบัติตนแบบนางวิสาขานั้น ถ้าเราเข้าใจเสียนิดหนึ่งว่า คำว่าชี ในพระพุทธศาสนานั้น

ก็คืออุบาสิกานั่นเอง นางวิสาขานั้นจัดว่าเป็นมหาอุบาสิกา หรือจัดว่าเป็นยอดอุบาสิกา ในพระพุทธศาสนาก็ว่าได้ เธอได้ปฏิบัติตนใกล้ชิดกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใกล้ชิดกับพระสงฆ์ คอยดูแลทุกข์สุขของพระสงฆ์อยู่ตลอดมา เป็นอุบาสิกาที่คอยอำนวยความสะดวกสบายในด้านการประพฤติปฏิบัติธรรมแก่พระสงฆ์เป็นอย่างมาก เธอได้ทำบุญทำกุศลไว้มากและเป็นผู้ที่มีศีลอยู่โดยสมบูรณ์ การปฏิบัติตนเยี่ยงนางวิสาขานี้แหละ จัดว่าเป็นอุบาสิกาที่แท้จริง ฉะนั้นถ้าหากการบวชชีแต่ว่าเราไม่ได้ปฏิบัติตนแบบนางวิสาขาก็คงสู้นางวิสาขาไม่ได้ หรือถ้าหากว่าเราปฏิบัติตนแบบนางวิสาขาด้วยและก็บวชชีด้วยก็เป็นแต่เพียงว่า เราได้รักษาศีลเพิ่มพูนขึ้น ประพฤติวัตรเคร่งครัดขึ้นด้วยการเป็นผู้ที่เว้นจากการครองเรือน คือถือศีลข้ออพรฺหมจริยานั่นเองก็ย่อมจะประเสริฐกว่าในฐานะที่เป็นผู้ที่ถือศีลมากกว่า

ปัญหาข้อที่สองที่ว่าการบวชชีไม่มีทรัพย์สินเงินทองจะให้โทษอย่างไรหรือไม่ ข้อนี้อาตมาขอชี้แจงข้อเท็จจริงให้เข้าใจด้วย สำหรับคุณสุภาพสตรีที่ต้องการจะบวชชีนั้นก็เป็นการดีอยู่ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นโอกาสที่เราจะได้ปลีกตน

เองออกจากความวุ่นวายในสังคมมนุษย์ เพื่อที่จะมาอยู่อีกมุมหนึ่งของโลกแล้วเรา ก็จะเห็นว่า สิ่งที่เราเคยหมกหมุ่นอยู่นั้นมีความสอาดหรือควรแก่การไปเกลือกกลั้วอยู่เพียงใด ผู้ที่ปลีกตนเองมาได้เช่นนี้ก็ ย่อมจะได้รับผลกำไรหลายอย่าง อย่างน้อยก็ได้เข้าใจความจริงของชีวิตนี้ดีขึ้น แล้วก็จะเห็นได้ว่าทางหนึ่ง ที่เราควรจะ แสวงหากันให้มาก ที่สุด ในชีวิตของเรานั้นน่ะยังมีอยู่ ก็คือทางแห่งความสงบ ได้แก่การประพฤติดีปฏิบัติชอบนั่นเอง การบวชชีจึงถือว่าเป็นความดีอย่างหนึ่ง แต่ถ้าหากว่าเราจะบวชในสำนักใดๆ ก็ตามควรที่จะได้พิจารณาดูในสำนักที่เราเข้าไปอยู่ เพราะชีวิตของชีไม่เหมือนชีวิตของภิกษุ เพราะว่าชีต้องเลี้ยงตัวเองมีความเป็นอยู่พึ่งตนเองอยู่เสมอ ถ้าเราไม่มีเงินทองจะพึ่งตัวเองเราก็พึ่งวัด ก็หาความสงบได้ยากอย่างยิ่ง เพราะว่าแม่ชีที่บวชตามวัดต่าง ๆ แล้วพึ่งอาศัยตามวัดนั้น จำเป็นจะต้องทำประโยชน์ให้แก่วัด วัดน่ะมีงานมาก ถ้าไปเจอะวัดที่จำเป็นจะต้องก่อสร้างจะต้องบูรณะปฏิสังขร แม่ชีจำต้องทำหน้าที่คอยเรี่ยไรบอกบุญชาวบ้านแจกฎีกา ซึ่งเราเห็นกันอยู่โดยทั่ว ๆ ไป เป็นที่น่าสงสาร ผลสุดท้ายก็ไม่เป็นไปเพื่อความ

สงบ จะต้องเป็นไปเพื่อความวุ่นวาย เพราะสำนักหรือวัดที่ตนไปอยู่นั้นไม่ใช่เป็นสำนักที่มีความสงบ ครั้นตนเองจะปลีกตัวมาหรือเราก็ต้องพึ่งอาศัยวัด จะต้องทำประโยชน์ให้แก่วัดต่อไปอีกอย่างนี้ ก็ย่อมจะไม่มีความสงบได้ ควรจะแสวงหาสำนักที่มีความเป็นอยู่มีสวัสดิการดี ในการที่เราจะอุทิศชีวิตให้เป็นประโยชน์

อาตมาเสียดายเหมือนกัน แล้วก็ปรารภกันอยู่เสมอ ๆ ว่าสถาบันของแม่ชีในเมืองไทย ถ้าหากว่าผู้ที่ก่อตั้งสถาบันนี้ขึ้นจะเป็นผู้ที่เสียสละ ทำประโยชน์ให้แก่สังคมจริง ๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้สุภาพสตรี ที่ มี จิตเสียสละ ไม่มีความปรารถนาจะเกลือกกลั้วกับความเลวร้ายต่าง ๆ ในโลก หรือความเลวร้ายสกปรกต่าง ๆ ในสังคม หวังจะอุทิศชีวิตทำประโยชน์ให้แก่สังคม อุทิศตนเป็นนักบวชแล้วก็ทำประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างกว้างขวาง โดยสำนักนั้นมีสวัสดิการเพียงพอ มีการสนับสนุนกิจการ มีงานให้ทำมีการศึกษาดีตลอดจนความเป็นอยู่ ในระบบเลี้ยงตลอดชีวิต แม้แก่เฒ่าก็ไม่ให้ลำบาก แต่ว่าชีวิตของแม่ชีทุกคนจะต้องบำเพ็ญประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้ามีสถาบันอย่างนี้เกิดขึ้นใน

เมืองไทย ก็จะทำให้ฐานะของแม่ชีไทยนี้ดีขึ้น ทำให้สุภาพสตรีได้มีโอกาสมาบวชในพระพุทธศาสนา แล้วก็มีโอกาสสร้างบุญสร้างกุศล ทำชีวิตของตนเองให้มีประโยชน์เยี่ยงอย่างบุรุษเพศ ก็จะเป็นประโยชน์ไม่น้อยเลยทีเดียว

สำหรับปัญหาข้อที่สามนั้น การทำบุญโกนจุก ก็คือการทำบุญทำกุศลนั่นเอง ถ้าหากว่าเราได้ทำบุญทำกุศลเหล่านี้ก็ย่อมจะเกิดประโยชน์มาก ส่วนการที่ไม่ได้ทำบุญทำกุศลจะถือว่าเป็นบาปนั้นน่ะไม่เป็นบาปหรอก แต่ว่าการขัดขวางการทำบุญนั้นถือว่าเป็นบาป เป็นบาปมากมายอยู่ได้เคยอธิบายให้เข้าใจแล้วว่าการห้ามผู้อื่นไม่ให้ทำบุญนั้นน่ะจัดว่าเป็นบาปอย่างหนึ่ง

สำหรับปัญหาข้อที่สี่ การช่วยงานบวชนาค โกนจุกงานศพ หรืองานเลี้ยงอาหารต่าง ๆ เหล่านี้ จะได้บุญหรือไม่ได้บุญ การบวชนาคน่ะเป็นการส่งเสริมให้คนประพฤติดีปฏิบัติชอบ งานโกนจุก งานศพ ก็เช่นเดียวกันเป็นงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ให้เกิดแก่สังคม และแก่บุคคลที่บำเพ็ญทั้งสิ้น เพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นบุญเป็นกุศลที่ทุกคนควรจะได้ปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นการเลี้ยงอาหารเฉย ๆ

ถือว่าไม่เป็นบุญแต่ก็เป็นการประพฤติธรรมอย่างหนึ่ง คือ ทานะ ได้แก่การบริจาค หรือได้แก่การสังคมที่เราจะพึงมีต่อกันในสังคมมนุษย์ เพราะว่าการร่วมรับประทานอาหารด้วยกันนั้นก็เป็นทางหนึ่งที่ชักชวนให้เกิดไมตรี และมีสัมพันธไมตรีเกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีไมตรีต่อกันก็ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

สำหรับปัญหาข้อที่ห้า คุณสวดมนต์ไหว้พระแต่ว่ากราบที่หมอนนั้นน่ะ ไม่ผิดดอก เพราะว่าเราใช้หมอนรับรองก็ใช้ได้ ทุก ๆ คืนก่อนที่เราจะนอนเราสวดมนต์ไหว้พระอยู่เสมอ ๆ แล้วก็ย่อมทำให้จิตใจของเรานี้สบาย สำหรับเรื่องต้นไม้มีวิญญาณหรือไม่ เพราะคุณตัดดอกไม้อยู่เสมอ มีคนเขาพูดว่าต้นไม้มีวิญญาณ ถ้าหากเราตัดดอกไม้มาบูชาพระก็เป็นบาปน่ะซิอย่างนี้จะวินิจฉัยว่าอย่างไร แม้แต่ผลไม้ที่เราบริโภคอยู่ก็คงจะเป็นบาป เรื่องนี้เห็นถ้าจะต้องพูดกันนาน เพราะเรื่องต้นไม้มีวิญญาณหรือไม่นี้ อาตมาจะชี้แจงให้ฟัง ตามหลักของพระพุทธศาสนาและตามหลักของชีววิทยากันสักครั้งหนึ่งในโอกาสหน้า เพื่อความเข้าใจโดยถูกต้อง

วันนี้เวลาของ รายการนาฑีทอง ก็เห็นถ้าจะ พอสมควร ต้องขอจากท่านผู้ที่ติด ตามรับฟัง รายการ นาฑีทองไปแต่เพียงนี้ ขอความสุขสวัสดีจงมีแด่ท่านผู้ฟังทุก ๆ ท่านและคุณดวงตา สวัสดี.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันมีปัญหาข้อข้องใจ อยากจะเรียนถามท่านอาจารย์ดังนี้ค่ะ

๑) หญิงที่เกิดในชาตินี้ เมื่อตายไปแล้วจะไปเกิดเป็นเพศชายได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้เพราะเหตุไร และจะต้องทำอย่างไรจึงจะได้เกิดเป็นชายในชาติหน้า

๒) ปัจจุบันนี้ยังมีภิกษุณีอยู่อีกหรือไม่ ถ้ามีอยู่ที่ไหน และถ้าไม่มีเป็นเพราะเหตุใดจึงสูญไป

๓) การสำแดงร่างให้ปรากฏเป็นร่างต่าง ๆ เป็นทำนองอภินิหาร ซึ่งในรายการขุมทรัพย์ของบัณฑิตได้บรรยายไว้จะไม่เป็นการขัดต่อหลักธรรม หรือหลักวิทยาศาสตร์

หรือคะ อภินิหารที่ว่านี้เป็นเรื่องพระพุทธประวัติค่ะ เป็นการแสดงอภินิหารของพระพุทธเจ้าค่ะ

สุดท้ายนี้ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ท่านอาจารย์ประสบแต่ความสุข ความสงบชั่วกาลนาน

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ทิวากร ภัคดุรงค์

ตอบ

ผู้หญิงจะเกิดเป็นผู้ชายได้หรือไม่นั้น ขอตอบว่าเกิดได้ แต่การจะ เกิดเป็นผู้ชาย นั้น จะต้องประกอบการกุศล หลายอย่างด้วยกัน ผู้ที่เกิดเป็นหญิงและก็ปรารถนาที่จะเกิดเป็นชายจะต้องสร้างกุศลให้มาก และการสร้างกุศลให้มากในที่นี้กุศลข้อแรกที่จะต้องสร้างก็คือ จะต้องเป็นคนที่มีจิตใจซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อสามีของตนเอง รับใช้สามีดุจดังทาสและจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลมีทานอย่างมั่นคง ประกอบด้วยการอธิษฐานคือจะสามารถเกิดเป็นผู้ชายได้ เพราะว่าการที่จะเกิดเป็นเพศชายได้นี้จะต้องอาศัยกุศลดังกล่าว ผู้ที่ปรารถนาจะเกิดเป็นชาย ก็จะต้องสร้างกุศลอย่างนี้แหละ

ให้มั่นคงจึงจะสามารถเกิดเป็นผู้ชายได้ สำหรับผู้ชายที่จะเกิดเป็นผู้หญิงนั้นดูเหมือนจะไม่ยาก เพียงแต่พระพฤติผิดกาเมสุมิจฉาจาร คือประพฤติผิดในกามก็จะต้องไปเกิดเป็นผู้หญิง เพราะว่าผลจากการที่ประพฤติผิดในกามนั้นผิดศีลผู้ชายก็จะต้องเกิดเป็นผู้หญิง

สำหรับปัญหาข้อที่สองภิกษุณีในพระพุทธ ศาสนานี้เราจะต้องแยกไว้เป็นสองประเภท คือภิกษุณีทางฝ่ายพระพุทธศาสนา เถระวาท กับภิกษุณีฝ่ายพระพุทธศาสนา มหายาน เพราะว่าพระพุทธศาสนานี้แบ่งออกเป็น ๒ นิกายใหญ่ ๆ ฝ่ายเถระวาทนิกายหนึ่ง ฝ่ายมหายานนิกายหนึ่ง ฝ่ายมหายานนี้ถือว่าภิกษุณียังมีอยู่ เช่นในญี่ปุ่น ในไต้หวันตามวัดต่าง ๆ ยังมีภิกษุณีเป็นวัดของภิกษุณีโดยเฉพาะ, มีแต่นักบวชผู้หญิงทั้งนั้น ทางฝ่ายเถระวาทเราไม่มี สูญสิ้นไปแล้ว ที่สูญนี้ก็เพราะเหตุว่าขาดการสืบกันต่อกันมา การบวชเป็นภิกษุนี จะบวชได้ต้องสำเร็จจากสงฆ์ทั้งสองฝ่าย คือจะต้องบวชจากอุปัชฌาย์ที่เป็นภิกษุณีด้วย แล้วจะต้องบวชจากพระอุปัชฌาย์เป็นพระสงฆ์ จึงจะเป็นภิกษุณีได้ ในเมื่อภิกษุณีจะต้องบวชจากสงฆ์ทั้งสองฝ่ายอย่างนี้ ปัจจุบัน

นี้ไม่มีภิกษุณีอยู่ทางฝ่ายเถรวาท สตรีจะบวชเป็นภิกษุณีจึงบวชไม่ได้ แต่ถึงอย่างนั้นสตรีก็มีทางที่จะบวชได้เหมือนกัน คือบวชเป็นแม่ชีถือศีล ๘, ถ้าหากว่าจะไม่บวชโกนผม นุ่งขาวก็จะบวชได้ด้วยการถือศีล ๘ เป็นอุบาสิกาไม่ต้องไปปลงผมอยู่อย่างธรรมดาอย่างนี้ แต่ก็ต้องงดเว้นจากการแต่งกายเยี่ยงอย่างสตรีทั้งหลายที่แต่งกัน ก็ถือว่าเป็นการบวชเหมือนกัน แต่ว่าเป็นการบวชใจ

ปัญหาข้อที่สามเรื่องอภินิหารต่างที่แสดงปรากฏขึ้นและก็ได้นำเอามาเสนอให้ท่าน ผู้ฟังใน รายการ ขุมทรัพย์ ของบัณฑิตนั้น อันนี้เป็นด้วยอำนาจของพุทธานุภาพและก็เป็นด้วยอำนาจของอภิญญาจิต ซึ่งก็ไม่ขัดกับทางวิทยาศาสตร์ เพราะว่าเรื่องของการแสดงอภิญญาจิตนั้นเป็น วิทยาศาสตร์เหมือนกัน แต่เป็นวิทยาศาสตร์ทางนามธรรม บุคคลที่สำเร็จอภิญญาจิตแล้วก็สามารถที่จะแสดงอภินิหารต่างๆได้ เช่นการแปลงกายจากคนหนึ่งเป็นหลายๆคน หรือการหายตัวการ เหาะเหินเดินอากาศเหล่านี้ ต้องเป็นผู้สำเร็จฌานอภิญญามาแล้ว และผู้ที่สำเร็จฌาณอภิญญาจิตอย่างนี้ก็หา

ยากอย่างยิ่ง ดูเหมือนถ้ามีอยู่ก็คงจะไม่มาอวดอ้างคุณวิเศษอยู่ในบ้านในเมือง คงจะอยู่ในป่าในดง และเราก็คงจะไม่มีโอกาสพบท่าน เพราะว่าการแสดงอภินิหารต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องอาศัยการอบรมจิตถึงฌาณแล้วก็ อบรมจากฌาณไปสู่อภิญญาจิตอีกที จึงจะสามารถแสดงได้ อันนี้เป็นหลักวิทยาสาสตร์ไม่ขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ แต่ว่าวิทยาศาสตร์วางวัตถุธรรมนั้นไม่อาจสาม่ารถที่จะค้นได้หรือไม่ อาจสามารถที่จะแสดงปรากฏการณ์เช่นนี้ขึ้นมาจะต้องอาศัยการอบรมจิต ถ้าวิทยาศาสตร์ทางนามธรรมอบรมถึงจุดหรือว่าถึงที่สุด คือให้ได้ฌาณได้อภิญญาจิตก็สามารถที่จะแสดงได้เรื่องเหล่านี้มีปรากฏอยู่ แม้แต่อยู่ในพุทธประวัติก็มี ซึ่งเป็นการแสดงอภินิหารขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า การแสดงถึงคุณ วิเศษ อย่าง นี้ก็ เป็น ธรรมะ อย่าง หนึ่งใน พระพุทธ-ศาสนาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่ขัดต่อหลักธรรมอย่างใดทั้งสิ้น

ส่วนการอวดอ้างคุณวิเศษต่าง ๆ แล้วก็หลงงมงายในคุณวิเศษเหล่านั้น นั่นแหละจึงจะขัดต่อหลักธรรม ส่วนพระอริยสาวกในสมัยก่อนผู้สิ้นอาสวะกิเลสแล้ว และท่านเหล่านี้ก็เป็นผู้ที่ได้อภิญญาจิต แม้บางครั้งท่านจะแสดง

อภิญญาจิตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้สาธุชนได้เห็นได้ชมก็ตาม ถือว่าท่านทำเพื่อที่จะข่มบุคคลที่มีทิฏฐิ และเพื่อโน้มน้าวจิตใจโน้มน้าวศรัทธาของสาธุชนให้เข้าสู่ พุทธศาสนาแล้วจึงหยิบยื่นปัญญาให้ อย่างนี้เป็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนาวิธีหนึ่งในสมัยพุทธกาล เพราะฉะนั้นจึงไม่ขัดต่อหลักธรรมและไม่ขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ ทางรูปธรรม ยังค้นคว้าไม่ถึงเท่านั้นเอง.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

ผมเป็นคนที่เคยบวชเรียนมาแล้ว และขณะนี้ได้ฟังรายการธรรมะเป็นประจำ เช่นฟังพระเทศน์ที่วิทยุ ว.ป.ถ. แทบจะทุกอาทิตย์และฟังรายการสอนพระอภิธรรมฯ ของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาฯ เกือบจะทุกวันเหมือนกัน นับว่าได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก มีความสว่างในพระธรรมดีขึ้น จนรู้สึกว่าไม่เสียทีที่เกิดมาในพระพุทธศาสนา และจะมีโอกาสดีกว่าบรรพบุรุษของตัวเองเสียอีก เพราะแต่ก่อน ไม่มีการ บรรยา ธรรมะทางวิทยุ กระจายเสียง

ให้แพร่หลายเหมือนเดี๋ยวนี้ และปัญหาที่ผมสงสัยใคร่จะเรียนถามคือ

๑. พระศรีอริยเมตไตร ที่จะมาตรัสรู้เป็นองค์ต่อจากพระสมณโคดมพระพุทธเจ้าองค์ก่อนของเรานี้ ท่านมีอภินิหารจริงดังนี้หรือไม่ คือถ้าผู้ใดได้เกิดในสมัยในยุคของท่านก็ไม่ต้องทำมาหากินอะไร ใครอยากได้อะไรก็ไปที่ต้นกัลปพฤษก์ซึ่งมีอยู่สี่มุมเมือง จะอธิษฐานของอะไรก็ได้จะจริงดังนี้หรือเปล่าครับ ถ้าเป็นจริงมนุษย์ในสมัยพระศรีอริยเมตไตรมิกลายเป็นคนเกียจคร้านกันหมดหรือครับ ผมสงสัยมานาน แล้วไม่ทราบจะถามผู้ใดดีและในพระอภิธรรมที่ผมฟังอยู่ก็ยังไม่เห็นกล่าวถึง

๒. สมัยก่อนเมื่อผมยังเด็ก ๆ ผมอยู่วัดมาหลายวัด ได้ยินพระท่านสวดมนต์ และเวลา ท่านจะเทศน์ ทุกครั้งท่านได้บอกศักราชว่าพระพุทธเจ้าล่วงมากี่ๆ ปี และยังจะมีมาต่อไปอีก เมื่อรวมกันแล้วศาสนาจะบรรจบครบ ๕ พันปี ดังนี้เสมอ ๆ แต่เดี๋ยวนี้พระทุกวัดเลิกบอกศักราชหมด อยากทราบว่าเหตุใดจึงเลิกเสีย หรือว่ามีผู้บอกให้เลิก

๓. ข้อนี้จะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ผมรู้มาเลา ๆ ว่าพระนิกายธรรมยุต พึ่งจะมาเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๔ ในลัทธิสองอย่างสองนิกายนี้ ใครจะดีจะถูกหรือผิดอย่างไร

๔. ผมอยากทราบว่าเจ้าคุณราช สิทธิมุนี ท่านบรรยายธรรมได้เก่งเหลือเกิน ตั้งแต่ผมได้ฟังมา ความรอบรู้ของท่านทำให้ผมคิดเอาเองว่าท่านอาจจะได้ เป็นพระอริยบุคคลก็ได้ อย่างนี้เราจะทราบได้อย่างไรครับ

๕. ผมอยากทราบ ว่าพระ ที่มา บรรยายที่ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา และอีกหลายองค์ ท่านเหล่านี้เป็นพระเปรียญหรือนักธรรมชั้นไหน จึงนามว่า "ท่านอาจารย์" ผมขอทราบเพื่อประดับความรู้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา

ด้วยความนับถืออย่างสูง

ทองอยู่ ชัยรตน์

ตอบ

ปัญหาข้อที่หนึ่งพระศรีอาริเมตไตรนี้ จะอุบัติเกิดขึ้นต่อจาก ศาสนา ของ องค์พระ สัมมา สัม พุทธเจ้า ที่มีนาม ว่า

สมณโคดมพุทธเจ้า คือศาสนาในปัจจุบันนี้ ตามตำนานทางศาสนานั้นได้แสดงว่า เมื่อกาลก่อนเวลาล่วงเลยไปนานเข้าศาสนา ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนี้สิ้นสุดลงต่อไปก็จะมี พระสัมมาสัม พุทธเจ้าอุบัติ ขึ้นอีก พระองค์หนึ่งซึ่งมีพระนามว่า พระศรีอาริยเมตไตร บุคคลที่เกิดขึ้นในยุคของพระศรีอาริยเมตไตร ก็คงจะเป็นผู้ที่ ประกอบการบุญการกุศลมามาก ถ้าไม่ทำบุญก็คงจะไม่ได้พบพระศรีอาริย-เมตไตรอย่างแน่นอน ฉะนั้นที่ท่านได้พรรณนาถึงความผาสุก สะดวก สบายในสมัย พระศรี อาริยเมตไตร นั้น ก็คงจะเป็นความจริง เพราะบุคคลที่จะเกิดพบพระศรีอาริยเมต-ไตรนั้นก็คือ บุคคลที่สะสมบุญกุศลไว้มากยังไม่ได้บรรลุมรรคผล ซึ่งจะต้องคอยพบศาสนานี้เสียก่อนแล้วได้ฟังธรรมจากโอษฐ์ของพระองค์ ก็สามารถที่จะบรรลุถึงซึ่งมรรคผลนิพพานได้ ความสุขความสบายที่จะเกิดขึ้นในยุคของพระศรีอาริยเมตไตรนั้น จะกล่าวว่าคนที่เกิดในยุคนี้ไม่ต้องทำมาหากิน เห็นถ้าจะไม่ถูก เพราะตามตำนานก็จะต้องหากินเหมือนกันขึ้น ชื่อว่าคน ที่เกิด ในโลกนี้ต้องหากินทั้งนั้น แต่คงจะเป็นการทำมาหากินที่สะดวกสบายกว่าใน

ปัจจุบันนี้กระมังเพราะว่าปัจจุบันนี้เรามีบุญน้อย จึงรู้สึกว่าแม้แต่การทำมาหากินก็ต้องแย่งกันต้องเบียดเบียนกัน แต่ในยุคนั้นคนที่เกิดมาล้วนแล้วแต่มีบุญมาก พืชพันธุ์ธัญญาหารต่าง ๆ ก็คงจะอุดมสมบูรณ์ คงจะไม่ต้องไปแย่งกันกินทุกคน คงจะ อาศัย ผล หมาก รากไม้ เหล่านี้ ได้เลี้ยง ชีวิตไปอย่างสะดวกสบาย ไม่ใช่เกียจคร้านเป็นเพราะบุคคลเหล่านี้ได้สร้างสมบุญมามากนั่นเอง นี่เป็นเรื่องที่ท่านได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา ซึ่งเราจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อเราไปเกิดในยุคโน้น แต่ว่าเรื่องนี้ อาตมาอยากจะฝากข้อคิดเห็นไว้สักข้อหนึ่ง คือส่วนมากแล้วสาธุชนยังอีกมากมายทีเดียวที่ทำบุญแล้วปรารถนาที่จะไปเกิดในยุคพระศรีอาริย์ ความจริงเราเกิดมาในยุคปัจจุบันนี้เราก็พบพุทธศาสนาแล้ว, ถ้าเราจะทำบุญในศาสนานี้ให้มาก แล้วก็ปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลุถึงซึ่งมรรคผลนิพพานในศาสนานี้ก็มีโอกาสจะกระทำอยู่ ไม่จำเป็นต้องคอยไปให้ถึงยุคของพระศรีอาริย์ดอกถ้าพร้อมที่จะไปนิพพานแล้วก็ควรที่จะไปในศาสนานี้ จะเกิดศาสนาไหนขององค์ พระสัมมา สัมพุทธเจ้า ก็เหมือนกันทั้งนั้น พระธรรมคำสอนก็อันเดียวกันไม่แตกกันเพราะ

ว่าเป็นสัจจธรรมควรที่จะได้บำเพ็ญกุศลในศาสนานี้ให้มากแล้ว เราก็จะได้บรรลุถึงมรรคผลนิพพานเหล่านั้นโดยแท้จริง

ข้อสองสำหรับตามวัดต่าง ๆ ในสมัยก่อนที่บอก-ศักราชก่อนเทศน์นั้น เป็นการบอกให้สาธุชนได้ทราบ ถึงกาลเวลาของพุทธศาสนาที่ล่วงเลยมาแล้วว่าเป็นเวลากี่พันปี อันนี้เป็นประเพณีที่พระท่านบอกก่อนจะเทศนา ในปัจจุบันที่บางวัดท่านไม่ได้บอกนั้นก็เพื่อที่จะรวบรวมรัดนั่นเอง แต่บางวัดก็ยังบอกอยู่

ข้อที่สามเรื่องพระสงฆ์ในประเทศไทย ที่เป็นธรรมยุตินิกาย และมหานิกาย ธรรมยุตินิกายเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ จริง นิกายทั้งสองอย่างนี้ก็ไม่มีใครดีหรือไม่มีใครผิดไม่มีใครถูก เพราะต่างฝ่ายต่างก็ประพฤติตามพระวินัยเหมือนกัน เพราะถือพระวินัยข้อเดียวกัน พระไตรปิฎกฉบับเดียวกัน พระวินัยก็มี ๒๒๗ ข้อเหมือนกัน จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเหมือนกัน ไม่มีข้อแตกต่างกัน ๆ ที่ตรงไหนและก็ไม่ผิดอย่างใดดอก ถ้าประพฤติตามธรรมวินัยแล้วก็ถูกหมดทั้งสองนิกาย

สำหรับเรื่องเจ้าคุณราชสิทธิมุนี ที่ท่านได้แสดงธรรมเก่งนั้น ท่านได้บรรลุมรรคผลอย่างไรนี้ อาตมาก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าท่านได้บรรลุถึงอริยภูมิขั้นไหน ทางที่ดีแล้วก็คุณ ทองอยู่ ถามท่าน ก็แล้ว กันแต่ ที่ท่าน แตกฉาน ในการบรรยายธรรมนี้ ก็เพราะท่านได้ศึกษาค้นคว้าในพระปริยัติธรรมและก็ปฏิบัติควบคู่กันไปด้วย จึงทำให้แตกฉานในธรรมพระวินัยขึ้น ถ้าศึกษาอย่างเดียวไม่ปฏิบัติก็แตกฉานไม่ได้ แต่ท่านเจ้าคุณราชสิทธิมุนีนี้ท่านทั้งศึกษาและปฏิบัติธรรม จึงทำให้แตกฉานในพระธรรมวินัย

ข้อที่ ๕ ข้อนี้อย่าหาว่าอาตมาตอบเล่นสำนวนเลย ถ้าจะรวบรัดตัดใจความ พระสงฆ์ที่มาบรรยายนี้ก็มีปริญญา ท.ส.บ. เหมือนกันหมดทุก ๆ องค์ ท.ส.บ. นี้คุณอาจจะไม่เข้าใจว่าย่อมาจากอะไร ก็ขอตอบสั้น ๆ ว่า ท. ย่อมาจากคำว่าเทศน์ บ. ย่อมาจากคำว่าบังสกุล ส. ย่อมาจากคำว่าสวด เพราะฉะนั้นคำว่า ท.ส.บ. จึงแปลว่าเทศน์ สวดมนต์แล้วก็บังสกุล นี่คือปริญญาของพระทุก ๆ องค์ สำหรับเปรียญน่ะ บางองค์ก็ได้บางองค์ก็ไม่ได้ อันนี้เป็นคุณวุฒิพิเศษ สำหรับพระสงฆ์ทุกองค์ในประเทศไทย.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒที่นับถือ

ดิฉันมีเรื่องร้อนใจและทุกข์ใจอยากจะกราบเรียนให้ท่านอาจารย์ได้กรุณาช่วยแก้ปัญหาให้ดิฉันด้วย นับเป็นความทุนข์และเป็นวิบาก แห่งกรรมที่ดิฉันและครอบครัวได้รับมาปีกว่าแล้ว ดิฉันต้องขออภัยที่เล่ามาโดยละเอียดไม่ได้ เพราะถ้าเขียนจริง ๆ สิบหน้ากระดาษก็ไม่พอค่ะ

เมื่อปีกว่ามานี้เอง คุณพ่อของดิฉันได้ไปซื้อของใช้มาชนิดหนึ่งมาพอสมควร ต่อมาของนั้นเกิดเสียขึ้นมาเพียงเล็กน้อย แกกลับโกรธจัดและลงโทษคนงาน ๔ คนโดยไล่ออกจากงาน ต่อจากนั้นก็โกรธถึงคุณตา ซึ่งเป็นผู้พาเด็กมาทำงานและให้คุณแม่ตัดขาดจากคุณตา ซึ่งคุณแม่ของดิฉันก็ทำตาม จากนั้นก็โกรธไปถึงพี่ชายของดิฉันอีกโดยหาว่าเคยเล่นหัวกับคนงาน ๔ คนที่เพิ่งไล่ออกไป และทุบตีพี่ชายเสียเลือดเข้าเลือดออกตั้งหลายครั้ง คุณแม่ถึงกับส่งพี่ชายไปอยู่ที่อื่นเพื่อไม่ให้คุณพ่อเห็น แต่คุณพ่อก็ไปตามตัวกลับมาอีกจนได้ คราวนี้คุณพ่อเริ่มระแวงว่าคุณแม่จะไปพูดกับคุณตาเพราะอยู่บ้านใกล้กัน วันหนึ่งขณะที่

ดิฉันกำลังใส่บาตรคุณพ่อได้เดินตามไปติด ๆ และตบหน้าดิฉันอย่างแรงจนใคร ๆ พากันมองโดยไม่มีสาเหตุอะไรเลย ดิฉันไม่นึกโกรธเคืองเลยค่ะ ภายหลังทราบว่าคุณพ่อหาว่าดิฉันไปส่งสัญญาณให้คุณตา ยิ่งกว่านั้นคุณพ่อยังห้ามดิฉันไม่ให้ใส่บาตรอีก แต่ข้อนี้ดิฉันไม่ยอมปฏิบัติตาม เพราะดิฉันถือว่าการทำบุญใส่บาตรนั้นเป็นการกุศล ซึ่งดิฉันก็ยินดีในการทำนั้น และดิฉันเองได้ศึกษาธรรมมะพอสมควรและได้ปฏิบัติด้วย จึงไม่นึกโกรธคุณพ่อแต่ประการใด เพราะเข้าใจในเรื่องของกรรมบ้างแล้ว

คุณพ่อได้กระทำการทารุณอย่างนี้กับคุณแม่ พี่ชายดิฉันเอง และน้องเล็ก ๆ ในบ้านเสมอมา โดยไม่มีเรื่องที่จะก่อกวนให้เกิดโทสะแต่อย่างใด คล้าย ๆ กับคุณพ่อจะหวาดระแวงว่าพวกเรานั้นเป็นศัตรูของคุณพ่ออย่างนั้นแหละค่ะ แต่เรื่องที่สำคัญในการที่จะประกอบการพิจารณาของท่านอาจารย์ก็คือ คุณพ่อเป็นผู้ชอบดื่มสุราเป็นประจำค่ะ เมื่อคุณพ่อทำทารุณกับเราหนักเข้า จึงพาตัวแกไปส่ง ร.พ. โรคจิต คุณพ่อก็ทำเป็นพูดดีว่าจะไม่ทำอย่างนั้นอีก แต่แล้วก็เป็นอย่างเดิมอีกค่ะ ถึงขนาดแจ้งความตำรวจ

คุณแม่ก็ต้องทำเพราะโดนซ้อมจนเลือดตกยางออก แต่เหตุการณ์ก็ไม่ดีขึ้นหรอกค่ะ เป็นดังนี้มาปีกว่าแล้ว นอนกลางคืนก็ต้องคอยสะดุ้งและตกใจตื่นด้วย เหตุการณ์อย่างนี้แหละค่ะ ไม่ว่าจะเป็นตีหนึ่งตีสองหรือเวลาใดก็ตาม ดิฉันจะได้เคยพิจารณาว่าที่คุณพ่อกระทำกับดิฉันนั้นเป็นไปเพียงทางร่างกายเท่านั้น สิ่งเหล่านี้ย่อมไม่ทำให้จิตใจหลงผิดไปได้ แม้กระนั้นดิฉันก็ทำไม่ได้ทุกครั้งหรอกค่ะ เพราะเหตุการณ์มันเกิดขึ้นทุกเมื่อเชื่อวัน ท่านอาจารย์ ช่วยกรุณาพิจารณาและแนะนำดิฉันด้วยค่ะว่า ควรจะทำอย่างไรดี

ด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

อรทัย

ตอบ

สำหรับอาตมานั้นมีความรู้สึกอยู่แต่เพียงว่า ชีวิตของครอบครัว ที่มีความเป็นอยู่กันอย่างเป็นทุกข์ในปัจจุบันนี้ ย่อมเกิดมาจากสาเหตุหลายอย่าง ประการแรกที่สุดก็เพราะเหตุว่า แต่ละท่านไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้อง

เหมาะสมกับหน้าที่นั้น ๆ ปัญหาจึงเกิดยุ่งยากขึ้นในครอบ-ครัว ได้เคยพูดไว้หลายครั้งว่า ถ้าพุทธศาสนิกชนใดพูดถึงเรื่องพุทธศาสนา โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องหลักของการครองเรือนแล้ว ท่านตรัสไว้ในสังขารกสูตรที่มีปรากฏอยู่ และก็พระสูตรนี้ไม่ใช่จะเป็น ประโยชน์แก่ พุทธศาสนิกชนเท่านั้น เวลานี้กำลังเป็นที่สนใจของชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศได้วิจารณ์ พระสูตรนี้มาก และต่างก็พอใจว่า เป็นคำสั่งสอนที่จะแก้ปัญหาทางสังคมได้ดีที่สุด ถ้าหากว่าทุกคนที่อยู่ในสังคมรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน ตามหลักธรรมของพุทธองค์แล้วปัญหาในเรื่องของสังคมนี้จะไม่เกิดขึ้นเลย เพราะว่าพระสูตรนี้ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคนที่อยู่ในครอบครัว จะว่าพึงปฏิบัติต่อกันและกันอย่างไร ได้วางแนวทางสำหรับการปฏิบัติไว้ด้วย ซึ่งขณะนี้อาตมาก็นำมาบรรยายอยู่เสมอ ๆ เป็นประจำทุก ๆ วันตอนเช้า ในรายการธรรมะประจำวัน ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้เป็นแนวทางของการปฏิบัติ สำหรับ พุทธศา สนิกชน และท่านที่สนใจโดยเฉพาะ เรื่องเหล่านี้ก็เกิดมาจากเราไม่ได้ศึกษาในพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร และสิ่งหนึ่งเป็นเหตุเป็นปัจจัย

อันสำคัญเหมือนกัน แต่ก็เป็นเหตุที่ไกลมากคือเรื่องของกรรม ชีวิตของคนเรานั้นหนีกฎของกรรมไม่พ้น อาตมาเคยเห็น ชีวิตการ ครองเรือน บางท่าน อยู่กัน อย่างเป็นทุกข์เป็น ๑๐ ๆ ปี ตีกันก็แทบจะทุกวันไม่ว่างเว้น และก็อยู่กันอย่างนั้นแหละอยู่กันได้ ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่ายังชดใช้กรรมกันไม่หมด จนกระทั่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล้มตายไปก็เป็นอันว่าพ้นไปจากความทุกข์กันเสียทีหนึ่ง ความเป็นศัตรูกันต่าง ๆ ก็เป็นอันว่าสิ้นสุดลง

ฉะนั้นเรื่องเหล่านี้อาตมาคิดว่า คุณอรทัยควรจะคิดถึงกรรมให้มาก ๆ ก็แล้วกัน สาเหตุสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดหวาดระแวงใน ครอบครัวจนกระทั่ง ต้องตั้งตน เป็นศัตรูกับลูกกับเมียนั้น ก็คงจะเกิดมาจากอำนาจของพิษสุรานี้แหละสงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง โรคนี้ถ้าหากว่าปล่อยปละละเลยไปมาก ๆ ก็มีอาการคล้าย ๆ กับคนวิกลจริต ซึ่งจะก่อ ความ ทุกข์ให้เกิด ขึ้นแก่ ผู้ที่ดื่ม อย่าง มากมาย ทีเดียวเรื่องการดื่มสุราเมรัยนี้ก็เป็นโทษมากอยู่ ถ้าหากว่าใครเป็นโรคพิษสุรา เรื้อรังแล้ว ผู้ที่เป็นนั้นจะ อยู่ในลักษณะ ของคนวิกลจริต คือขาดสติสัมปชัญญะ และจะเป็นโรคหวาดผวา

อยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นเรื่องนี้ถ้าได้ปรึกษากับแพทย์ให้ช่วยรักษาให้ก็คงจะดีขึ้น ถ้าหากว่าอยู่กันอย่างนี้ก็คงจะอยู่กันอย่างเป็นทุกข์ตลอดไป เป็นที่น่าเสียดายว่าชีวิตของคุณพ่อคุณอาจไม่ได้ใกล้ชิดกับพระรัตนตรัย เพราะแม้แต่จะใส่บาตรก็ยังห้ามคุณ ก็รู้สึกว่าจะยากอยู่ ที่จะใช้หลักธรรมทางศาสนานี้ไปช่วย นอกจากจะให้คุณพ่อของคุณได้ใกล้ชิดกับพระรัตนตรัยบ้าง และก็ให้ศึกษาให้เข้าใจว่า พระ-รัตนตรัยนั้นจะเป็นที่พึ่งของเรา พระสงฆ์สวดจะให้แสงสว่างแก่เราได้อย่างไรบ้าง พระรัตนตรัยจะมีส่วนช่วยได้มากที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ายังห่างเหินต่อพระรัตนตรัยถึงขนาดนี้แล้วก็ยากอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ คุณพ่อของคุณนี้เลิกดื่มสุราได้

ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า ถ้าเลิกดื่มสุราได้เพราะเข้าใจว่าเป็นสาเหตุอัน หนึ่งที่ ทำให้ครอบครัว ต้องอยู่กัน อย่างเป็นทุกข์ และก็นำความวิบัติ ความทุกข์มาสู่ชีวิต แล้วก็คงจะแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ตก สำหรับอาตมาจะให้ข้อแนะนำแก่คุณได้ก็แต่เพียงว่าให้คุณอดทนไว้ ขออนุโมทนาด้วยที่คุณควบ คุมจิตใจไว้ได้มิให้หลง ผิดจน กระทั่งเกิด ความโกรธ

เคืองแล้วก็ขาดความกตัญญูกตเวที อย่างไรก็ตามพ่อก็คงเป็นพ่อ แม่ก็คงเป็นแม่อยู่นั่นเอง ซึ่งเราควรจะรักษาจิตใจของเราไว้ให้ดี อย่าให้หลงผิดจนกระทั่งถูกอำนาจฝ่ายต่ำนี้เข้าครอบงำ ซึ่งถ้าเป็นไปเช่นนั้นแล้วจะเป็นเหตุอันหนึ่ง ที่ทำให้เราขาดความสำนึกในสิ่งที่ถูกต้องขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ซึ่งอันจะนำมาด้วยกรรมอันไม่เป็นมงคลแก่ชีวิตของเราเท่าไรนัก ก็ขอให้ควบคุมจิตใจของเราไว้, ถึงอย่างไรท่านก็ผิดไปแล้ว ถึงแม้ท่านจะด่าจะว่าหรือจะตบจะตีก็ตาม ให้ท่านทำได้แต่เพียงร่างกายเท่านั้น ส่วนจิตใจของเราก็คงควบคุมไว้ให้เป็นปกติด้วยความกตัญญู กตเวทิตาธรรม ก็จะเกิดศิริมงคลแก่ชีวิตของเราตลอดไปชั่วกาลนานทีเดียว ขอให้ยึดมั่นในขันติธรรมเข้าไว้แล้วก็แล้วกัน วันหนึ่งก็จะได้พ้นจากอกุศลกรรมเหล่านี้ และเมื่อเราพ้นจากอกุศลกรรมแล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะคลี่คลายไปในทางที่ดี ไม่ใช่ว่าจะเป็นทุกข์อย่างนี้ตลอดไปดอก ชีวิตการครองเรือนก็เป็นอย่างนี้แหละ และเมื่อใดที่สิ้นกรรมเมื่อนั้นก็เป็นอันว่าสิ้นทุกข์กันไปเสียที อาตมาต้องขออนุโมทนาที่คุณได้ใช้รายการนี้ให้เป็นประโยชน์และขอให้คุณจงพ้นไปจากความทุกข์เหล่านี้โดยเร็วพลัน.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพทราบ

ดิฉันมีปัญหาข้องใจอยู่สองสามข้อ คอยฟังปัญหาคนอื่น ๆ เขาถามมา ก็ยังไม่เห็นมีใครถามก็เลยไม่สมเจตนาที่นึกอยากจะทราบ จึงต้องเขียนถามมาเอง ส่วนที่พระคุณเจ้าตอบ ๆ ไปแล้วนั้น ดิฉันฟังแล้วรู้สึกสนใจและทราบซึ้งดีมาก ดิฉันได้ยินผู้ประกาศหญิงพูดสลับกับเพลง ดิฉันฟังแล้วรู้สึกมีความปีติมากเจ้าค่ะ ดิฉันจึงได้เขียนกระทู้ธรรมและคติธรรมส่งมาถวายท่านอาจารย์ ท่านช่วยกรุณาอ่านดูนะเจ้าคะหากว่าใช้ได้ดิฉันจะส่งมาอีก หากว่าท่านเห็นไม่สมควร ดิฉันก็จะไม่นำส่งมาถวายอีก และพร้อมกับจดหมายนี้ดิฉันได้ส่งปัจจัยมาร่วมการกุศลกับท่านอาจารย์ในการสร้างวิทยาลัยที่บางละมุง ๑๐ บาทเจ้าค่ะ

ปัญหาที่ดิฉันจะเรียนถามท่านอาจารย์มีดังนี้เจ้าค่ะ

๑) ผู้ที่มีศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ และพระสงฆ์ ศีล ๒๒๗ เก็บปัจจัยที่ตกตามทางได้ จะเป็นอทินนาทานหรือไม่ ดิฉันเองเคยเก็บได้สองครั้ง ๆ หนึ่ง ๕ บาท อีกครั้งหนึ่ง ๑๐ บาท เมื่อเก็บได้ดิฉันได้นำไปทอดกฐินสามัคคี และดิฉันได้อุทิศ

ให้เจ้าของเงินแล้ว แต่ก็ไม่ทราบว่าของผู้ใด อยากจะทราบว่าใครเป็นผู้ได้รับกุศลผลบุญอันนี้เจ้าคะ

๒) ที่วัดเมื่อพระท่านฉันข้าวเสร็จแล้ว ท่านก็ให้ทั้งข้าวและกับ กับอุบาสิกาที่นุ่งห่มขาวบ้างดำบ้างที่อยู่ด้วยกันในวัด อยากจะทราบว่าเป็นการบาปกรรมอย่างไรหรือไม่เจ้า-คะ ข้อนี้ดิฉันถามให้ผู้อื่นค่ะ ส่วนดิฉันไม่สงสัยอย่างใด

สุดท้ายนี้ขออวยพรให้ท่านอาจารย์จงมีอายุมั่นขวัญยืนตลอดไปชั่วกาลนานเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

คนวัด ป.ณ.

ตอบ

ปัญหาของคุณคนวัด ป.ณ. ในข้อที่ ๑ การที่เราเก็บทรัพย์ที่เราพบตกหล่นอยู่กลางถนนหนทาง หรือแม้แต่ในยวดยานพาหนะก็ตามจะเป็นอทินนาทานหรือไม่ ข้อนี้เมื่อวินิจฉัยตามองค์ของอทินนาทาน แล้วไม่เป็นอทินนาทานท่านผู้ที่เก็บได้นำเอาไปสร้างกุศลเสียอีกเช่นทอดกฐินก็ยิ่งไม่เป็นอทินนาทานใหญ่แต่มีข้อที่เราจะต้องปฏิบัติกันอยู่ประการหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นอทินนาทานก็ตามแต่ว่า

ทรัพย์ที่เราเก็บตกได้นั้นย่อมมีเจ้าของ ถ้าหากว่าเป็นจำนวนทรัพย์มาก ๆ เจ้าของย่อมจะผูกพัน เช่นอย่างสมมุติว่ามีท่านสาธุชนผู้ใดผู้หนึ่งลืมกระเป๋าสตางค์ไว้ในรถเท็กซี่หรือในเรือก็ตามแล้วก็ในกระเป๋ามีสตางค์อยู่มาก มีผู้ใดผู้หนึ่งเก็บได้แล้วแต่เจ้าของเงินนี้ยังคงผูกพันอยู่ว่า แหมทรัพย์ของเรานี้เป็นจำนวนมากไม่ทราบว่าจะสูญหายหรือเปล่า เจ้าของรถจะเอามาคืนหรือไม่จะเห็นได้ว่ายังมีจิตผูกพันอยู่ จะเห็นได้ว่าบางท่านประกาศให้รางวัลแก่ผู้ที่เก็บสิ่งของทั้งหลายเหล่านี้ไว้ได้แล้ว ก็นำเอามามอบให้ปรากฏน้อยครั้งจากผู้ที่มีจิตเป็นกุศล ถึงตนมีโอกาสจะได้รับอย่างสงบแต่ก็ไม่รับ ทำตนเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเองแม้จะมีคนโดยสารลืมกระเป๋าสตางค์ซึ่งมีเงินเป็นจำนวนมากก็ไม่ยอมรับนำมามอบให้เจ้าหน้าที่เพื่อประกาศหาเจ้าของทรัพย์ต่อไป อย่างนี้ก็แสดงให้เห็นว่าจิตใจสูงส่งเพียงพอ

ฉะนั้น ถ้าหากว่าเราเก็บทรัพย์สมบัติเหล่านี้ได้มาแล้วเราก็ควรจะมอบให้เจ้าหน้าที่ประกาศหาเจ้าของต่อไป ก็จะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องถ้าไม่มาก ๕ บาท ๑๐ บาท แล้วเราเอามาทอดกฐินเสีย กฐินสามัคคีอย่างที่คุณ คนวัด ป.ณ.

เขียนถามมาก็ไม่เป็นอะไรดอกเป็นบุญ ส่วนบุญนี้จะได้แก่ผู้ใดนั้น ขอตอบว่าได้ทั้งสองคนทั้งคนทำและเจ้าของทรัพย์ แต่ว่าเจ้าของทรัพย์จะได้บุญโดยเต็มที่ ถ้าหากว่าเราได้ประกาศให้เจ้าของทรัพย์เอาว่า เงินทองที่เก็บได้ที่ตรงนั้นราคาเท่านั้นได้ทำบุญทำกุศลนั้นไปแล้ว ได้ทำประโยชน์ไปแล้ว ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์ก็ย่อมได้กุศลเช่นเดียวกัน เช่นอย่างกองสลากกินแบ่งของรัฐบาลปีหนึ่ง ๆ มีสาธุชนถูกสลากกันมาก แต่ว่าไม่ได้ไปรับหรือบางทีก็ทำสลากหายเสียบ้างอะไรบ้าง แต่ว่าทางกองสลากนั้นได้นำเงินทองเหล่านี้ไปทำประโยชน์สร้างกุศลเช่นสร้าง ร.ร. สร้าง ร.พ. หรือว่าสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ แม้ว่าเจ้าของจะไม่ได้รับทรัพย์ไป แต่ทรัพย์นี้ก็เป็นประโยชน์แล้วโดยทางกองสลากได้ไปสร้างบุญสร้างกุศลให้ อย่างนี้ก็เป็นสิ่งที่ควรแก่การอนุโมทนาย่อมได้บุญได้กุศลทั้งสองฝ่าย

สำหรับปัญหาข้อที่ ๓. เรื่องการที่เราไปรับประทานข้าวตามวัดหรือที่พระสงฆ์สงเคราะห์แก่อุบาสิกาที่นุ่งขาวห่มขาวนี่จะบาปหรือไม่ ข้อนี้ขอตอบว่าไม่บาปดอก เป็นการแสดงให้เห็นถึง จิตใจที่ ประกอบ ด้วยความเมตตา ของ พระสงฆ์ เรื่องนี้สาธุชนบางท่านที่ยังไม่ได้ศึกษาให้ท่องแท้ ก็เลยเข้า

ใจว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของวัดไปแล้ว เราจะไปรับประ-
ทานไม่ได้เลย ไปแตะต้องไม่ได้ทั้งนั้น จนใครๆเขาว่าพระ
สงฆ์หรือวัดนี้เห็นแก่ตัว แล้วที่เอาของคนอื่นเอาได้ ที่เขา
ไปเอาเข้าบ้างก็ถือว่าเป็นบาปเช่นอย่างโยมเอาอาหารไป
ถวายพระแล้ว และท่านก็ฉันไม่หมด แล้วก็ไม่ยอมให้โยม
ถ้าโยมเอาก็ถือว่าเป็นบาปเป็นกรรมทีเดียว ทั้งๆที่อาหาร
โยมก็เป็นคนนำมา แต่ว่าเสร็จแล้วโยมก็รับประทานไม่ได้
ความจริงรับประทานได้พระสงฆ์อนุญาตแล้ว รับประทาน
ได้อย่างเราไปทำบุญถวายทานกันมาก ๆ อาหารเหลือแยะ
พระสงฆ์ฉันไม่หมดท่านเก็บเอาไว้ไม่ได้ เก็บเอาไว้
ก็เสียคือ พระสงฆ์นี้ถึงอาหารจะมากมาย สักเพียงใดก็ตามจะ
ดีสักเพียงใดก็ตามก็มื้อเดียวเท่านั้น จะเก็บเอาไว้ฉันเวลา
อื่นไม่ได้ จำเป็นจะต้องเฉลี่ยออกไปเพื่อให้ทานแก่ผู้อื่น
รับประทานกัน อันนี้ถือว่าไม่เป็นบาป อย่างพระสงฆ์ที่สง-
เคราะห์แก่อุบาสิกาที่นุ่งห่มขาว หรือนุ่งดำ ก็ตาม ก็ยิ่งแสดง
ให้เห็นถึงเมตตาธรรมเป็นอย่างยิ่ง พระพุทธศาสนานั้นไม่
ได้ใจคับแคบถึงขนาดนั้นดอก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้
ตรัสสอนให้สาวก เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น ให้ทานเป็นผู้ให้
ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ฉะนั้นจึงถือว่าไม่เป็นบาป.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพทราบ

ด้วยผมได้ฟังท่านอาจารย์ บรรยายธรรม เกี่ยวกับเรื่อง "กรรม" ทำให้ผมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นว่า การทำกรรมดีให้ผลเป็นสุข การทำกรรมชั่วให้ผลเป็นทุกข์ ทำบุญให้ทาน รักษาศีลก็ให้ผลเป็นสุข แต่ผมยังมีข้อสงสัยอยู่คือ

๑) การที่คนเราทำการงานได้เงินได้ทอง ทำให้มีทรัพย์สินเกิดขึ้น กับคนที่ทำการงานและก็เกิดหนี้สินพอกพูน เมื่อบุคคลทั้งสองประเภทตายลง จะเป็นอันสิ้นสุดกันในชาตินี้หรือจะมีอะไรแตกต่างกันอย่างไร

๒) การที่คนเราต้องมีบุตร เพราะความจำเป็น การมีบุตรมาก ๆ นั้นมีทุกข์ เพราะจะต้องใช้จ่ายโดยไม่มีงบประมาณ ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องทำการคุมกำเนิดเสีย การคุมกำเนิดนี้จะเป็นบาปกรรมหรือไม่

๓) การที่คนเราจะเป็นพุทธศาสนิกชนจำเป็นจะต้องไปวัดเสมอ ๆ หรือว่าต้องบวชเรียนเสียก่อน จึงจะเป็นการประกาศตัวว่าเป็นชาวพุทธเต็มตัว อย่างนั้น หรือเปล่าครับ บางคนบอกว่าเป็นคนถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาเล่าเรียน

ดี ๆ แต่มีความทุกข์มากมายก่ายกอง จะแปลว่าเขานับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่ปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าจะได้หรือไม่ครับ

พร้อมกันนี้ผมได้ส่งปัจจัยมาบำรุงมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย เป็นจำนวน ๒๐๐ บาทด้วยแล้ว

ด้วยความเคารพอย่างสูง
นายแดง นางขำ สีพยา

ตอบ

ปัญหาข้อที่หนึ่งที่ถามมานั้น ถ้าพูดถึงเรื่องกฎของกรรมแล้วก็ย่อมจะหาความสิ้นสุดกันไม่ได้ คือตราบใดที่มนุษย์ยังประกอบกันอยู่ก็ย่อมเป็นผู้เสวยวิบากของกรรมไม่มีที่สิ้นสุด ต่างกันตรงที่ว่าบุคคลที่มีชีวิตอยู่ด้วยการทำมาหากินมีทรัพย์สินเงินทองมาก ก็มิได้ประกอบกรรมที่เป็นหนี้สินอันจะเกี่ยวพันกันไว้กับผู้ใดผู้หนึ่ง กรรมที่เขากระทำจึงเป็นไปในฝ่ายที่ดีงาม ส่วนบุคคลที่ทำมาหากินแล้วมีหนี้สินพอกพูนอยู่ ตายลงโดยที่ไม่ได้ใช้หนี้สินเหล่านั้นให้หมดไปก็แสดงให้เห็นว่า ภาระหน้าที่บุคคลเหล่านั้นจะต้องชดใช้ยังมีอยู่ ถึงแม้ว่าเขาจะต้องไปเกิดในภพใหม่

ก็จะต้องเป็นหนี้ เรื่องกรรมนี้จึงจะต้องไปชดให้กันไม่มีที่สิ้นสุด เรื่องของกรรมนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกันไปอย่างนี้แหละ ไม่มีที่สิ้นสุด จากภพหนึ่งไปสู่อีกภพหนึ่ง

สำหรับปัญหาข้อที่สองเกี่ยวกับเรื่องความมีบุตรเห็นว่าความมีบุตรมากนั้นเป็นทุกข์ จำเป็นจะต้องคุมกำเนิด และในปัจจุบันนี้ที่พูดกันในสำนวนใหม่ ๆ ว่าชะลอการเกิดอะไรทำนองนั้น คุณไม่ได้ถามมาว่าการคุมกำเนิดประเภทไหนจะเป็นบาปเป็นกรรมอย่างไร ตามทัศนะของอาตมานั้นการคุมกำเนิดนี้ที่เป็นบุญก็มีเป็นบาปก็มี ถ้าตีความหมาย ของการคุมกำเนิด คือการที่ไม่ให้สัตว์ เกิดมา นั่นเองเช่นที่ว่าคุมกำเนิดเป็นบุญในที่นี้ สมมุติว่าพระที่บวชกันมาก ๆ นี้ท่านก็คุมกำเนิดของท่านเหมือนกัน และคุมกำเนิดอย่างนี้แหละเป็นบุญ ที่บวชพระบวชเณรกันนี้แหละคือการคุมกำเนิด และสาธุชนที่รักษาศีลอุโบสถรักษาศีล ๘ ก็คุมกำเนิดเหมือนกัน อันนั้นก็เป็นการคุมกำเนิดที่เป็นบุญเป็นกุศล แต่ถ้าจะคุมอย่างอื่นแล้วก็ไม่เห็นว่าจะเป็นบุญที่ตรงไหนต้องเป็นบาปทั้งนั้น เพราะว่าอสัจจธรรมนั้นในทางพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นอกุศลไม่ใช่เป็นกุศล เป็นไป

ด้วยอำนาจของโลภะจิตก็คงเป็นทุกข์นั่นเองแต่ว่าเป็นทุกข์โดยที่เราได้รับอีกทางหนึ่ง แต่ไม่เป็นทุกข์อีกทางหนึ่งก็ถือว่าเป็นทุกข์เหมือนกัน

ปัญหาข้อที่สามการที่คนจะเป็นพุทธศาสนิกชนได้โดยสมบูรณ์นั้น ความจริงแล้วแม้ว่าสาธุชนบางท่านจะไม่ได้บวชได้เรียน แต่ได้เปล่งวาจาว่า พุทธํ สรณํ คจฺฉามิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยที่ตนเองนั้นมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา และก็ประพฤติ ตาม คำ สั่งสอน ของ ศาสนา ด้วย ความ เคร่ง ครัด ความ เป็น พุทธศาสนิกชน ก็ย่อม เกิด ขึ้น ได้ จาก การ ที่ได้ประพฤติตามปฏิบัติตาม แต่ถ้าหากว่าเราเคยบวชเคยเรียนแล้วก็ตาม เราเคยเปล่งวาจาว่า พุทธํ สรณํ บ่อย ๆ นับครั้งไม่ถ้วน โดยที่เรานี้ไม่เคยประพฤติปฏิบัติตามพระ-พุทธองค์เลยแม้แต่น้อย หรือมิฉะนั้นก็เป็นบุคคลที่ห่างเหินจากการประพฤติดี ปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนของพระพุทธ-เจ้า ก็ยังไม่จัดว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี พุทธศาสนิกชนที่ดีนั้น ต้องประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ตามคำสั่งสอนของ

พระพุทธเจ้า และยังเป็นบุญเป็นการประกาศให้ชาวโลกได้เห็นว่าตนเป็นพุทธศาสนิกชนอย่างแท้จริง เพราะว่าความ หมาย ของ คำว่า พุทธศาสนิกชนนั้น ก็คือ บุคคล ผู้ที่ประพฤติดี ปฏิบัติชอบของคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้นจะเป็นใครก็ตาม แม้ว่าจะมีการศึกษาดีแตกฉานในพระธรรม วินัย หรือ เคยบวช เคยเรียน มาแล้ว แต่บุคคลเหล่านั้นไม่เคยประพฤติดีปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากจะไม่ประพฤติตามแล้ว บางครั้งยังทำตนเป็นศัตรูต่อพระพุทธศาสนาเสียอีก บุคคลประเภทนี้ จึงไม่จัดว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ถูกต้องได้ถึงแม้ว่าตนเองจะประกาศตนว่าเป็นพุทธศาสนิกชนก็ตาม

พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงคุณสมบัติ ของผู้ที่เป็นพุทธศาส-นิกชนที่ดีไว้ว่า จะต้องประกอบด้วยศีล อย่างน้อยต้องมีศีล ๕ ข้อเมื่อมีศีล ๕ ข้อแล้วจะต้องเว้นจากการทำมาหากินในทางที่ผิดที่ไม่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย การที่เราได้มีศีล ๕ หรือศีล ๘ หรือเว้นจากการทำมาหากินที่ผิดเหล่านั้นได้ ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์แล้ว แต่สำหรับผู้ที่ประพฤติดี บ้างผิดบ้างถูก

บ้างอย่างนี้เราถือว่าเป็นพุทธศาสนิกชนเหมือนกัน แต่ที่ยังประพฤติพระธรรมวินัยไม่สมบูรณ์หมดทุกสิ่งทุกอย่างทุกข้อนั้น ก็เพราะเหตุว่ายังเป็นปุถุชนอยู่ ยังมีอาสวะกิเลส ต่อเมื่อใดได้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ สามารถขัดเกลาอาสวะกิเลสเหล่านี้ให้ลดน้อยลงได้แล้วประพฤติดีโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้นั้นแหละจึงจะชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนได้ดีขึ้น และถ้าได้บรรลุถึงซึ่งมรรคผลความเป็นพระอรหันต์, ก็จัดว่าเป็นพุทธศาสนิกชน ที่สมบูรณ์ ซึ่งท่านยกย่อง ว่าเปรียบ เสมือนหนึ่งเป็นโอรสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วทีเดียว เพราะได้ประพฤติธรรมตามคำสั่งสอนของพระองค์ โดยสมบูรณ์แล้ว.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

ดิฉันได้รับฟังท่านอาจารย์ตอบคำถามในรายการนาฬิทอง ในภาคเช้าเป็นประจำดิฉันมีความข้องใจเกี่ยวกับเรื่องการสวดมนต์ ซึ่งต้องการให้มีความสงบ เพราะดิฉันมีจิตใจอันฟุ้งซ่านอยู่ตลอดเวลา ต้นเหตุนั้นเกี่ยวกับสิ่งแวด

ล้อมรอบ ๆ กาย ไม่ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรมากระทบหนักบ้างเบาบ้าง ดิฉันจะต้องกระเทือนและกลุ้มใจตลอดวันทีเดียว ดิฉันได้พยายามหาทางออกโดยการรับฟังรายการธรรมะต่าง ๆ จากสถานีวิทยุของท่านอาจารย์นี้ ที่วัดมหาธาตุก็ไปทุกอาทิตย์ เวลานี้รู้สึกว่าตัวเองคงจะดีขึ้นกว่าเก่าบ้างจนผู้อื่นรู้สึกแปลกใจ แต่รอบ ๆ กายของดิฉันก็ยังคงมีแต่เหตุการณ์ว้าวุ่นอยู่อย่างมาก คนมันมากค่ะ เรื่องมันก็เลยมากไปด้วย เช่นบางสิ่งบางอย่างดิฉันไม่ได้ทำ ก็มีผู้มากล่าวหาว่าดิฉันทำและจะให้ดิฉันรับว่าเป็นผู้ทำ อย่างนี้ก็แย่ซีคะดิฉันจะพยายามสงบใจอย่างไรก็คงไม่เป็นผลหรอกค่ะ อยากจะให้ ท่าน อาจารย์ ช่วย สงเคราะห์ แนะนำว่า ควรจะแก้ไขอย่างไร และมีวิธีใดที่จะไม่ต้องไปโต้ตอบ และมีจิตใจสงบระงับเป็นปกติดี ยึดมั่นในการทำความดีต่อไป บางครั้งก็นึกอยากบวชชี หรือไม่ก็ตาย ๆ ไปเสียให้พ้น แต่มาคิดดูอีกทีว่าการจะหนีหน้าอะไรก็คงพ้น แต่การหนีหน้ากรรมนี่คงจะไม่พ้นจริงไหมคะ

ทางครอบครัวของดิฉันปกติดีค่ะ มีบุตรสองคนเป็นชายทั้งคู่ แต่ตัวดิฉันเองนั้นกำพร้าพ่อแม่มาตั้งแต่อายุ ๗

ขวบ จะเป็นด้วยเหตุนี้หรืออย่างไรก็ไม่ทราบที่ทำให้ดิฉันมีจิตใจอ่อนแอมาก หวั่นไหวในเหตุการณ์ง่าย เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ดิฉันยังได้ไปร่วมกุศลกับท่านอาจารย์ที่วิทยาลัยบางละมุงเลยค่ะ ตอนนั้นดิฉันก็มีเรื่องกระทบกระ-เทือนใจ ดิฉันต้องนั่งร้องไห้ไปตลอดทาง แต่พอได้ทำบุญแล้วจิตใจก็แช่มชื่นเบิกบานขึ้นมาก

ดิฉันต้องขออภัยท่านอาจารย์ด้วยนะคะ ที่ระบายเรื่องกลุ้มอกกลุ้มใจมาเสียมากมาย ก็ด้วยหวังว่าท่านอาจารย์จะช่วยแก้ไขได้บ้าง เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติใจให้สงบ เวลาดิฉันกลุ้มก็ไม่ถึงใคร นึกถึงแต่ท่านอาจารย์ค่ะ ได้ยินเสียงของท่านบรรยายธรรมะก็สบายใจแล้ว หรือเวลาออกโทรทัศน์ดิฉันก็รู้สึกสบายใจมาก คงจะเป็นเพราะความเลื่อมใสในท่านอาจารย์เป็นอย่างมากก็ได้นะคะ

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

เพ็ญศรี ฉัตตราภิรมย์

ตอบ

สำหรับเรื่องการสวดมนต์เพื่อให้จิตใจสงบนั้น มนต์ทุกบทที่เราสวดกันอยู่ ย่อมจะเป็นปัจจัยที่จะให้จิตใจสงบทั้งสิ้น

ความสำคัญอยู่ตรงที่ว่าเมื่อเราจะสวดมนต์ครั้งใด ควรทำจิตใจของเราให้ผ่องใสระหว่างที่สวดมนต์นั้นก็น้อมจิตไปในมนต์ที่เราสวด คือผู้ที่สวดมนต์นี้จะต้องเข้าใจความหมายของมนต์แต่ละบทด้วยว่า มนต์บทนี้มีความหมายว่าอย่างไร เช่นอย่างสมมุติว่าเราสวดมนต์สรรเสริญ พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ พอเราเริ่มต้นสวดว่า

อิติปิโสภควา อรหํสมฺมา สมฺพุทฺโธ เราก็ต้องเข้าใจความหมายว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เป็นพระอรหันต์ คือเป็นผู้ที่มีจิตใจผ่องใสบริสุทธิ์ปราศจากเครื่องเศร้าหมอง เป็นผู้ห่างไกลจากกิเลสอันเป็นข้าศึกเป็นผู้ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองอย่างนี้ เมื่อเราน้อมจิตไปในความหมายของมนต์แต่ละบท เราก็จะเกิดความรู้สึกทราบซึ้งในพระพุทธคุณนี้มากขึ้น เมื่อเราได้ทราบซึ้งในพระพุทธคุณนี้มากขึ้นปีติย่อมเกิด เมื่อปีติเกิดแล้วย่อมจะมีความสุขเมื่อความสุขเกิดแล้ว จิตใจย่อมจะไม่ฟุ้งซ่านจะมีแต่ความสงบลงตามลำดับ ถ้าเราน้อมใจไปในมนต์ที่เราสวดทุก ๆ บทแล้วก็จะมีผลทำให้จิตใจของเรานี้สบายขึ้น ฉะนั้นการสวดมนต์นี้จึงเป็นผลดีหลายอย่างสำหรับผู้ที่สวดมนต์อยู่เสมอ ๆ

และมีอีกวิธีหนึ่งคือ หลังจากที่เราสวดมนต์แล้ว เราจะทำความสงบให้แก่จิตใจ ผึกจิตของเราให้เคยชินกับความสงบบ้าง คืออบรมสมาธินี้ให้มีมากขึ้น เพราะว่าการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้เรานี้นอกจากเราจะต้องมีร่างกายเข้มแข็งในการที่จะต่อสู้กับความยากลำบากได้ทุกอย่าง พร้อมอยู่เสมอที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ และความทุกข์ยากที่จะเกิดขึ้นแล้วเรายังจะต้องอาศัยกำลังใจด้วย เพราะว่าถ้าขาดกำลังใจแม้ว่าตัวจะโตสักปานใดก็ไม่อาจสามารถที่จะต่อสู้กับอุปสรรคและเผชิญต่อปัญหาชีวิตต่าง ๆ ได้

ทุกคนที่ดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้จำเป็นจะต้องมีจิตใจเข้มแข็ง มีสมาธิเพียงพอจึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างเป็นสุขโลกของเราเป็นอย่างนี้มาตั้งหลายศตวรรษแล้ว และก็เป็นธรรมดาของโลกที่เราเกิดขึ้นมาจะต้องมีสิ่งแวดล้อมกายเราทั้งที่ดีและที่ไม่ดีที่ทางศาสนาเรียกว่าอิฏฐารมณ์ อนิฏฐารมณ์ คืออารมณ์ที่พอใจบ้างอารมณ์ที่ไม่พอใจบ้าง เราอยู่ร่วมกันกับหมู่มนุษย์ ก็ต้องประสบกับเหตุการณ์อย่างนี้ จะต้องมีอารมณ์อย่างนี้ ถ้าหากว่าเราไม่มีจิตใจเข้มแข็งไม่มีสมาธิเพียงพอก็อาจจะต้องหวั่นไหวไปตามอำนาจของ

อารมณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบกายเราทุกทิศทุกทางที่มันพัดโหม มาแล้วเราก็หวั่นไหวไป อาการของจิตที่หวั่นไหวไปอย่างนี้ย่อมเป็นผลร้ายต่อชีวิตของเรามาก เพราะบุคคลที่ไม่สามารถจะควบคุมจิตใจของตนเองให้เป็นสมาธิอยู่ได้ มีความหวั่นไหวในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบกายเรา ผลสุดท้ายก็จะต้องกายเป็นคนวิกลจริตไปในที่สุด เพราะว่าจิตใจไม่หนักแน่นพอ

ฉะนั้นเราจะต้องอบรมสมาธินี้ทำให้จิตใจของเรานี้หนักแน่นขึ้น ถ้าเราสามารถอบรมได้มากจิตใจก็จะหนักแน่นมาก เช่นอย่างที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสอุปมาจิตของพระอริยเจ้าว่าเปรียบเหมือนกับศิลาแท่งทึบ คือเปรียบเหมือนเขา เขาหิน ภูเขาที่มีหินทั้งลูกน่ะแม้จะถูกลมพัดพามาสักกี่ทิศ ลมนั้นจะเป็นลมพายุใหญ่สักแค่ไหนก็ตามไม่อาจยังภูเขานั้นให้หวั่นไหวได้ฉันใด คำสรรเสริญและคำนินทาหรือสิ่งต่าง ๆ รอบกายเราที่เป็นอิฏฐารมณ์ อนิฏฐารมณ์ย่อม ไม่อาจ สามารถ ที่จะ ทำจิต ของพระ อริยเจ้าคือพระอรหันต์ที่ท่านสิ้นอาสวกิเลส แล้วให้หวั่นไหวได้ ฉันนั้นพระ อริยนั้น ย่อม มีจิต ใจมั่น คงไม่ หวั่นไหว ต่อเหตุการณ์

ต่าง ๆ ทุกคนที่ดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้จะต้องมีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างนี้ ถ้าหากว่าจิตใจของเราไม่มั่นคงแล้วเราก็จะต้องเป็นทุกข์ แล้วผลสุดท้ายก็จะกลายเป็นคนวิกลจริต ไม่สามารถที่จะควบคุมจิตใจไว้ได้

เพราะฉะนั้นก็ควรจะได้อบรมสมาธิทุกคืน หลังจากสวดมนต์ไหว้พระแล้ว เราทำสมาธิทำจิตใจให้เข้มแข็ง นอกจากจะอบรมจิตใจของเราให้เข้มแข็งแล้ว เราจะต้องเข้าใจความจริงของโลกด้วยว่า ธรรมดาของโลกน่ะเป็นอย่าง นี้เรา จะเกิดที่ ไหนก็ตาม เราก็ต้อง ประสบกับ อารมณ์อย่างนี้ทั้งสิ้น ยิ่งบุคคลที่ประกอบแต่คุณงามความดีด้วยแล้วยิ่งจะต้องประสบต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอนิฏฐารมณ์นี้มาก ซึ่งเราจะต้องคิด ๆ ถึงคำสั่งสอนของพระองค์ที่พระพุทธองค์ซึ่งเคยตรัสไว้ว่า ในโลกนี้น่ะคนทุศีลมีมากกว่าคนมีศีล ฉะนั้นการที่เราดำรงอยู่ในโลกนี้ที่มีคนทุศีลมากเราก็ต้องอดทนมาก ถ้าเราไม่อดทนเราก็ต้องเป็นทุกข์ ซึ่งการอด ทนจะ เกิดขึ้น ได้อย่าง เต็มที่ ก็ต้องมี จิตใจ เข้มแข็ง คือมีสมาธิเพียงพอทีเดียว อาตมายังชอบวิธีการสอนของชาวญี่ปุ่น เคยไปเที่ยวนิโกซึ่งเป็นสถานตากอากาศแล้วก็มี

น้ำตกที่มีชื่อที่สุดในญี่ปุ่น มีวัดที่นิโกวัดหนึ่ง ที่วัดเป็นคล้าย ๆ รูปโรงม้าเหมือนกับศาลาชั้นเดียว แล้วก็มีนายช่างผู้เชี่ยวชาญในการแกะสลัก และเป็นรูปลิงไว้รอบศาลาหลังนี้ ดูเหมือนอาตมาเคยนำมาเล่าในการธรรมะประจำวันตอนเช้า ๆ ไว้แล้วมีลิงอยู่ตัวหนึ่ง แกนั่งสอนลูกแกอีกมือหนึ่งปิดตา ปิดหู ปิดปากทั้งหมดแล้วนั่งอยู่เป็นปริศนาความว่า—เราอยู่ในโลกนี้บางครั้ง แม้ว่าตาไม่บอดก็ต้องทำเป็นบอด ถ้าเราเห็นสิ่งใดที่ไม่ดีก็อย่าไปมอง อย่าไปใส่ใจ คือทำเป็นคนตาบอด บางครั้งหูเราไม่หนวกก็ต้อง ทำเป็น หนวกได้ยิน อะไรที่ไม่ดี ก็ทำ เป็นไม่ได้ยินเสียอย่าไปเอาใจใส่คืออย่าไปสนใจฟัง บางครั้งเราไม่เป็นใบ้เราก็ต้องทำเป็นใบ้คือไม่พูด เพราะถ้าพูดไป แล้วไม่ดี เราก็ต้องนิ่งเสียบ้าง ถ้าเราไม่ยอมนิ่งไม่ยอมเป็นใบ้เราก็ย่อมจะต้องเป็นทุกข์เหมือนกันจะต้องเดือดร้อนมาก ฉะนั้นการปิดตาปิดหูปิดปากเสียได้ก็รู้สึกว่าทำให้สบายใจขึ้น มากทีเดียว

การที่จะปิดอย่างนั้นน่ะไม่จำเป็นจะหลับตา ไม่จำเป็นจะต้องเอาสำลีมาอุดหู หรือไม่จำเป็นจะต้องเอามือไปอุดปาก แต่ว่าให้เราทุกคนที่มีสติ ๆ นี้เป็นเครื่องกันที่จะมิให้

ความทุกข์โทมนัสเกิดขึ้นในจิตใจได้ คือบางครั้งเรากระทบต่ออารมณ์ที่ดีเราก็ต้องมีสติกำหนดรู้ อย่าไปยึดถือในสิ่งที่ดีนี้มากจนกระทั่งเป็นทุกข์ขึ้น บางครั้งก็กระทบกับอารมณ์ที่ไม่ดีเราก็อย่าไปยึดถือมาก ต้องมีสติกำหนด คำว่าสติกำหนดก็คือได้ยินก็สักแต่ว่าได้ยิน ได้เห็นก็สักแต่ว่าได้เห็น อย่าไปยึดถือเอาว่าดีหรือไม่ดี อย่าไปยึดถือว่าเขาว่าเรา ใครก็ตามที่จะพูดให้ร้ายทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้ทำเราไม่ได้เป็นไปตาม คำที่เขา กล่าวหา อย่างนี้ก็ไม่ เห็นจะ เสียหายอะไร เราประคองใจเอาไว้ไม่ให้เป็นทุกข์ก็แล้วกันเป็นอันว่าใช้ได้ สิ่งใดที่เราไม่ได้ทำไม่ได้สร้างขึ้นมาหรือไม่ได้เป็นคนก่อเรื่องถึงใครจะบอกว่าเราเป็นคนทำ ก็ไม่เห็นจะเสียหายอะไร ทุกสิ่งทุกอย่างนี้เกิดขึ้นแล้วมันก็ดับไป มันเกิดขึ้นไม่นานดอกเหตุการณ์เหล่านี้

คำนินทาคำสรรเสริญ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์อยู่ ไม่-นานแล้วก็สลายไปตามกาลเวลา เราต้องทนอยู่ในสัมมาปฏิบัติ ประพฤติดีปฏิบัติชอบก็แล้วกัน ความเป็นทุกข์ที่เกิด ขึ้น กับ เราน่ะ เราจะ เป็นคน อ่อนแอ พ่ายแพ้หนีไม่ได้ต้องต่อสู้ การต่อสู้นั้นก็คือการทำความดียึดมั่นในความดี

ไว้ การบวชชีถ้าหากว่าอยู่ในขณะที่จิตใจไม่สงบก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร ต่อเมื่อเรามีจิตใจสงบดีแล้ว ๆ เราก็ไปเพื่อความสงบให้แก่จิตใจยิ่ง ๆ ขึ้นก็ควรจะทำ ยิ่งการตายเพื่อให้พ้นจากความทุกข์เหล่านี้ด้วยยิ่งเป็นทางที่ไม่ดีใหญ่ เพราะว่าไม่ใช่เป็นไปเพื่อที่จะให้พ้นไปจากความทุกข์เหล่านี้ ถูกแล้วทุกคนเกิดมาเป็นหนี้ของกรรมเราคิดอย่างนี้ได้ก็ไม่จำเป็นจะต้องหนี ควรต่อสู้ไปแล้วก็ชดใช้กรรมเหล่านี้ไปกรรมก็คงจะหมดไปเอง ขอขอบใจที่ได้อุตส่าห์เดินทางไปร่วมอนุโมทนาในการกุศลที่บางละมุง และก็ขอขอบใจที่ไม่สบายใจแล้วก็นึกถึงรายการธรรมะแล้วก็ทำให้จิตใจสบายขึ้น ทุก ๆ ท่านที่จัดรายการก็คงจะเป็นสุขและก็คงจะเกิดปีติปราโมทย์ที่เราได้ทำประโยชน์ให้แก่คุณอย่างน้อยที่สุดก็ทำให้คุณเพ็ญศรีเกิดความสุขขึ้นบ้างพอสมควร.

ถาม

กราบนมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

กระผมได้ติดตามรับฟังรายการธรรมะจากสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๘๕ เป็นประจำและได้รับความสว่างในการตอบ

ปัญหาธรรมะ ในรายการนาทีทองกระผมเคยถามมาและได้รับตอบแล้ว กระผมรู้สึกปลาบปลื้มใจมากความขัดข้องทั้งหลายได้หายไป แต่เวลานาทีทองรู้สึกว่าจะดึกมากไปหน่อย ถ้าหัวค่ำกว่านี้ก็จะดี ไม่น้อย

ธรรมที่ท่านอาจารย์หยิบยกมาอธิบาย ฟังแล้วเสมือนกุญแจไขออก ไปสู่แสงสว่างการที่ท่านอาจารย์ ได้ช่วย กรุณาไขให้แล้ว กระผมรู้ สึกสบาย มองเห็น แสงสว่าง ความปลาบปลื้มปีติ ทำให้เกิดอิ่มเอิบผ่อนคลายอารมณ์ที่ไม่ดีๆ ไปได้มากเชียวครับ

กระผมได้ เล่าถวาย ท่านอาจารย์ มามากพอ สมควรแล้วครับ วันนี้อยากจะเรียนถามท่านอาจารย์สักเล็กน้อยในการแผ่เมตตา กระผมได้กล่าวแผ่เมตตาเป็นภาษาไทยดังนี้... บุญกุศลใด ๆ ที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วบำเพ็ญแล้ว ปฏิบัติแล้วได้ทำบุญใส่บาตรแล้ว ข้าพเจ้าขออุทิศถวายแด่พระปัจเจกพุทธเจ้าและทวยเทพเทวาอารักษ์ ที่ปกปักรักษาครูอุปัชฌาย์อาจาริยา บิดามารดา ญาติกา และพระมหาบรมกษัตริย์ คณะบริหารประเทศชาติ และออกชื่อผู้มีพระคุณตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บ

ตาย และท้าวจตุโลกบาลสัตว์สี่เท้า สองเท้า สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย ขอให้ได้รับส่วนบุญของข้าพเจ้าที่อุทิศนี้ด้วยเถิด ผลบุญจะถึงผู้รับที่กล่าวถึงหรือไม่ครับ

กระผมขอเรียนถามอีกอย่างหนึ่ง ไม่เคยคิดมาก่อน แต่สิ่งนั้น ผ่านเข้า มาใน ม่านตา ขณะที่ หลับตา อธิษ ฐาน หรือตรวจน้ำจบ จะเห็นภาพ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ลอยเด่นอยู่อย่างชัดเจนเหมือนเห็นรูปถ่าย ๆ ทั้งที่บ้านของกระผมก็ไม่มีรูปถ่ายของพระองค์ท่านเลย และจะต้องเห็นตอนแผ่เมตตาทุกครั้ง เห็นอยู่อย่างนี้หลายเดือนแล้ว บางครั้งนั่งสวดมนต์ก็แลเห็น อย่างนี้จะเป็นด้วย อำนาจ อะไรขอท่าน อาจารย์ ได้ช่วยพิจารณา ชี้แจงให้กระผมได้ทราบด้วยครับ

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

วัน บุญตรีสงวน

ตอบ

ก่อนอื่นต้องขออภัยที่รายการ นาทองทีนี เราจัดในเวลาดึก ๆ ทั้งนี้ก็มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รายการนี้เป็นประโยชน์

แก่ท่านสาธุชนบางท่านที่มีภาระในตอนหัวค่ำ และก็อยู่ตอนดึกจะได้มีโอกาสใช้เวลาในตอนดึกให้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาบ้างพอสมควร หรือถ้าท่านผู้ใดมี ความ สงสัย เกี่ยว กับหลัก ธรรมทาง ศาสนาก็ จะได้ นำถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนานี้มาเสนอท่านผู้ฟัง แต่สำหรับท่าน ที่นอนหัวค่ำก็มีโอกาสที่ จะได้ฟัง รายการนาทีทองตอนเช้าเวลา ๘.๑๕ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็ไม่ให้เสียประโยชน์ท่านผู้ที่นอนตอนดึก

เรื่องการแผ่เมตตาธรรม ทางพระพุทธศาสนา นั้นถือว่าเป็นอานิสงส์แก่ผู้ที่แผ่เป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการตั้งจิตเมตตา ต่อ สรรพ สัตว์ทุก ถ้วนหน้า ตลอดจน ผู้ที่มี อุปการะ คุณต่าง ๆ ที่เราเป็นหนี้พระคุณกันอยู่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ปฏิบัติอยู่เสมอเพราะการตั้งจิต แผ่เมตตา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็ตรัสว่ามีอานิสงส์มากมาย เพียงชั่วลัดนิ้วมือหนึ่งว่าเราตั้งจิต แผ่เมตตาไปเราตั้งจิต เจริญภาวนา อยู่ก็มีอานิสงส์อย่างมากมาย จะกล่าวไปใยถึงผู้ที่แผ่เมตตามากก็ย่อมจะมีอานิสงส์มาก การแผ่เมตตานั้นนอกจากจะทำให้จิตใจของเรานี้ปราศจากเวรภัยจากสรรพสัตว์แล้ว เรายังได้รับอานิ-

สงส์มากมาย ซึ่งท่านตรัสไว้ว่าอานิสงส์ของผู้ที่แผ่เมตตานั้นมีทั้งหมดอยู่ ๘ ประการด้วยกัน ผู้ที่แผ่เมตตาอยู่เสมอย่อมจะได้รับและจะประสบดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเมื่อเมตตาเจโตวิมุติ อันบุคคลเกิดแล้วโดยเอื้อเฟื้อเจริญแล้วทำให้มากแล้ว กระทำให้เป็นดุจญาณกระทำให้เป็นที่ตั้งมั่นเจริญเนือง ๆ สะสมไว้โดยรอบ ตราไว้ดีแล้วพึงหวังอานิสงส์ ๘ ประการคือ

๑. แม้นอนหลับก็เป็นสุข

๒. แม้ตื่นขึ้นก็เป็นสุข

๓. ไม่ฝันเห็นสิ่งที่ลามก

๔. เป็นที่รักของมนุษย์

๕. เป็นที่รักของอมนุษย์

๖. เทวดาย่อมรักษา

๗. ไฟก็ดีหรือยาพิษก็ดี หรือศาสตราย่อมไม่กล้ำกรายผู้นั้น

๘. เมื่อยังไม่ได้แทงตลอด ซึ่งคุณธรรมที่สูงขึ้นไปย่อมไปบังเกิดในพรหมโลก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเมื่อเมตตาเจโตวิมุติ บังเกิดเสร็จ

แล้ว โดยเอื้อเฟื้อเจริญภาวนาให้มาดูแล้ว กระทำให้เป็นดุจญาณเป็นที่ตั้งและหมั่นเจริญเนือง ๆ สะสมไว้โดยตลอดรอบและปรารภดีแล้วพึงได้อานิสงส์ทั้ง ๘ ประการนี้ นี่เป็นอานิสงส์ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสให้แก่บรรดาสาธุชนตลอดจนพระภิกษุโดยทั่วถึง และยังตรัสอีกว่าผู้ใดก็ตามที่มีสติมั่นคงเจริญเมตตาอันหาค่าประมาณมิได้ สัญโยชน์ของผู้นั้นเห็นธรรมะเป็นที่สิ้นไป อุปทิกิเลสย่อมเบาบางหากว่าเขาไม่มีจิตคิดประทุษร้ายหมั่นเจริญ เมตตาอยู่เพราะการเจริญเมตตานั้นเป็นกุศล

เมตตาจิตที่บุคคลจัดไว้ดี แล้วกลุ่มดวงดาว ทั้งหมดย่อมไม่เทียบเท่าแสงจันทร์ ฉะนั้นผู้ใดที่มีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์เองไม่ใช่ให้ผู้อื่นฆ่า ไม่ชนะเองไม่ใช้ให้ผู้อื่นชนะผู้นั้นย่อมไม่มีเวรมีภัยกับใคร ๆ นี่เป็นอานิสงส์ของผู้ที่เจริญเมตตาธรรมและก็แผ่เมตตาอยู่เสมอ ย่อมได้รับประโยชน์อย่างนี้ ฉะนั้นที่คุณวันได้เจริญเมตตาอยู่เสมอก็ย่อมได้ประโยชน์ มากอานิสงส์ ที่เราปฏิบัติ ครั้งใดก็ตามถ้าเราแผ่ให้ผู้อื่นแล้วผู้อื่นเขารับ อนุโมทนาผลบุญ ที่เราทำอยู่ก็ย่อมจะได้รับทั้งสิ้น

สำหรับการกรวดน้ำ หรือการ แผ่ส่วนกุศลครั้งใดขณะที่

ม่านตาของคุณหลับอยู่ได้เห็นพระปกเกล้า ลอยเด่นอย่างชัดเจนเหมือน รูปถ่าย นั้นเป็น นิมิตร ที่ดีมาก จะเป็น ศุภนิมิตรและก็เป็นศิริมงคลแก่คุณอย่างยิ่ง เพราะว่าบุคคลที่ได้เห็นองค์พระนิมิตรขององค์พระมหากษัตริย์นั้นย่อมจะเป็นผู้ที่มีมงคลภายในมโนทวาร ภายในชีวิตของตนอยู่ ก็ขอให้คุณแผ่ส่วนกุศลไปก็แล้วกันเกิดศิริมงคลแก่คุณเองทั้งสิ้น.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑโฒที่เคารพทราบ

ดิฉันได้ฟังการตอบปัญหา นาฑีทอง ของท่านอาจารย์ทางวิทยุกระจายเสียง จึงใคร่ขอถามปัญหาบ้างดังนี้

๑) ถ้าเรานำของไปถวายพระองค์ใดองค์หนึ่ง ด้วยเจตนาอันแน่วแน่ แต่เมื่อเรากลับไปแล้ว พระภิกษุรูปนั้นกลับนำอาหารไปทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ เพราะถือว่ามีคนนำมาถวายอยู่เรื่อย ๆ จะเป็นบุญหรือบาปประการใด

๒) ถ้ามีบุคคลนำอาหาร มา ฝากให้ เรานำ ไปถวายภิษุรูปหนึ่งโดยเจาะจง แต่เราเห็นและทราบว่าพระภิกษุรูปนั้นอุดมสมบูรณ์ จึงจัดแบ่งอาหารที่เขานำมาฝากถวายนั้น ไป

ถวายพระภิกษุรูปอื่นที่ขาดแคลน จะถือว่าเป็นการทำบาปหรือไม่ เพราะทำไปโดยพละการ ไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าของก่อน.

ดิฉันขอกราบเรียนอาราธนาให้ตอบปัญหานี้ เพื่อเป็นธรรมวิทยาทานแก่ดิฉัน และขอให้การเผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนของท่านจงสัมฤทธิ์ผล เจริญรุ่งเรืองสมตามความปรารถนาอันแรงกล้าของท่านอาจารย์ทุกประการ พร้อมกันนี้ดิฉันได้มีจิตศรัทธาส่งปัจจัย ๒๐ บาท เพื่อร่วมสร้างวิทยาลัยที่บางละมุงมาด้วยค่ะ

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

นางเล็ก โชคช่วงสกุล

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

พร้อมกับจดหมายฉบับนี้ดิฉันได้ร่วมทำบุญด้วย๔๐ บาท โดยแยกดังนี้ สร้างวิทยาลัย ๒๐ ไฟฟ้า ๑๐ ภัตตาหาร ๑๐ บาท ผู้ร่วมบริจาคมี คุณพ่อ ฉุน ด.ช. อดุลย์ ทรงโอวาท และคุณแม่ แช่ม ขำตระการ และดิฉันต้องการถามปัญหาท่านอาจารย์ดังนี้ค่ะ เมื่อดิฉันยังน้อยอยู่เคยไปกราบเท้า

คุณแม่ และกล่าวว่า ขอเป็นลูกท่านชาตินี้เพียงชาติเดียว ด้วยความโกรธที่ท่านเอาของแต่งตัวของดิฉันไปให้น้องสาวแต่ง แต่หลังจากความโกรธครั้งนั้นแล้ว ดิฉันก็คงทดแทนบุญคุณท่านเรื่อยมาตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี จนกระทั่งท่านสิ้นไป แต่อดรู้สึกเสียใจในคำพูดของตัวเองครั้งนั้น จนกระทั่งบัดนี้อายุของดิฉัน ๗๐ กว่าปีแล้ว ก็ยังไม่วายคิด ดิฉันก็ไม่ทราบว่าจะเป็นบาปกรรมแค่ไหน ขอท่านได้ช่วยกรุณาชี้แจงให้ดิฉันทราบด้วยก็จะเป็นพระคุณยิ่งค่ะ

นมัสการมาด้วยความเคารพ

แช่ม ขำตะการ

ตอบ

ข้อที่หนึ่งถามถึงเรื่องนำของไปถวาย พระสงฆ์ด้วยเจตนาอันแน่วแน่ แต่ว่าพระสงฆ์กลับนำอาหารเหล่านั้นไปทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ เพราะถือว่ามีคนนำมาถวายอยู่เรื่อย ๆ จะเป็นบุญหรือเป็นบาปประการใด เรื่องนี้ถ้าหากว่าเราเข้าใจถึงเรื่องการบริจาคทานแล้ว ก็จะเห็นได้ว่าไม่เป็นบาปดอก เพราะว่าบุญที่เราทำนั้นสำเร็จตั้งแต่เราถวายของนี้

ไปแล้ว การถวายของนี้อาตมาได้ฟังสาธุชนเคยพูดบ่อย ๆ ว่าการที่เราไปทำบุญกับพระ คือเอาของไปถวายท่านอย่าเอาจิตไปผูกพันในของนั้น เพราะว่าถ้าเราเอาจิตไปผูกพันกับของนั้นก็ยังถือว่าของนั้นยังเป็นของเราอยู่, เรายังไม่ได้ถวายท่านอย่างเต็มที่ เมื่อเรายังเอาจิตไปผูกพันอย่างนี้อานิสงส์ในการถวายของนั้นก็ย่อมจะมีน้อย ฉะนั้นเมื่อเราไปถวายท่านแล้วก็เป็นอันว่าของนั้นเป็นของ ๆ ท่าน ๆจะเอาไปทิ้งไปขว้างก็เรื่องของท่าน เราถือว่าเราทำบุญแล้วโดยสมบูรณ์ บุญสำเร็จแล้วตั้งแต่เราบริจาคไปแล้วก็อย่าไปคิดเรื่องอื่นจนกระทั่งเอาอกุศล เข้ามาผักใฝ่ ใจทำให้อานิ-สงฆ์นี้ลดน้อยลงไป ฉะนั้นก็ขอให้เราตั้งจิตให้เป็นกุศลไว้อย่าไปผูกพันในทานและวัตถุที่เราบริจาคแก่ท่าน พยายามนึกถึงแต่เราได้ทำทานไปแล้ว ท่านจะฉันมากมายเพียงใดหรือฉันน้อยเพียงใดก็ เรื่องของ ท่านเรา ถือว่าเรา ได้บุญโดยสมบูรณ์แล้วก็ใช้ ได้

สำหรับปัญหาข้อที่สองนั้นไม่บาปคือการ ที่เราเจียดอาหารไปถวายพระองค์อื่นที่ขาดแคลน เพราะเห็นว่าพระองค์ที่เราถวายนี้ท่านอุดมสมบูรณ์มากแล้ว ไม่บาปดอก

เป็นการเฉลี่ยไทยทาน ที่เรานำไปถวายท่านให้แก่พระสงฆ์องค์อื่น คือไปถวายให้ทั่วถึงกันหลายองค์เหล่านี้ก็จัดว่าเป็นการสร้างกุศลที่เพิ่มเติมขึ้นไปอีก แต่ว่าจะผิดเจตนาจากเจ้าของที่ได้ฝากไป เพราะว่าเจ้าของที่ฝากไปต้องการจะให้ไปถวายพระสงฆ์รูปนั้น แต่เราเอาไปแยกออกเสียไปถวายพระสงฆ์รูปอื่น ก็ถือว่าผิดเจตนาของเจ้าภาพ แต่ว่าเจตนาของคุณน่ะไม่เสียดอก เพราะว่าเจตนาของคุณเล็กก็เป็นกุศล อยู่มุ่งที่จะให้ท่านเหล่านั้นเป็นประโยชน์แก่พระ-สงฆ์มากรูปขึ้น เราก็เฉลี่ยไปให้แก่ผู้อื่นอย่างนี้ก็ถือว่าเป็นกุศล อยู่แต่ว่าผิดเจตนาไปเท่านั้นเอง

สำหรับข้อที่สามก็ไม่ใช่ปัญหาเป็นแต่เพียงว่า ท่านเจ้าของปัญหาคือคุณเล็กได้มีจิตศรัทธาถวายปัจจัยมา ๒๐ ร่วมสร้างวิทยาลัย เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินงานก่อสร้างอยู่ก็ขออนุโมทนามา ณ ที่นี้ด้วย และก็ขออนุโมทนาขอบใจที่ให้พรเพื่อให้การเผยแพร่พระ-ธรรมคำสั่งสอนนี้สำเร็จผลเจริญรุ่งเรือง เรื่องเหล่านี้ก็ต้องฝากไว้กับท่านสาธุชนทุก ๆ ท่านอีกนั่นเอง เพราะว่าการเผยแพร่พระธรรมนี้ ก็ต้องอาศัย สาธุชน พุทธบริษัท นี้ช่วย

เหลือกัน เห็นอานิสงส์ของพระธรรม เห็นอานิสงส์ของธรรมทานแล้วเราก็ช่วยกัน ดังเช่นที่เราได้ดำเนินการกระจายเสียงออกอากาศอยู่นี้ ก็ต้องอาศัยกำลังจากท่านสาธุชนนี้ช่วยส่งปัจจัยมาบำรุงค่ากระแสไฟฟ้า ค่าอะไรต่าง ๆ ที่เราจะต้องใช้เงินทองมากมายอยู่ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เพราะว่าอาศัยกำลังจากท่านสาธุชนนี้แหละช่วยเหลือกัน กิจการของเราก็จะดำเนินไปได้ แต่ถ้ากำลังท่าน สาธุชนนี้ไม่เพียง พอเราก็ ดำเนินกิจ การนี้ไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นก็ขอฝากไว้ในความอุปถัมภ์ของท่านสาธุชนด้วย

ปัญหาข้อสุดท้ายของคุณแช่ม ก่อนจะตอบปัญหาอาตมาก็ขออนุโมทนาด้วยเช่นเดียวกันที่ ได้ส่ง ปัจจัยมาร่วมสร้างวิทยาลัย ๒๐ บาท และก็บำรุงค่าไฟฟ้า ๑๐ บาท ภัตตาหาร ๑๐ บาท ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาด้วยสำหรับปัญหาของคุณโยมแช่มที่ได้ถามมานี้ความจริงก็ไม่เป็นบาปดอก แต่ว่าเราทำไปด้วยอำนาจของโทสะจริตด้วยอำนาจแห่งความโกรธที่มีอยู่ในสมัยนั้น ๆ ที่ตนเป็นเด็ก แต่ว่าเราไม่ได้บก พร่อง ต่อหน้า ที่ที่เรา จะพึง ปฏิบัติต่อ ผู้ที่เป็น

มารดา ยังทำหน้าที่เป็นลูกโดยสมบูรณ์ด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม คือเรายังทำหน้าที่ของความเป็นลูกโดยสมบูรณ์ แต่ที่เราได้กล่าวไปเช่นนั้นก็เพราะอำนาจของความโกรธที่คิดว่าท่านคงลำเอียงรักลูกไม่เท่ากันนั่นเอง ไม่ต้องเสียใจ เพราะว่าชีวิต ของคนเรา นั้นไม่ใช่ว่า จะเกิดเป็นแม่เป็นลูกกันทุกชาติดอก ทั้งนี้กรรมที่ทำมานั้นน่ะไม่เสมอกันก็อาจจะต้องพลัดพรากจากกัน เมื่อเราไปกราบแล้วก็บอกกับท่านว่าขอเป็นแม่เป็นลูกกันชาตินี้ชาติเดียว ต่อไปไม่ต้องไปเกิดเป็นแม่เป็นลูกกันอีก หรือว่าเราจะเข้าไปกราบขอเป็นแม่เป็นลูกกันทุกภพ...ทุกชาติ ถ้าการประกอบกรรมคือการ กระทำกรรม ของเรากับ ของท่านไม่สม่ำเสมอกันก็ ไม่มีทางที่จะเกิดเป็นแม่เป็นลูกกันได้ เพราะการประกอบกรรมไม่เหมือนกันนั่นเอง เพราะความเป็นแม่เป็นลูกนี่ต้องแยกจากกัน ฉะนั้นอย่าเสียใจเลยเพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็ตกอยู่ในฐานะแห่งความไม่เที่ยง ตกอยู่ในฐานะแห่งความเป็นทุกข์และเป็นอนัตตาทั้งนั้น อย่าไปยึดมันจนเกิดนิวรณ์แล้วก็เป็นเหตุทำให้จิตใจเกิดความเศร้าหมอง ถ้าเราทำหน้าที่ของความเป็นลูกโดยสมบูรณ์แล้วก็

ใช้ได้ และเมื่อท่านตายจากโลกนี้ไปแล้ว ชีวิตของเรายังมีอยู่เรายังอยู่ในฐานะแห่งความเป็นลูกของท่าน เราก็อุทิศส่วนกุศลไปให้ท่านก็จัดว่าทำหน้าที่โดยสมบูรณ์แล้วไม่ควรเดือดร้อนใจแต่อย่างใดทั้งสิ้น

สุดท้ายนี้ขออนุโมทนาคุณเล็กและคุณโยมแช่มที่ได้ถามมาในรายการนาฑีทองนี้และก็ส่งปัจจัยมาร่วมสร้างวิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไว้ในที่นี้ด้วย

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

ผมได้ฟังรายการนาฑีทองซึ่งมีสุภาพสตรีผู้หนึ่ง ถามท่านอาจารย์ว่า ถ้าหญิงอยากจะเกิดเป็นชาย จะเกิดได้ยากหรือง่าย ซึ่งท่านอาจารย์ก็ได้ตอบชี้แจงไปแล้ว ผมได้อ่านพบในหนังสือธรรมะเล่มหนึ่งท่านกล่าวว่า หญิงใคร่จะเป็นชายนั้นยาก ต้องมีบุญกุศลอย่างล้นเหลือจึงจะเกิดเป็นชายได้ แต่ชายใคร่จะเป็นหญิงนั้นง่าย ดังตัวอย่าง ลูกชายของเศรษฐีผู้หนึ่ง ขณะลงไปสู่ท่าน้ำได้เห็นพระมหากัจจายนะเถระ ได้มีความคิดอันเป็นบาปว่าพระมหาเถระองค์นี้

รูปร่างช่างงามดีแท้เป็นภรรยาของเราก็ดีน่ะซี หรือถ้าภรรยาของเรามีรูปร่างอย่างนี้ก็คงจะดีเหมือนกัน เมื่อคิดอย่างนี้แล้วบุตรชายของท่านเศรษฐีถึงกับกลายรูปร่างเป็นสตรีเพศไป จึงขอกราบเรียนถามท่านอาจารย์ดังนี้

๑. หญิงที่นอกใจสามี ภายหลังอยากจะเกิดเป็นชายได้ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดตั้งจิตอธิษฐาน ขอเกิดเป็นชาย ดังนี้จะสมหวังไหมครับ

๒. ชายที่ประพฤติผิดศีลข้อสาม ครั้นต่อมาภายหลังรู้สึกตัวแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติธรรมรักษาศีล ๕ ธรรม ๕ และอกุศลกรรมบถ ๑๐ เป็นนิจ เข้าพรรษาก็รักษาอุโบสถศีลตลอด และตั้งจิตปรารถนาขอเกิดเป็นชายอีก จะสมปรารถนาหรือไม่

๓. ชาย—หญิงที่อยู่ด้วยกันในฐานะสามีภรรยา แต่ไม่ได้จดทะเบียนกัน เมื่อหญิงเกิดไปประพฤติผิดคือนอกใจกับชายอื่น ทั้งหญิงและชายจะผิดศีลข้อสามหรือไม่

ก่อนจบจดหมายผมต้องขอกราบขออภัยต่อท่านอาจารย์อย่างมากที่คำถามของผมเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องหญิง ๆ ชาย ๆ อันว้าวุ่น ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องทางคดีโลกก็จริงแต่

ผมก็ปรารถนาจะให้ท่านอาจารย์ช่วยตัดสินในทางคดีธรรม ซึ่งจะหายคลางแคลางใจมากกว่าจะให้ผู้เชี่ยวชาญทางคดีโลกมาตัดสินเสียอีก ผมหวังในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยกรุณาตอบให้ผมทราบในรายการนาทีทองภาคกลางคืน

ขอคุณพระรัตนตรัยจงคุ้มครองให้ท่าน อาจารย์ ปราศจากโรคภัยอันตรายทั้งปวง มีอายุยืนนานและขอให้เจ้าหน้าที่สถานีวิทยุแห่งนี้จงมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

ด้วยความเคารพ

วรรณการ

ตอบ

เรื่องการประพฤติปฏิบัติธรรมะในทางพุทธศาสนานั้นมีทางประพฤติปฏิบัติได้ เช่นอย่างบุคคลที่ได้ประกอบอกุศลลงไปจะเป็นด้วยอำนาจแห่งโมหะที่ปิดบังดวงจิตอยู่ หรือจะเป็นด้วยอำนาจแห่งความโลภความโกรธก็ตาม ภายหลังเมื่อเรานึกถึงว่าการกระทำกรรมเช่นนั้นเป็นอกุศลไม่ดีแล้วก็มุ่งที่จะกลับเนื้อกลับตัวใหม่ มุ่งที่จะสร้างกรรมดีนั้นเป็นการ

ปฏิบัติที่ชอบในทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนั้นให้ท่านผู้ฟังได้เข้าใจด้วยว่า หลักพระพุทธศาสนานั้นถือหลักการปฏิบัติเป็นใหญ่ และจะต้องปฏิบัติด้วยตัวของตัวเอง เพราะว่า ความเศร้าหมอง หรือไม่เศร้าหมอง นั้นน่ะเกิดขึ้นได้เฉพาะตน, ใครคนใดคนหนึ่งมาทำให้ไม่ได้ เช่นอย่างเราทำบาปแล้วให้ ผู้อื่นมาไถ่บาป หรือมาล้างบาปของเรา ผู้นั้นไม่สามารถจะทำได้ เราทำบาปเองเราเศร้าหมองเอง ฉะนั้นเมื่อเราจะขจัดความเศร้าหมองให้หมดไป เราก็จะต้องปฏิบัติด้วยตัวของตัวเองด้วย สร้างความดีละเว้นจากความชั่วหรืออกุศลต่าง ๆ ที่เราเคยทำมาแล้ว ถ้าหากว่าเราทำอย่างนี้ก็เท่ากับเป็นการสร้างกรรมบริสุทธิ์ให้แก่จิตใจของเราสร้างความผ่องใสให้เกิดภายในจิต ฉะนั้นปัญหาข้อที่หนึ่งที่ว่าหญิงนอกใจสามีแล้วภายหลังอยากจะเกิดเป็นชาย ก็ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดและก็ตั้งจิตอธิษฐานเพื่อเกิดเป็นชายนั้นจะสมหวังหรือไม่ ก็เป็นว่าสมหวังได้แต่ต้องปฏิบัติคือจะต้องสร้างกุศลอย่างมากทีเดียวตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่ก็จะสามารถเกิดเป็นชายได้เช่นกัน

และปัญหาข้อที่สองผู้ชายที่ประพฤติผิดศีลข้อที่สามคือ

ข้อกาเม การประพฤตินอกใจภรรยาแล้วก็ภายหลังรู้สึกตัว ว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นน่ะไม่ดีกลับตัวใหม่ ตั้งใจ ปฏิบัติธรรม รักษาศีล เจริญกรรมบถ และ รักษา อุโบสถศีล และก็ปรารถนาขอเกิดเป็นชายจะสมความปรารถนาหรือไม่ เรื่องนี้ถ้าหากจะตอบตามหลักของพระพุทธศาสนาแล้วก็สม ดังความปรารถนา เพราะการที่เราปฏิบัติอยู่นั้นเป็นกุศล ก็ย่อมจะต้องได้รับผลจากกุศลที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะ การประพฤติผิดศีลข้อสาม เมื่อเราทราบแล้วว่าการ ประพฤติอย่างนั้นไม่ดีผิดศีลเราก็เลิกละความประพฤติ เช่น นั้น แล้วก็มาสร้างกุศลต่อไป กุศลที่เราสร้างนี่แหละย่อม มีส่วนช่วยให้เราพ้นไปจากวิบาก แห่งกรรมที่เป็นอกุศลนั้น เรื่องนี้อยู่ที่อำนาจหรือน้ำหนักกรรมที่เราได้กระทำไป เช่น เราทำบาปน้อยแต่เราทำบุญมาก อำนาจแห่งบุญก็ย่อมจะ ให้ผลก่อนนี่เป็นหลักธรรมดา

ในพระพุทธศาสนาก็ได้แสดงไว้แล้ว ขอยกตัวอย่างให้ ท่านเห็นง่าย ๆ ก็คือเช่นสมมุติว่าเราโยนวัตถุจากที่สูงมาสู่ ที่ต่ำวัตถุชิ้นหนึ่งเป็นวัตถุที่หนัก วัตถุอีกชิ้นหนึ่งเป็นวัตถุ ที่เบาเราหย่อนทิ้งจากมือพร้อม ๆ กัน วัตถุที่หนักนั้นจะตก

ถึงพื้นดินก่อน วัตถุที่เบานั้นก็ถึงทีหลัง ข้อนี้ก็เหมือนกัน กรรมดีกรรมชั่วที่เราทำกันอยู่ ถ้าหากว่ากรรมชั่วที่เราทำนั้นมีน้ำหนักมาก กรรมชั่วก็ให้ผลก่อน ถ้าเราทำกรรมดีมากกว่ากรรมชั่ว กรรมดีก็ให้ผลก่อน ฉะนั้นผู้ชายที่ประพฤติศีล ข้อสามลงไปแล้ว และก็รู้ตัวว่าไม่ดี เป็นบาปเลยมาสร้างกุศลเพิ่มพูนให้มากขึ้น มีน้ำหนักมากกว่า อกุศลที่ตนเองทำ กุศลก็ย่อมจะส่งผลก่อน แล้วก็ทำให้เราได้รับวิบากของกุศลเช่นนั้นในสัมปรายภพ นี่อยู่ที่กุศลอกุศลใครจะมีน้ำหนักมากกว่ากัน ถ้ากุศลมีน้ำหนักมากกว่าอกุศลก็ตามสนองผลไม่ได้ ถ้าอกุศลมีน้ำหนักมากกว่ากุศลก็ไม่มีทางที่จะให้ผลเราก็ต้องรับอกุศลนั้นต่อไป แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเมื่อกุศลให้ผลแล้วอกุศล ก็ไม่มีทางที่จะให้ผลอีกต่อไปก็สิ้นสุดกันลงเพียงนั้นก็หาไม่ เมื่อใดถ้ากำลังของกุศลนี้อ่อนลงกว่าอกุศลที่เราทำมา อกุศลที่เราทำมาก่อน ๆ โน้นก็ย่อมจะส่งผลให้เราได้รับผลที่ไม่ดีนี้ต่อไป เพราะว่าตราบใดที่นามรูปนี้ยังอุบัติเกิดขึ้นในภพภูมิต่าง ๆ หรือชีวิต ของเรา นี้ยัง ท่องเที่ยวเวียน ว่าย ตาย เกิดอยู่เราก็ไม่ พ้น ไปจากวิบาก ของกรรม ได้ กรรมยังต้องตาม

สนองผลแก่สัตว์ที่ท่องเที่ยวเวียนว่ายตายเกิดอยู่ทุก ๆ คน หลีกเลี่ยงกันไม่พ้น

ปัญหาข้อที่สามที่ว่าชายหญิงอยู่ด้วยกันอย่างสามีภรรยา แต่ไม่ได้จดทะเบียนกัน เมื่อหญิงเกิดไปประพฤติผิดศีล คือนอกใจผู้ชายอื่น ทั้งหญิงและชายจะผิดศีลข้อสามหรือไม่ ข้อนี้ ตามหลัก ของธรรมะแล้ว การประพฤติ นอกใจเช่นนั้น สตรีที่ประพฤตินอกใจสามีนั้นย่อมได้รับผลที่ไม่ดี ถือว่าได้ ประพฤติผิดศีลข้อที่สามแล้วคือข้อกาเม ฯ เพราะว่าการเป็น สามีภรรยานั้นไม่ใช่ว่าจะมีกันเพียงแค่กฎหมายเท่านั้น ต้อง อาศัยส่วนอื่นคือกายกับจิตใจด้วยแม้ว่าโดยนิตินัยไม่ได้เป็น อยู่แต่โดยพฤตินัยแล้วก็เป็นอยู่ แม้จะไม่ได้จดทะเบียนก็ถือ ว่าเป็นสามีภรรยากัน เพราะว่าต่างฝ่ายต่างก็ถือ ๆ เอาใน ความเป็นเจ้าของ ภรรยานั้นก็มีสามีคุ้มครองรักษาอยู่ แต่ เมื่อประพฤตินอกใจ แล้วก็ย่อม จะผิดศีล ข้อที่สาม เช่นเดียว กัน แม้ว่าจะไม่ได้จดทะเบียนกันก็ตาม อันนี้เป็นปัญหา ทางศีลธรรม ซึ่งอาตมาก็ให้คำตอบในแง่ของศีลธรรมตาม หลักของพระพุทธศาสนาเพื่อที่จะได้ให้ท่านสาธุชนหลาย ๆ ท่านด้วยกันได้ระมัดระวัง เพราะว่าเรื่องการประพฤติผิด

ศีลข้อกาเมนั้นได้รับทุกข์โทษมากมายด้วยกัน ผู้ที่ประพฤติผิดศีลย่อมจะรู้สึกไม่สบายใจ สตรีที่ประพฤติผิดเช่นนั้นย่อมจะดูถูกดูหมิ่นดูแคลนจากชายชู้ เป็นขั้นที่สอง และก็ย่อมจะถูกติฉินนินทาจากชาวบ้านเป็นขั้นที่สาม หรือ มิเช่นนั้นก็จะถูกฟ้องร้อง หรือ ถูกทำร้ายร่างกายเป็นขั้นที่สี่ และขั้นที่ห้าก็คืออาจ จะต้อง มีการ ประพฤติผิด เช่นนี้สืบสายเลือด กันไปชาติหน้าก็จะต้องตกนรกฉิมพลีอันเต็มไปด้วยต้นงิ้วและโล-หกุมพี-นรกซึ่งเต็มไปด้วยหม้อทองแดง ตามหลักของพระพุทธศาสนาแล้วถือว่าอันนี้เป็นวิบาก แห่งอกุศลกรรมที่แต่ละท่านได้ปฏิบัติกัน ควรที่จะได้ระมัดระวังกันไว้และเป็นเรื่องศีลธรรมที่เราควรจะได้สนใจ

ถาม

นมัสการพระอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพ

กระผมได้รับฟังรายการนาทีทองเป็นประจำ และรู้สึกว่ามีความรู้ในทางธรรมะมากขึ้น ยังให้เกิดความเลื่อมใสในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหลือที่จะกล่าว ขอให้พระอาจารย์จงมีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด กระผมพร้อมด้วยภรรยา และบุตร ได้ฝาก ปัจจัยมา ร่วมกุศลในราย

การสร้างวิทยาลัยที่ บางละมุง ชลบุรีด้วย ๒๐ บาท และขออุทิศส่วนกุศลครั้งนี้ให้เกิดแก่บิดามารดา ผู้มีพระคุณทั้งหลายและเจ้ากรรมนายเวร ขอจงอย่าได้มีเวรต่อกันอีกเลย..........

กระผมมีความ ขุ่นข้อง หมองใจใคร่ จะ เรียน ถาม พระอาจารย์ ดังนี้

๑) กระผมป่วยเป็นโรคประสาทหัวใจ มาถึง ๖ ปี เต็ม ถึงปีนี้ดีขึ้นมาก แต่ก็ยังทำงานหนักไม่ได้ เดิมทีเดียวกระผมก็จนอยู่แล้ว การเจ็บป่วยของกระผมยิ่งทำให้กระผมจนมากขึ้นอีก นี่เป็นเพราะบาปกรรมอะไรหนอ กระผมจึงต้องมารับทุกข์มากอย่างนี้ ชาติปางก่อนกระผมคงไม่ได้ทำบุญให้ทานไว้บ้างกระมัง จึงทำให้กระผมต้องเจ็บป่วยและยากจนมากอย่างนี้ เรื่องนี้ทำให้กระผมเป็นทุกข์ใจมาก การกุศลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทาน ศีล ภาวนา ไหว้พระสวดมนต์กระผมก็ทำมิได้ขาด เหตุใดกระผมจึงยังมีแต่ความทุกข์อีก ขอพระคุณเจ้าช่วยบรรยายธรรมสั้น ๆ ให้กระผมได้พึ่งบ้างพอเป็นกำลังใจคลายทุกข์

๒) กระผมเคยเป็นหนี้เขาอยู่จำนวนหนึ่งนานมาแล้ว กระผมยังไม่ได้ทันใช้ เจ้าหนี้ ก็มา สิ้น ชีวิตไปเสียก่อน

กระผมเองไม่เคยตั้งใจจะโกง จึงนำเงินส่วนนั้นไปถวายพระ เพื่อทำบังสกุลไปให้เขา อย่างนี้เขาจะได้รับส่วนกุศลนี้หรือไม่ และการเป็นหนี้ของกระผมจะสิ้นสุดลงไปหรือเปล่า หรือยังเป็นบาปเป็นกรรมต่อไปอีก

๓) กระผมได้นำเอาครุฑ ภาคเหนือเขาเรียกว่า มหา-นิลน้ำต้น ไปฝังในหลุมฝังลูกนิมิตร ทำอย่างนี้จะได้ผลอย่างไรหรือไม่ กระผมคิดเอาเองว่าจะเป็นกุศลจึงได้ทำลงไป จะสมกับที่ตั้งใจไว้หรือเปล่าก็ไม่ทราบ และที่คนอื่น ๆ เอาหอกเอาดาบ และขันทองเหลืองลงฝังไว้นั้นจะได้กุศลอย่างไร และหมายความว่าอย่างไร

เมื่อพระอาจารย์ได้รับจดหมายของกระผมแล้ว ได้โปรดจัดการออกอากาศและตอบให้กระผมทราบด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง และขอให้ผู้จัดรายการจงสวัสดีทุกเมื่อเทอญ.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ยัง เปรมกมล

ตอบ

สำหรับปัญหาข้อที่หนึ่ง ถ้าหากว่าเราได้ศึกษาให้เข้าใจถึงเรื่องชีวิตแล้วก็จะทราบได้ว่าความทุกข์นี้ไม่ใช่ว่าจะเกิด

ขึ้นเมื่อเราประสบ กับโรคภัยไข้เจ็บ มาเบียดเบียน เท่านั้น ความจริงเราเป็น ทุกข์ ตั้งแต่ วิญญาณ ของเรา หยั่งลงสู่การปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา ตั้งแต่กำเนิดเป็นต้นมาเราก็เป็นทุกข์อยู่แล้ว ความเกิดถือว่าเป็นทุกข์ครั้งแรก สำหรับชีวิตของเราที่อุบัติเกิดขึ้นในภพปัจจุบันนี้ ส่วนความเจ็บความแก่หรือความตายก็เป็นทุกข์ ที่เป็นผลมาจากความเกิด ฉะนั้นถ้าพูดถึงเรื่องความทุกข์แล้วก็เป็นเรื่องที่มีอยู่ประจำชีวิตของเรามาตั้งแต่เกิดแล้ว แต่ว่าเมื่อเรามาประสบต่อความทุกข์ เนื่องจาก ความเจ็บไข้ ได้ป่วยอีกก็ เท่า กับ ว่าได้รับความทุกข์ นี่เพิ่มขึ้นจากความทุกข์ที่เรามีอยู่ ตามหลักของ พระพุทธศาสนาเราถือกฎแห่ง กรรม ที่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนเราไว้นั้น ผู้ที่ได้ประกอบกรรมแต่ชาติปางก่อนย่อมจะได้รับผลกรรมในชาติก่อนและในชาตินี้จนกว่าเราจะได้บรรลุซึ่งมรรคผลนิพพาน กรรมที่เกิดขึ้นทำให้เราต้องเจ็บไข้ได้ป่วยนี่ก็เกิดมาจาก เพราะว่าในอดีตชาตินั้นเราเคยไปทรมานสัตว์ เราอาจจะไปเฆี่ยนตี ขว้างปา ให้สัตว์เกิดความเจ็บปวด เกิดขาหัก เจ็บปวดทางกายอย่างใดอย่างหนึ่ง และผลจากการที่เราได้ประทุษร้ายต่อ

ชีวิตของสัตว์นี้ก็ส่งผลให้เราเกิดมาเป็นคน มีโรคภัยไข้เจ็บมากคือเป็นคนขี้โรคนั่นเอง แล้วก็ทำให้เรานี้ต้องเจ็บป่วยกะเสาะกะแสะอย่างนี้แหละ ซึ่งก็เป็นการทรมานอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน ฉะนั้นเรื่องการเจ็บไข้ได้ป่วยที่เราได้ประสบกันอยู่ในปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นวิบากแห่งกรรมในชาติปางก่อน ที่เราได้กระทำมาด้วย

เราจะเข้าใจว่าที่เราเกิดมาเจ็บไข้ได้ป่วยในชาตินี้เกิดมาเพราะว่าชาติก่อนไม่ได้สร้างกุศล จึงได้มาประสบต่อการเจ็บไข้ได้ป่วย บาปก็เป็นเรื่องของบาป บุญก็เป็นเรื่องของบุญ ถ้าหากว่าเราไม่ได้สร้างกุศลมาแต่ชาติปางก่อน ชาตินี้ก็คงไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์แน่นอน เพราะว่าคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้นี่ เพราะว่าชาติก่อนเราได้สร้างกุศลมาแล้ว ผลจากการที่เราได้สร้างกุศลมานี่แหละ ส่งผลให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ในชาตินี่ และก็ชีวิตของคนที่เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏสงสาร ก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นผู้ที่ทำแต่กุศลเพียงอย่างเดียว หรือทำแต่อกุศล เราได้เคยประกอบกรรมทั้งที่เป็นกุศลและอกุศลมาแล้วทั้งสองอย่างเกลือกกลั้วกัน ฉะนั้นผลที่เราได้รับในปัจจุบันนี้จึงมีผลที่ดีบ้างไม่ดีบ้าง ผลดีก็ส่ง

ให้เรามีความผาสุข และที่ไม่ดีก็ส่งเสริมให้เรานี้มีความทุกข์ ชีวิตของคนที่เกิดมาในปัจจุบันไม่ใช่ว่าจะมีผลแห่งกุศลเพียงอย่างเดียว .อกุศลก็มีอยู่ คุณไม่ต้องดูอื่นไกลดอกแม้แต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราเอง ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ท่องเที่ยว เวียนว่ายตายเกิดใน วัฏฏสงสาร แต่ละภพ แต่ละชาติในสมัยที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แบ่งปันแต่บารมีธรรม และสร้างความดีมาโดยตลอด แต่บางชาติด้วยอำนาจแห่งโมหะธรรมที่มีอยู่ภายในจิตก็เป็นเหตุทำให้พระองค์ ต้องประกอบกรรมที่เป็นอกุศลลงไป และแม้ในชาติสุดท้ายที่ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว วิบากคือผลแห่งอกุศลกรรมก็ยังนำ มาส่งผลให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รับวิบากที่ไม่ดี เช่นเดียวกันอย่างน้อยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังมีอาพาธตอนใกล้เสด็จดับขันธ—ปรินิพพาน เราไม่ต้องพูดถึงเรื่องวิบากแห่งกรรมในด้านอื่น ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องถูกเดียรถีย์ริษยาว่าร้าย หรือถูกเทวทัตคิดร้ายต่าง ๆ คิดทรยศ พระสัมมาสัมพุทธ-เจ้าก็เคยได้ประสพเช่นนี้มาก่อนเหมือนกัน ธรรมดาชีวิตของคนต้องเป็นไปอย่างนี้

ฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้ศึกษาเรื่องนี้โดยแจ่มแจ้งแล้ว จะช่วยบรรเทาความน้อยเนื้อต่ำใจ คลายทุกข์ที่เกิดขึ้นเกาะกินจิตใจของเราได้มากที่สุด และเราก็จะเห็นว่านี่เป็นเรื่องธรรมดาเหลือเกินที่ชีวิตของมนุษย์ทุก ๆ ท่านจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นและต้องประสบกันทั้งนั้น ฉะนั้นขอให้คุณยังได้คิดในเรื่องนี้ให้กว้างขวางเสียหน่อยหนึ่ง แล้วเราก็จะไม่เป็นทุกข์มากมายนัก ทุกข์น่ะมีอยู่แต่เราอย่าเอาจิตนี้ไปยึดถือว่าเรานี้เป็นทุกข์ เพราะว่าตัวเราไม่มีแต่ความทุกข์เท่านั้น ผู้ที่ไม่เป็นทุกข์นั้นไม่มี เพราะว่าเป็นเรื่องของนามรูป ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เราควรจะได้ขวนขวายเพื่อไปสู่ความพ้นทุกข์อย่างนี้ ควรจะเบื่อหน่ายอย่าให้เกิดความเศร้าหมอง เพราะทุกข์ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรยึดถือ เรายึดถือมากขึ้นเราก็เป็นทุกข์มากขึ้นก็ควรจะได้พิจารณาดู พยายามนึกว่าทุกข์ก็เป็นของไม่เที่ยงเช่นเดียวกัน เกิดขึ้นแล้วก็ดับเสื่อมสลายไปทั้งนั้น

สำหรับปัญหาข้อที่สอง เรื่องการเป็นหนี้เป็นสินกันนั้น ถ้าหากว่าเจ้าหนี้เขาตายไปแล้วเราก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ เพราะว่าเราไม่มีเจตนาจะโกงใคร แต่ว่าเหตุการณ์

มันทำให้เป็นไปอย่างนี้ เราก็อุทิศส่วนกุศลไปให้ ก็ถือว่าเป็นการใช้หนี้เช่นเดียวกัน ขออนุโมทนาที่ยังมีจิตคิดถึงเจ้าหนี้แล้วก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เป็นการกระทำที่ชอบอย่างยิ่งแล้ว

สำหรับปัญหาข้อที่สาม เรื่องการฝังลูกนิมิตรนี้ อาตมาก็ยังคิดหาเหตุผลอยู่เหมือนกัน ความจริงลูกนิมิตรนี้ก็คือเครื่องหมายที่กำหนดเขตอันเป็นที่ที่พระสงฆ์จะทำสังฆกรรมได้ เพราะถือว่า วิสุทธิคามสีมา ที่พระสงฆ์ใช้ในการประกอบศาสนากิจ ด้วยการกระทำสังฆกรรมนั้นเป็นที่พระราชทานจากพระราชา หรือพระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดินเหล่านี้แล้ว พระสงฆ์ก็ใช้ประกอบสังฆกรรมในทางพระพุทธศาสนา ส่วนพิธีฝังลูกนิมิตรนั้นเราถือว่าเป็นพิธีที่เป็นกุศลก็ต้องมีการปิดทองลูกนิมิตรแล้วก็ถ้าสร้างกุศลสูงไปกว่านั้น บางคนก็เอาเงินเอาทองใส่ลงไปในหลุมลูกนิมิตรเพราะถือว่าเป็นสถานที่ที่เป็นศิริมงคลนั่นเองไม่มีอะไรอื่น เพราะฉะนั้นใครก็ตามจะเอาอะไรใส่ลงไปในหลุม ถ้าใส่ด้วยเจตนาอันเป็นกุศลเพื่อเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา แล้วก็ถือว่าเป็นกุศลทั้ง

สิ้น เป็นสิ่งที่ควรแก่การอนุโมทนา เพราะว่าเจตนากรรมนั้นเป็นของสำคัญที่สุด เมื่อมีเจตนาอันเป็นกุศลเช่นนี้แล้ว สิ่งที่เราทำลงไปก็ย่อมจะเป็นกุศลด้วย และถือว่าสิ่งนั้นควรจะปฏิบัติ ยิ่งเอาหอกดาบใส่ไว้ก็อาจจะเห็นว่าเป็นการวางศาสตราไม่คิดฆ่าสัตว์ เพราะดีกว่าการที่จะไปเก็บเอาไว้ที่บ้าน เพราะเก็บเอาไว้ในหลุมนิมิตรนั้นเอาไปฆ่าสัตว์ไม่-ได้ ถ้าไว้ที่บ้านอาจหยิบฉวยไปฆ่าใครเขาตายก็ได้ จึงถือว่าเป็นการทำกุศลเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นประเพณีที่เราปฏิบัติกันมาอยู่ช้านาน ซึ่งสาเหตุผลที่ดีกว่านี้ก็ยากเต็มที เราถือว่าเป็นกุศลแก่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติโดยทั่วกันทุก ๆ ท่านจะเอาแก้วแหวนเงินทองอันใด อันหนึ่งใส่ลงไปในหลุมลูกนิมิตรก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติเป็นกุศล ผู้ทำมุ่งบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ใช้ได้ ได้ประโยชน์ทั้งนั้น เป็นสิ่งที่ควรอนุโมทนาโดยทั่วกัน.

พิมพ์ที่ ร.พ. อักษรสัมพันธ์ ๑๑๗—๑๑๙/๒ ถนนเฟื่องนคร พระนคร
นายประยูร พิศนาคะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา